

Rapport 2008:21 R

Högskoleverkets prövningar av masterexamensrätt 2008

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Högskoleverkets prövningar av masterexamensrätt 2008

Utgiven av Högskoleverket 2008

Högskoleverkets rapportserie 2008:21 R

ISSN 1400-948X

Innehåll: Högskoleverket, utvärderingsavdelningen, **Karin Järplid Linde**

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Högskoleverkets kontorsservice, Stockholm, maj 2008

Tryckt på miljömärkt papper

Innehåll

Högskoleverkets beslut	5
Högskoleverkets reflektioner	9
BEDÖMARNAS RAPPORT	13
Sammanfattande analys av ordföranden	15
Ersta Sköndal högskola	23
Inledning	25
Socialt arbete	27
Vårdvetenskap	33
Högskolan Dalarna	41
Informationsvetenskap	43
Högskolan i Borås	47
Pedagogiskt arbete	49
Högskolan i Halmstad	53
Hälsovetenskap	55
Högskolan Kristianstad	61
Vattenvård	63
Malmö högskola	67
Idrottsvetenskap	69
Kultur och medier	75
Södertörns högskola	79
Biovetenskap	81
Etnologi	87
Företagsekonomi	91
Genusvetenskap	95
Medie- och kommunikationsvetenskap	99
Religionsvetenskap	103
Sociologi	107
Statsvetenskap	111
Bilaga: Högskoleverkets anvisningar vid prövning av masterexamensrätt	115

Högskoleverkets beslut

Rektorer vid berörda högskolor

Karin Järplid Linde
BESLUT

2008-05-22
Reg.nr 641-2891-07

Ansökan om rätt att utfärda masterexamen

Följande sju högskolor har ansökt om rätt att utfärda masterexamen inom ett eller flera områden: Ersta Sköndal högskola, Högskolan Dalarna, Högskolan i Borås, Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Malmö högskola samt Södertörns högskola.

Sammanlagt 16 ansökningar har prövats var och en för sig av ett antal ämnessakkunniga. De ämnessakkunniga redovisas i anslutning till respektive utlåtande i avsnittet *Bedömarnas rapport*. Ordförande för examensrättsprövningarna har varit vice rektor Eva Åkesson, Lunds universitet.

Utgångspunkt för prövningen har varit högskolelagen och högskoleförordningen samt *Högskoleverkets anvisningar vid prövning av masterexamensrätt*. Ansökningarna från högskolorna samt den information som framkommit vid platsbesöken har utgjort underlag för de ämnessakkunnigas bedömning.

Högskoleverkets bedömning

Högskoleverkets beslut om rätt att utfärda masterexamen grundar sig på de ämnessakkunnigas utlåtanden samt på de överväganden som Högskoleverket har gjort. De ämnessakkunnigas utlåtanden med förslag till beslut redovisas i avsnittet *Bedömarnas rapport*.

Högskoleverkets beviljanden

I enlighet med de ämnessakkunnigas utlåtanden beslutar Högskoleverket att bevilja följande högskolors ansökningar om rätt att utfärda masterexamen inom angivna områden:

Högskolan i Borås

Område: pedagogiskt arbete

Högskolan i Halmstad

Område: hälsovetenskap

Malmö högskola

Område: idrottsvetenskap

Område: kultur och medier

Södertörns högskola

Område: etnologi

Område: företagsekonomi

Område: genusvetenskap

Område: medie- och kommunikationsvetenskap

Område: sociologi

Område: statsvetenskap

Uppföljning av de beviljade examensrätterna kommer att göras inom ramen för Högskoleverkets kontinuerliga utvärderingsverksamhet.

Högskoleverkets avslag

Högskolan Dalarna

Område: informationsvetenskap

I enlighet med de ämnessakkunnigas utlåtande beslutar Högskoleverket att avslå ansökan om rätt att utfärda masterexamen. Beslutet grundar sig på de brister i lärarkompetens och lärarkapacitet samt i nivå och progression som de ämnessakkunniga påtalar i sitt utlåtande.

Högskolan Kristianstad

Område: vattenvård

I enlighet med de ämnessakkunnigas utlåtande beslutar Högskoleverket att avslå ansökan om rätt att utfärda masterexamen. Beslutet grundar sig främst på de brister i den planerade utbildningens anknytning till utbildning på forskarnivå samt bristerna i nivå och progression som de ämnessakkunniga påtalar i sitt utlåtande.

Södertörns högskola

Område: religionsvetenskap

I enlighet med de ämnessakkunnigas utlåtande beslutar Högskoleverket att avslå ansökan om rätt att utfärda masterexamen. Beslutet grundar sig främst på de brister i lärarkompetens och lärarkapacitet samt i nivå och progression som de ämnessakkunniga påtalar i sitt utlåtande.

Södertörns högskola

Område: biovetenskap

Högskoleverket har ett ansvar för att högskolornas ansökningar får en likvärdig bedömning. Till skillnad från de ämnessakkunnigas förslag beslutar Högskoleverket därför att avslå ansökan. Beslutet grundar sig på de brister i nivå och

progression som de ämnessakkunniga påtalar i sitt utlåtande. Högskoleverket anser inte att ansökan kan beviljas förrän de påtalade bristerna har åtgärdats.

Högskoleverkets rekommendation till regeringen

Högskoleverket rekommenderar regeringen att avslå Ersta Sköndal högskolas ansökan om rätt att utfärda masterexamen inom:

Område: socialt arbete

Område: vårdvetenskap

Beslutet grundar sig på de brister i nivå och progression som de ämnessakkunniga påtalar i sina utlåtanden.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Anders Flodström efter föredragning av den projektansvariga Karin Järplid Linde i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, avdelningschefen Clas-Uno Frykholm, informationschefen Eva Ferndahl och utredaren Lisa Jämtsved Lundmark.

Anders Flodström

Karin Järplid Linde

Kopia:

Utbildningsdepartementet

Vice rektor Eva Åkesson, Lunds universitet (ordförande)

Ämnessakkunniga

Högskoleverkets reflektioner

Högskoleverket vill inledningsvis framföra ett varmt tack till ordförande och ämnessakkunniga som med stort engagemang har åtagit sig detta uppdrag. Högskoleverket vill även rikta ett tack till högskolorna för ett gott samarbete och bra arrangemang i samband med platsbesök. Det är Högskoleverkets förhoppning att det gedigna arbete som ämnessakkunniga och ordförande har utfört ska vara till stöd och vägledning för de högskolor som planerar för nya ansökningar om masterexamensrätt. Även universiteten och högskolor med vetenskapsområde kan ha glädje av rapporten. De fattar själva beslut om att inrätta masterexamen¹. Detta ställer särskilda krav på interna kvalitetssäkringssystem med rutiner för att inrätta och följa upp utbildningar och examina, liksom på rutiner för att avveckla utbildningar som inte når upp till kvalitetskraven. Härvidlag kan såväl rapporten i sig som bilagan *Högskoleverkets anvisningar vid prövning av masterexamensrätt* vara till stöd.

Rapporten består av Högskoleverkets beslut och reflektioner samt avsnittet *Bedömarens rapport* med ordförandens sammanfattande analys och de ämnessakkunnigas utlåtande för respektive ansökan. Ordföranden konstaterar i sin analys att utlåtandena har olika fokus och att det heller inte har varit ett mål i sig att texterna ska vara lika. Detta är något som Högskoleverket instämmer i. Det centrala i Högskoleverkets masterexamensprövningar är att åstadkomma en likvärdig bedömning av högskolornas ansökningar, vilket är viktigt att betona.

I årets ansökningsomgång har högskolorna haft tillgång till anvisningar. Trots detta har ansökningarna i flera fall varit bristfälliga. Såväl ordförande som ämnessakkunniga lyfter fram vikten av ett genomarbetat underlag för att de i sin tur ska kunna göra en rättvis bedömning. Nära knutet till problemet med den bristande kvaliteten i högskolornas underlag är frågan om Högskoleverkets anvisningar: Hur kan anvisningarna göras tydligare för att förbättra kvaliteten i underlaget? Ett genomarbetat underlag gör att platsbesöket kan användas så som det är tänkt, dvs. till att ställa uppföljande frågor till det skriftliga materialet. Vid flera platsbesök har tiden istället fått ägnas åt sådant som borde ha varit givet i ansökan. Detta är viktiga frågor som Högskoleverket och högskolorna gemensamt bör fundera över. I ett första steg kommer anvisningarna att omarbetas i samband med den här rapportens publicering och Högskoleverket välkomnar synpunkter från högskolorna.

Av de ämnessakkunnigas utlåtanden framgår att flera högskolor inte på ett tillfredsställande sätt har kunnat redogöra för hur nivå och progression ska säkerställas. Högskoleverket ser allvarigt på detta. Det är viktigt att man från

1. För högskolor med vetenskapsområde gäller den generella masterexamensrätten inom det aktuella vetenskapsområdet.

lärosätenas sida noga tänker igenom och beskriver hur den planerade utbildningens behörighetskrav, innehåll och utformning ska garantera att studenten når målen för masterexamen. Högskoleverket vill understryka att detta är ett ansvar som högskolorna har gentemot sina studenter. Med utgångspunkt i ovanstående resonemang har Högskoleverket beslutat att avslå några av ansökningarna om masterexamensrätt. Det är dock vår förhoppning att de ämnessakkunnigas utlåtanden tillsammans med ordförandens sammanfattande diskussion om nivå och progression ska kunna vara till stöd för högskolorna i deras utvecklingsarbete. Högskoleverket vill i sammanhanget peka på de många positiva aspekter som de ämnessakkunniga har lyft fram i sina utlåtanden, trots att ansökan inte har beviljats. Detta visar att flera högskolor har goda möjligheter att återkomma med en förnyad ansökan.

Av *Bedömarnas rapport* framgår att högskolorna i flera fall inte gör tydliga skillnader mellan magister- och masterexamen i kurs- och utbildningsplaner. Återigen vill Högskoleverket lyfta fram studentperspektivet. Det är självklart att två olika examina också ska behandlas som så. Lärosätet måste ta ansvar för att studenten når magister- respektive masterexamens mål, och då måste skillnaderna mellan de båda examina göras tydliga för såväl studenter som för lärare. Det är en kvalitetsfråga.

Vid prövning av masterexamensrätt använder sig Högskoleverket av ett tröskelvärde där minst två docentkompetenta lärare inom huvudområdet är anställda vid lärosätet. Av utlåtandena framgår dock att de ämnessakkunniga har frångått detta tröskelvärde och ställt högre krav inom tvär- och mångvetenskapliga utbildningar eller breda huvudområden. Högskoleverket ställer sig bakom detta resonemang, och anser det viktigt och rätt att inte fastna i en ren räkneexercis. Examensrättsprövningen handlar om att göra en samlad bedömning av varje aspekt som ska granskas.

Det är glädjande att de ämnessakkunniga i flera fall ger positiva omdömen när det gäller de planerade masterutbildningarnas anknytning till yrkesverksamhet. Andra får kritik för en mer ensidigt forskningsförberedande inriktning. Här vill Högskoleverket understryka vikten av att man från högskolornas sida uppmärksammar masterexamens dubbla mål. Studenten ska både kunna delta i forsknings- och utvecklingsarbete och självständigt kunna arbeta i annan kvalificerad verksamhet. Det framgår av såväl högskolelagen som examensordningen.

Trots att prövningen för masterexamensrätt gäller ett område, är det svårt att undvika att beröra huvudområdesrelaterade frågor. Ordföranden pekar i sin sammanfattande analys på en rad frågeställningar relaterade till högskolornas huvudområdesinringning. Behovet av nationell samordning lyfts fram och Högskoleverket instämmer i detta. Ur ett studentperspektiv kan exempelvis vikten av att inrätta långsiktigt hållbara huvudområden poängteras. I det ligger även att inte skapa återvändsgränder för studenterna. Studentens möjligheter att studera vidare på forskarnivå, liksom den nationella och internationella rörligheten, måste alltid finnas med som utgångspunkt i utvecklingsarbetet

för att inte skapa oönskade inlåsnings effekter. Det vore olyckligt när vi nu har inrättat ett utbildningssystem som är tänkt att främja mobiliteten.

BEDÖMARNAS RAPPORT

Sammanfattande analys av ordföranden

Beskrivning av process och metod

Högskoleverket har under hösten 2007 mottagit 16 ansökningar om högskolors rätt att ge masterexamen. Ansökningarna har prövats var och en för sig under ledning av vice rektor Eva Åkesson, Lunds universitet. Prövningarna har koordinerats och givits stöd av en projektgrupp från Högskoleverket bestående av utredarna Karin Järplid Linde (projektledare), Pär Brännström, Lisa Jämstved Lundmark, Mehdi Sedigh Zadeh och Maria Södling. För varje ansökan har Högskoleverket rekryterat två till tre ämnessakkunniga beroende på ansökningarnas karaktär.

Som ordförande har jag, Eva Åkesson, haft Högskoleverkets uppdrag att läsa ansökningarna, genomföra platsbesök vid vissa högskolor, agera ordförande vid dessa platsbesök och fokusera på övergripande och principiella frågor, ge återkoppling till ämnessakkunniga på utlåtanden i de fall oklarhet i bedömning råder samt göra en samlad analys av samtliga bedömningar. I rollen som ordförande har det ingått att kommunicera Högskoleverkets aspekter och kriterier som bedömningarna ska utgå ifrån, till ämnessakkunniga. I uppdraget som ordförande har det inte ingått att göra en egen självständig bedömning eller prövning av respektive ansökan. Min uppgift har istället varit att utifrån den samlade analysen ge återkoppling till ämnessakkunniga för att på så sätt eftersträva att likvärdiga bedömningar görs. Jag har inte deltagit i hanteringen av ansökan från Högskolan Kristianstad på grund av jäv.

De ämnessakkunniga har haft Högskoleverkets uppdrag att läsa aktuell ansökan, genomföra platsbesök vid berörd högskola, i sin bedömning fokusera på såväl områdes-/huvudområdesspecifika förhållanden som övergripande och principiella frågor samt att skriva ett utlåtande, inklusive förslag till beslut. I uppdraget har det även ingått att motivera förslag till område för examensrätt. De ämnessakkunniga har gjort sina bedömningar utifrån de aspekter och kriterier som finns sammanställda i bilagan *Högskoleverkets anvisningar vid prövning av masterexamensrätt*. Bedömningsunderlaget har utgjorts av såväl högskolans skriftliga ansökan som muntliga redogörelser vid platsbesöket. De ämnessakkunnigas utlåtanden är skrivna enligt en mall där varje rubrik avslutas med ett kort omdöme som visar om de ämnessakkunniga anser att aspekten är tillfredsställande eller inte. Utlåtandena avslutas med en sammanfattande bedömning och en motivering till förslag till beslut. Att utlåtandena är skrivna enligt en mall hindrar dock inte att de kan skilja sig åt, både vad gäller omfattning och innehåll. Exempelvis har de ämnessakkunniga haft olika förhållningsätt när det gäller att lyfta fram den granskade utbildningens förtjänster i sina respektive utlåtanden. Det är viktigt att understryka att det inte har varit ett primärt syfte att utlåtandena ska vara lika. Däremot har det eftersträvats att högskolorna får en likvärdig bedömning av respektive ansökan. Det kan sam-

tidigt noteras att examensrättsprövningar inte har samma uttalade ändamål att främja utveckling, som andra utvärderingar har.

Den 11 januari 2008 genomfördes ett gemensamt ämnessakkunnigmöte där jag som ordförande och projektledare Karin Järplid Linde gick igenom bedömningsprocessen och Högskoleverkets aspekter och kriterier för masterexamensprövningar. Under perioden januari till mars 2008 genomfördes samtliga platsbesök. Inför varje platsbesök träffades ämnessakkunniga med respektive utredare för ett förmöte då man dels gick igenom och diskuterade den aktuella ansökan, dels förberedde frågor att ställa till de grupperingar man skulle träffa inom högskolan. Platsbesöket genomfördes vanligtvis under en dag. Under platsbesöket fördes samtal med representanter för högskoleledning, institutions-/områdesledning, lärare, forskarstuderande och studenter. Syftet med platsbesöket var inte att göra en heltäckande genomgång av hela ansökan och alla aspekter. Istället styrde jag och ämnessakkunniga med våra frågor diskussionen till det som var otydligt, oklart eller saknades i det skriftliga underlaget från den sökande högskolan. Detta i syfte att få ett fullständigt underlag och därmed kunna göra en rättvis bedömning.

Projektledare och utredare från Högskoleverket har varit kontaktinstans gentemot ordförande, ämnessakkunniga och lärosäten. De har förberett och deltagit i möten, förmöten och platsbesök samt tagit mötesanteckningar vid platsbesöken. Projektledare och utredare gav även återkoppling till ämnessakkunniga på utlåtanden vid eventuella sakfel eller kompletteringsbehov. Projektledaren har haft ansvaret för att sammanställa denna rapport.

Område respektive huvudområde

Masterexamensrätten avser ett område, men exemplifieras i högskolornas ansökningar med utbildning inom ett eller flera huvudområden. Examensrätten ger högskolan rätt att inom ramen för området utfärda masterexamina inom de huvudområden som högskolan själv inrättar. Prövningen har alltså gällt huruvida högskolan har de förutsättningar som krävs för att kunna ta ansvar för de rättigheter och skyldigheter som följer med examensrätten inom det sökta området. I denna prövning har högskolornas exemplifieringar, dvs. planer för utbildning som ska erbjudas inom ett eller flera huvudområden, utgjort underlag för bedömning.

Med utgångspunkt i dessa har de ämnessakkunniga haft i uppgift att föreslå ett lämpligt område för examensrätt. Det har dock varit få tillfällen då de ämnessakkunniga har funnit anledning att ge alternativa förslag till områdesbenämning. Majoriteten av ansökningarna har gällt ett område som också har varit identiskt med ett huvudområde. Överlag har själva områdesinringningen upplevts vara mindre problematisk och mindre i fokus i denna ansökningsomgång än föregående år.

I årets ansökningsomgång har samma tolkning av begreppet område använts som i prövningen våren 2007. Området för examensrätt har uppfattats som

inte nödvändigtvis identiskt med huvudområdet för masterexamen, men området för examensrätt är alltid större än eller lika med huvudområdet. Vägledande är att ett område för examensrätt bör vara hållbart över tid och därför inte alltför snävt definierat. I prövningen 2007 framkom följande relationer, som även har tillämpats i årets prövning:

- Område är mindre än ett vetenskapsområde².
- Område är större än eller lika med ett huvudområde.
- Huvudområde är större/vidare/tvärare än eller lika med ett huvudämne.

Avslutningsvis kan det vara värt att notera att begreppet område används i högskoleförordningen på flera olika sätt och att ett tydligare språkbruk skulle underlätta för både lärosäten, ämnessakkunniga och Högskoleverket.

Aspekter och kriterier

Utgångspunkten för bedömningarna har varit Högskoleverkets aspekter och kriterier vid prövning av masterexamensrätt. De finns sammanställda i *Högskoleverkets anvisningar vid prövning av masterexamensrätt*. Anvisningarna är ett resultat, med mindre revideringar, av de bedömningsaspekter och kriterier som arbetades fram av en grupp generalister under den första prövningen av masterexamensrätt 2007.

Enligt den utlåtandemall som ämnessakkunniga har använt sig av ska varje aspekt ges omdömet ”tillfredsställande” respektive ”inte tillfredsställande”. Vid årets prövning har ämnessakkunniga rekommenderat att ansökan beviljas då samtliga aspekter fått omdömet ”tillfredsställande”.

Resurser

Inom denna aspekt har lärarkompetens och lärarkapacitet haft särskild tyngd i de ämnessakkunnigas bedömning. I Högskoleverkets anvisningar till lärosätena finns angivet ett ”tröskelvärde” där minst två docentkompetenta lärare inom huvudområdet ska vara anställda vid det lärosätet. Detta tröskelvärde har varit utgångspunkt för ämnessakkunnigas bedömning. Men tolkningen och tillämpningen av kriteriet är beroende av området, huvudområdets och utbildningens karaktär samt satt i relation till huruvida kompetens och kapacitet sammantaget är tillfredsställande i förhållande till den planerade utbildningen. Det handlar alltså inte om ett enkelt räknande utan en relation till huvudområdets beräknade innehåll och omfattning. Exempelvis har tvär- och mångvetenskapliga utbildningar eller breda huvudområden ansetts behöva ha fler än två docentkompetenta lärare samt kompetens inom flera delområden av utbildningen.

2. Inom det svenska utbildningssystemet finns fyra vetenskapsområden: humaniora-samhällsvetenskap, naturvetenskap, teknik och medicin.

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Aspekten *nära anknytning till utbildning på forskarnivå* har sin bäring på högskoleförordningens 6 kap. 26 § som anger att ”Tillstånd att utfärda masterexamen får lämnas till universitet och till högskolor inom de vetenskapsområden inom vilka de får utfärda examina på forskarnivå. Ett sådant tillstånd får även lämnas till en högskola inom ett område där högskolan inte får utfärda examina på forskarnivå, om den vetenskapliga miljön inom området är av sådan kvalitet och omfattning att högskolan kan erbjuda utbildning med nära anknytning till utbildning på forskarnivå.”

Detta har tolkats som att det ska finnas en forskningsmiljö vid högskolan, inom vilken det bedrivs forskarutbildning inom ämne/ämnena på forskarnivå som anknyter till huvudområdet. Det har av högskolorna uttryckts synpunkter på detta kriterium; att kräva att det finns utbildning på en högre nivå (forskarnivå), för att högskolan ska få examensrätt på en lägre nivå (avancerad nivå). Men med nuvarande skrivning i högskoleförordningen är det enligt min mening svårt att göra någon annan tolkning.

Underlag för de ämnessakkunnigas bedömning av om den planerade masterutbildningen kommer att ges ”med nära anknytning till utbildning på forskarnivå” har handlat om i vilken utsträckning studenterna kommer att kunna ta aktiv del av högskolans forsknings- och forskarutbildningsmiljö inom området för examensrätt. Det har också varit viktigt för ämnessakkunniga att få en uppfattning om huruvida den planerade masterutbildningen kommer att ge studenterna möjlighet att söka till utbildning på forskarnivå, såväl nationellt som internationellt. Platsbesöken har gett kompletterande information om forskarutbildningsmiljön och i något fall har det även funnits stödande forskarutbildningsmiljöer i relevanta ämnen på forskarnivå.

Nivå och progression

I 2007 års beslut om masterexamensrätt riktade universitetskanslern kritik mot de högskolor som inte på ett tydligt sätt kunde visa hur man avsåg att säkerställa de planerade masterutbildningarnas nivå och progression. Även i denna prövning är *nivå och progression* den aspekt som satt både ämnessakkunniga och högskolor mest på prov.

Här har ämnessakkunniga granskat huruvida masterutbildningens behörighetskrav, innehåll och utformning kan garantera att utbildningens examensmål uppnås. Ett kriterium har varit att examensordningens krav om minst 60 högskolepoäng med fördjupning inom huvudområdet är uppfyllt. Vidare ska det finnas en progression inom utbildningen, liksom en progression mellan utbildning på grundnivå och på avancerad nivå. Även forskningsanknytning har hanterats under denna rubrik.

Eftersom aspekten nivå och progression har visat sig ha väsentlig betydelse, menar jag att det är viktigt att tydliggöra hur vi i denna ansökningsomgång har tolkat begreppen.

Nivå

Utbildningen ska leda till masterexamen på avancerad nivå. Det betyder att den planerade utbildningen bedöms efter hur den motsvarar såväl nationellt som lokalt uppsatta mål för utbildning på avancerad nivå, både till innehåll och utformning. Utifrån de utbildningsexempel som högskolorna har redovisat i sina ansökningar har ämnessakkunniga försökt avgöra i vilken utsträckning de ingående kurserna och därigenom utbildningen är rätt nivåplacerad. En kurs som ingår i en masterexamen eller i ett masterprogram är inte per definition en kurs på avancerad nivå. Detta har av de ämnessakkunniga prövats genom att de sett till målen i kursplaner samt till kursens förkunskapskrav. Det är således viktigt att kurserna som ingår i utbildningen är nivåmässigt rätt klassificerade så att inte inflation i nivåklassificering uppstår.

Progression

Enligt högskolelagen ska utbildning på avancerad nivå ”väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper”. Då avses progression *mellan* utbildningsnivåer. En operationalisering av begreppet har inneburit att ämnessakkunniga har gjort en bedömning av progressionen bland annat utifrån de särskilda behörighetskraven till masterutbildningen och hur man planerar ta till vara studenternas kunskaper och kompetenser från grundnivå på avancerad nivå.

När det gäller progression inom utbildningen har fokus för de ämnessakkunnigas bedömning varit på hur mål för *kunskap och förståelse, färdigheter och förmåga* samt *värderingsförmåga och förhållningssätt* formuleras och förväntas realiseras i kursplaner och utbildningsplaner, och hur skillnader mellan magisterexamen och masterexamen har redogjorts för från lärosätets sida.

Fördjupning

Där begreppet progression handlar om hela masterutbildningen och alla examensmål, relaterar begreppet fördjupning till studierna i utbildningens huvudområde. Examensordningens särskilda krav på minst 60 högskolepoäng med fördjupning inom huvudområdet innebär att alla utbildningar som leder till en masterexamen ska uppfylla detta krav. Fördjupningskravet har tolkats som att den nuvarande högskoleförordningen inte ger utrymme för så kallade ”breddmastrar”.

I detta sammanhang kan det också vara värt att lyfta fram första strecksatsen/målet i examensordningen för masterexamen. Enligt den ska studenten: ”visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete”. Det räcker alltså inte enbart att uppfylla kravet på fördjupning om minst 60 högskolepoäng genom att kurserna befinner sig inom huvudområdet. Kursernas inbördes relation måste också bedömas. I de fall ett lärosäte inrättar breda huvudområden är det ännu mer väsentligt att kravet

på fördjupningen säkerställs. Det handlar då inte enbart om att kurser eller moment ingår inom huvudområdet, utan dessa måste även relatera till varandra och gemensamt bidra till fördjupningen. Detta har bedömts genom att ämnessakkunniga har sett till målen i kursplanerna och dess relation till varandra samt till kursernas förkunskapskrav.

Vissa av Högskoleverkets kriterier inom aspekten *nivå och progression* är delvis överlappande och bör omformuleras för ökad tydlighet och stringens i kommande prövningar. Denna aspekt har även kriterier som delvis överlappar med aspekten *säkring av kvalitet* och även dessa bör omarbetas.

Säkring av kvalitet

Inom den här aspekten har kvalitetssäkring, internationalisering och anknytning till arbetsmarknad granskats av ämnessakkunniga. Ett kriterium för den bedömningen har varit om högskolan har ett kvalitetssäkringssystem som reglerar hur man inrättar, följer upp och avvecklar examina/utbildningar. Andra kriterier har varit att kursplaner och utbildningsplaner följer högskoleförordningen och innehåller mål som utarbetats i enlighet med examensordningen och högskolelagen. Inom aspekten kvalitetssäkring har de ämnessakkunniga även frågat efter högskolans lokala riktlinjer för klassificering av kurser, tillhörande antingen grundnivå eller avancerad nivå. Utifrån de ämnessakkunnigas utlåtanden går det dock att konstatera att nivåklassificeringen av kurser ännu inte funnit stabila former, och att såväl processen som kriterier för nivåklassificering av kurser bör förbättras vid flera av högskolorna.

Sammanfattande diskussion

Jämförelse med föregående år

Vid årets prövning av masterexamensrätt har högskolorna haft tillgång till Högskoleverkets anvisningar om vad ansökan ska innehålla. Detta har medfört färre kompletteringar i jämförelse med föregående år och har gjort handläggningstiden kortare. Med *Högskoleverkets aspekter och kriterier vid prövning av masterexamensrätt* och med erfarenheterna från 2007 års prövning har även de ämnessakkunniga och ordföranden haft en tydligare vägledning i sitt arbete. Flera har också deltagit i båda årens prövningar. För att öka tydligheten ytterligare behövs dock utifrån erfarenheterna från årets prövning en fortsatt utveckling av aspekter och kriterier. Det bör eftersträvas att anvisningarna med Högskoleverkets aspekter och kriterier är så tydliga att ett lärosäte själv ska kunna göra en realistisk självbedömning på förhand om examensrätt.

Trots dessa förbättringar har det skriftliga underlaget i flera fall varit otillräckligt eller svagt. Vissa ansökningar har helt enkelt inte följt anvisningarna. Här har det varit svårt att få ett grepp om den planerade utbildningen, och platsbesöken har i stor utsträckning fått användas till att klarlägga och komplettera det skriftliga underlaget. Vid dessa tillfällen har den information som framkommit vid platsbesöken blivit utslagsgivande.

Bristerna i de skriftliga underlagen kan tolkas som en ovana – alternativt som bristande professionalitet – i att uttrycka sig skriftligt om utbildning. Att utveckla kompetens att beskriva utbildningsplanering och utvecklingsarbete bör, enligt min mening, ingå som en del av högskolepedagogisk utbildning, åtminstone för program- och utbildningsansvariga. Vidare bör Högskoleverkets anvisningar till lärosätena revideras, gärna i samråd med lärosätena, för att det ännu tydligare ska framgå vilket material och underlag som ska ingå i en ansökan om examensrätt. Med tydligare anvisningar bör det också ställas explicitare krav på det sökande lärosätets ansvar att tillhandahålla ett underlag som möjliggör en korrekt och rättvis bedömning. I detta sammanhang ska understrykas att ämnessakkunniga har gjort stora ansträngningar i intervjuerna med lärare och ansvariga för den planerade utbildningen för att få fram ett tillräckligt och relevant bedömningsunderlag. Från Högskoleverkets och lärosätenas sida bör man slutligen också begrunda vem eller vilka som har ansvaret för att ta fram underlag för bedömning.

Utvecklingsmöjligheter för lärosätena

Allmänt kan konstateras att högskolornas insikter i den nya examensordningen fortfarande ofta är otillräckliga och många missuppfattningar florerar. Kunskapen behöver alltså fortsatt fördjupas. Ett exempel gäller högskoleförordningens krav på nivå och progression, där högskolorna förväntas kunna formulera målen för sin utbildning explicit och exakt, och inte låta sin pedagogiska kunskap förbli underförstådd eller ”tyst”. Dessa brister är emellertid inte utmärkande för de nu granskade högskolorna, utan gäller säkerligen i lika stor utsträckning för universitet och andra högskolor. I sitt utvecklingsarbete, inte minst inför kommande utbildningsutvärderingar, har alltså alla lärosäten skäl att beakta de aspekter och kriterier som tillämpats i denna prövning.

Inom prövningen har vi sett flera exempel på att lärosätena inte förefaller uppmärksamma skillnader mellan magister- och masterexamen. Exempelvis är man inte observant på de olika mål som finns i examensordningen för respektive examina. Detta kan ta sig uttryck i gemensam utbildningsplan med samma mål för de två olika examina eller att mål som är specifika för masterexamen i examensordningen inte återfinns i vare sig utbildningsplan eller kursplaner.

Svårigheter kring begreppet huvudområde och examensordningens krav på minst 60 högskolepoäng med fördjupning är intressant att notera. Vid flera platsbesök var det svårt att få ett entydigt svar på frågan om vilka kurser som utgjorde fördjupning inom huvudområdet. Återigen vill jag poängtera att fördjupningskravet säkerställs inte enbart av att kurser eller moment är inom huvudområdet. Utöver examensordningens krav på minst 60 högskolepoäng med fördjupning inom huvudområdet, ska även väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området säkerställas. Begreppen ”huvudområde” och ”med fördjupning” tillämpas och tolkas på olika sätt och en uppmaning riktas till de nätverk som finns för olika utbildningsområden att diskutera frågorna. Vid ett flertal platsbesök uppstod diskussioner mellan ämnessakkun-

niga och lärare om nivåklassning av kurser, både med utgångspunkt i mål för kurser och huruvida dessa reflekterade en avancerad nivå och med utgångspunkt i förkunskapskrav. Det kan framhållas att nivåklassificeringen av kurser ännu inte funnit helt stabila former, och att såväl processen som kriterier för nivåklassificering av kurser kan förbättras vid flera av högskolorna. Detta utvecklingsarbete med nivåklassning och huvudområdessamordning bör även inbegripa universitet och andra högskolor, och en lämplig arena kan vara de nätverk som initierats av Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning (NSHU) och som förhoppningsvis kommer att fortsatt stödjas av Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF).

Syften med masterexamensrätt?

Motivet för högskolornas ansökningar tycks inte alltid ha varit examensrätten i sig, utan masterexamen ses som ett led i en strategi för lärosätet att positionera sig för att få examensrättigheter för forskarnivå. Ibland har fokuseringen på forskningen tagit sig uttryck i ansökan så att den planerade utbildningen har kommit i skymundan.

Det är viktigt att poängtera att denna prövning inte har dimensionering av högre utbildning som en aspekt eller kriterium för bedömning av examensrätt. Men vid platsbesöken har det uttryckts en osäkerhet kring efterfrågan bland svenska studenter att söka till de planerade utbildningarna. Flera högskolor har aviserat att de kommer att vända sig utomlands för att rekrytera studenter. Det är lätt att känna en farhåga för att lärosäten i alltför stor utsträckning förlitar sig på att rekrytera internationella studenter och de risker denna strategi kan medföra med eventuella studieavgifter framgent.

Ersta Sköndal högskola

Inledning

Ersta Sköndal högskola ansöker om rätten att utfärda masterexamen dels i socialt arbete med inriktning mot makt och delaktighet i vård, omsorg och socialt arbete, dels i vårdvetenskap med inriktning mot makt och delaktighet i vård, omsorg och socialt arbete. Den sökta examensrätten gäller för områdena socialt arbete respektive vårdvetenskap, vilket också är benämningarna på de planerade masterexamina. Grundläggande behörighet till de planerade utbildningarna är kandidatexamen i socialt arbete eller motsvarande, respektive vårdvetenskap eller motsvarande.

Sedan flera år tillbaka pågår ett nära samarbete mellan institutionen för socialt arbete och institutionen för vårdvetenskap, vilket bl.a. kommit till uttryck i en samordnad grundutbildning för sjuksköterskor och socionomer. I ansökan åberopas denna erfarenhet som betydelsefull för organiseringen och genomförandet av de två masterprogrammen. Det nära samarbetet mellan de två institutionerna motiveras med att det i arbetslivet finns ett behov av personal med kännedom om både de medicinska och de sociala aspekterna av en klients eller brukares utsatthet i kontakten med äldreomsorg, handikappomsorg eller missbruksvård. Att öppna de ofta stängda yrkesgränserna till förmån för en större förståelse för varandras yrkesroller och kompetens krävs enligt ansökan för att nå ökad kunskap och kompetens när det gäller förståelsen för olika former av makt, etiska aspekter av makt och att erbjuda nya former för delaktighet.

Vi som ämnessakkunniga delar detta synsätt och högskolans analys av vilken kompetens som behövs för att arbeta i den framtida hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Därför är det med en viss förvåning som vi konstaterar att högskolan i sina två ansökningar inte använt sig explicit av vare sig sin grundläggande analys eller sina erfarenheter i planeringen av de sökta masterprogrammen. Angelägna teoretiska fördjupningar kring samverkan mellan de två yrkesområdena, och med anknytning till makt och delaktighet, kan därmed ha gått förlorade. Även ur ett pedagogiskt perspektiv borde erfarenheterna kring samverkan vara viktiga att tillvarata. Programmens möjligheter att genomföras framgångsrikt torde hänga samman med hur man i praktiken lyckas med integrationen mellan de båda profilerna och ändå bibehålla de båda huvudområdenas särart och fördjupning.

Trots att de båda program som ansökningarna avser närmast är identiska kommer vi fortsättningsvis att granska ansökningarna var och en för sig.

Socialt arbete

Utlåtande av ämnessakkunniga

Stina Johansson, Umeå universitet

Håkan Magnusson, Lunds universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Avslag

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Institutionen för socialt arbete har drygt 20 lärare. Vissa av lärarna är knutna till Ersta Sköndal högskola på deltid. Totalt tre professorer, en docent och 13 disputerade lärare är knutna till forskning och utbildning inom huvudområdet socialt arbete. Huvuddelen av lärarna är engagerade i forskning inom profilområdena vid Ersta Sköndal högskola.

Generellt är lärarkompetensen tillfredsställande. Ett visst problem kan vara att några av de mest meriterade personerna har deltidsanställning vid Ersta Sköndal högskola. Samtidigt framkom det vid vårt platsbesök att flera personer var på gång med ansökningar om docentur, och högskolans ledning hade en tydlig och för framtiden nödvändig strategi att göra ytterligare satsningar för att garantera den framtida forsknings- och handledningskompetensen.

Infrastruktur

Ersta Sköndal högskolas utbildning är förlagd till två olika, men välutrustade och moderna campus. Högskolan har alla de resurser som idag krävs av ett modernt lärosäte i form av bibliotek, IT-utrustning m.m. För masterprogrammet i socialt arbete blir det en särskild resurs att få tillgång till litteraturen inom området ”civilt samhälle”. Att Ersta Sköndal högskola har fått ett uttalat ansvar för detta, genom ett särskilt anslag från Riksbankens jubileumsfond, är naturligtvis ett uttryck för tilltro till högskolans resurser.

Ekonomiska förutsättningar

De planerade masterprogrammen kräver, som första alternativ, en utökning av utbildningsuppdraget med 30 platser per år. Dessa ska fördelas på de två utbildningarna med 15 platser vardera.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten ”Resurser” är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Ersta Sköndal högskola har en lång tradition av professionsutbildning inom socialt arbete, men har ingen egen forskarutbildning. Högskolan har däremot en livaktig och framgångsrik forskning inom de fält som masterprogrammet i socialt arbete är inriktat mot. Man har också en strategi för att utveckla denna forskning ytterligare, från en viss tyngdpunkt på utveckling och tillämpning inom olika praktiska verksamheter, till att också få tydligare inslag av grundforskning. Denna forskningsmiljö är en styrka för ett program i socialt arbete med inriktning mot makt och delaktighet. Från såväl lärare som ledning betonas också den direkta samverkan som ska ske mellan studenter på programmet och de aktiva forskarna. Studenterna på avancerad nivå ges möjlighet att delta i forskarseminarier och kan också diskutera sina examensarbeten i sådana seminarier.

Eftersom Ersta Sköndal högskola inte har egen forskarutbildning har man tvingats skapa en forskarutbildningsmiljö genom samverkan med olika parter i högskolevärlden. Man har ingått avtal med olika universitet och högskolor där studenterna på programmet har möjlighet att söka till utbildning på forskarnivå. Högskolan har ett avtal om forskarutbildning med Högskolan i Jönköping. Inom Ersta Sköndal högskolas egna profilmråden förefaller högskolan också att vara en attraktiv samarbetspartner, och forskare från Ersta Sköndal ger forskarutbildningskurser och handleder doktorander. Det finns i dagsläget t.ex. fem aktiva doktorander vid enheten för forskning om det civila samhället.

Det finns en god forskningsmiljö tack vare en särskild forskningsenhet med omvittnad kompetens inom de områden som masterutbildningen omfattar. I lärosätets egen strategiska utveckling är forskningssatsningar och forskarrekrytering också ett prioriterat område. Ämnessakkunniga finner att såväl forskningsmiljön som forskarutbildningsmiljön är tillfredsställande.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Utbildningens innehåll och utformning ska garantera att examensmålen nås. Det är därför väsentligt att dessa mål uppfyller kraven på ett program på avancerad nivå och att det går att utläsa en progression i utbildningen mellan utbildningsnivåer och inom utbildningen.

Behörig att antas till masterprogrammet i socialt arbete är den som har kandidatexamen eller motsvarande i socialt arbete. Enligt ansökan ges samtliga kurser inom programmet på avancerad nivå. I utbildningsplan och kursplaner har arbetet med lärandemålen styrts av Blooms taxonomi och formerats utifrån nivåerna analys, syntes och värdering.

Vid bedömningen av såväl nivå som progression måste man först förhålla sig till hela programmets konstruktion. Ett problem rör de närmast identiska skrivningarna och målen i utbildnings- och kursplaner för två olika huvud-

områden (socialt arbete och vårdvetenskap), samt den otydlighet i nivå och fördjupning som detta medför. För studenter i socialt arbete kan en kurs som omfattar 10 högskolepoäng innebära att blott 5 är fördjupning medan de övriga 5 inte räknas som fördjupning. Den senare halvan är emellertid fördjupning för studenter med vårdvetenskaplig bakgrund, och vice versa. Det kan tyckas paradoxalt med en sådan konstruktion genom viktiga delar av programmet, och man skulle ha önskat en diskussion om de pedagogiska utmaningar som konstruktionen innebär, hur det påverkat arbetet med lärandemålen, vilken ”progressionslogik” man ska tänka sig och vilka konsekvenser det får vid examination på kurserna.

Genom att ge samtliga kurser i programmet på avancerad nivå så går Ersta Sköndal högskola längre än de formella kraven på 75 procent. Även vad avser fördjupning går man utöver det som sägs om minst 60 högskolepoäng med fördjupning inom huvudområdet.

Enligt utbildningsplanen för masterutbildningen i socialt arbete anges målen för utbildningen dels i termer av högskoleförordningens mål, dels i ett antal särskilda mål för denna masterutbildning. Dessa särskilda mål är innehållsligt formulerade i termer av programmets ”inriktning mot makt och delaktighet i vård, omsorg och socialt arbete”.

När examensmålen konkretiseras i olika kursplaner och målbeskrivningar aktualiseras både frågan om nivån på utbildningen och frågan om progressionen inom programmet. De kriterier som väglett arbetet med lärandemålen, och de examensmål som formulerats med direkt stöd i högskoleförordningen kan, när de ”översätts” i kursplanerna, tyckas alltför nedtonade för att vara kurser som ska ges på avancerad nivå.

Kurserna med rubriken Makt och delaktighet bör vara centrala i programmet och anger inriktningen på detsamma. Om dessa kurser I, II respektive III ska ses som en progression inom utbildningen blir dock oklart. Numreringen kan antyda detta, men samtidigt tycks kurserna snarast vara tematiskt orienterade (maktbegrepp och strukturmakt, individ möter organisation respektive makt och delaktighet i den egna professionens fält). Målformuleringarna antyder ingen successiv fördjupning, och i något fall används samma kurslitteratur på mer än en av kurserna.

Samtalen under vårt platsbesök vid högskolan ger oss emellertid grund för att i de olika texterna i ansökan följa ett annat spår. Progressionen ligger då i att lära sig att vara kritisk mot den egna professionens arbetssätt och att finna kreativa lösningar utifrån en bättre (mer avancerad) kunskap om maktrelationer och (brist på) delaktighet. I kursplanestrukturen tycker vi oss då kunna finna ett mönster som skulle kunna gälla som progression.

Lärandemålen och examensmålen ska dels ge studenten information om vilka kunskaper man ska ha uppnått vid genomgången kurs, dels styra examinationen. Utbildningsplanens mål borde på ett tydligare sätt därför ha varit styrande för de lärandemål som formulerats i kursplanerna och borde också

tydligare ha reflekterat att det handlar om kurser på avancerad nivå där fördjupning inom ett kunskapsfält är avgörande.

Nivå och progression inom den avancerade nivån framgår således inte tydligt i kursplanerna. Vår bedömning efter genomgången av ansökan och den information vi har fått vid platsbesöket på lärosätet är, att programmet bör bearbetas ytterligare så att nivå och progression säkerställs. Efter vårt platsbesök kvarstår en osäkerhet om programmet tagits fram i en nära samverkan med ämnet vårdvetenskap, liksom en osäkerhet om hur man utnyttjat erfarenheterna från det samordnade programmet på grundnivå.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression", inte är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Små arbetsplatser kan upprätthålla kvalitetsnormer delvis genom informella system. Ersta Sköndal högskola tillhör de som i hög grad förlitar sig på sådana strukturer; ibland omnämns dessa som Sköndalsandan. Formellt utförs kvalitetssäkringen av representanter i forskningsstyrelse och institutionsstyrelse samt tjänsteförslagsnämnd. Samtliga kurser utvärderas av studenterna. Någon särskild struktur eller riktlinjer för att inrätta, följa upp eller avveckla program finns inte. Man skulle gärna ha velat se någon genomtänkt strategi för kursklassificering. Högskolan skulle enligt vår mening vinna på att arbeta mera strategiskt med kvalitetssäkringen inför ett planerat masterprogram.

Internationalisering

Ersta Sköndal högskola deltar i tre nordiska nätverk för studentutbyte och i viss mån lärarutbyte. Vidare ingår man, i samarbete med Ryssland med förgreningar, också i nätverk i Vitryssland och Ukraina. Detta samarbete finansieras av Sida. En annan del av internationaliseringsarbetet utgörs av den så kallade Globala kursen, en högskoleövergripande kurs som ges på engelska med föreläsare från Ryssland, Filippinerna och lärare från socialt arbete och vårdvetenskap.

En strategisk översyn av internationaliseringsarbetet har nyligen gjorts. 14 åtgärder föreslås för att stärka högskolans internationella arbete. Vi finner att institutionen för socialt arbete vid Ersta Sköndal högskola har ett internationaliseringsarbete som kan ge ett gott stöd för ett masterprogram.

Mer otydligt är hur internationaliseringen kommer in i lärandemålen för masterprogrammet. Ingenstans finns beskrivet hur studenten tränas för mötet med en internationell publik.

Koppling till yrkesverksamhet

Den arbetsmarknad som fältet vårdvetenskap/socialt arbete utgör är omfattande. Att ge en utbildning som innehåller både sociala och medicinska

moment verkar vara ett säkert kort. Ersta Sköndal högskola har inte gjort någon marknadsundersökning utan räknar intuitivt med att studenterna ska vara anställningsbara efter avslutad kurs. Ett osäkerhetsmoment är dock om arbetsgivarna är med på spåret och ger tjänstledigt till redan anställd personal. Erfarenheten säger att här behövs bearbetning av attityder hos chefer vid såväl kommuner och landsting som frivilligorganisationerna.

Vid Ersta Sköndal högskola talar man mest om utvecklingen av forskare som antingen anställs för forskningsändamål i kommuner och landsting och övriga aktörer, exempelvis frivilliga organisationer, eller går vidare i forskarutbildning. Vi anser att Ersta Sköndal högskola skulle behöva förbereda för en bredare yrkesverksamhet än forskning.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga anser att aspekten "Säk-ring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Det masterprogram som ansökan avser är en del i en större programsatsning. Det är en fortsättning på tidigare goda erfarenheter kring utbildningssamverkan mellan institutionerna för socialt arbete och vårdvetenskap. Som idé har det projektet varit stilbildande och väckt stort intresse inom ämnet socialt arbete på grund av anpassningen till behoven på en arbetsmarknad som länge lidit av en alltför stark yrkesmässig specialisering. Som bedömare anser vi att denna erfarenhet är underkommunicerad i ansökan.

Programmet i socialt arbete ska drivas integrerat med vårdvetenskap. Det gör att själva strukturen i programmet kan möta alla de problem som ofta dyker upp, då en flervetenskaplig samverkan förs mot en fördjupad integration. Främst är det dock frågan om nivå och fördjupning inom huvudområdet, och den otydlighet som konstruktionen med två närmast identiska program inom olika huvudområden skapar, som gör att vi känner stor osäkerhet om huruvida programmet enligt ansökan uppfyller de krav man kan ställa på ett masterprogram.

I den granskning vi genomfört har vi funnit att det finns en god lärarkompetens, som också är på väg att ytterligare förstärkas genom rekryteringar och genom att några av de befintliga lärarna sannolikt kommer att få docentkompetens. Det senare är viktigt för att inte programmet ska bäras upp av alltför få personer som handledare och examinatorer. Den forskning som bedrivs om civilsamhället och andra delar av det sociala arbetet bildar en god forskarmiljö för ett tänkt masterprogram. Också de ekonomiska förutsättningarna ser goda ut.

Internationaliseringen och de möjligheter som den ger studenterna på programmet är tillfredsställande. Vi utgår också från att efterfrågan på studenter som examineras på programmet är stor även om inte alla väljer att gå vidare i forskning.

När det gäller nivå och progression ser vi dock brister i sättet att beskriva lärandemålen. Man verkar inte riktigt ha tagit till sig den terminologi som

Bologna-tänkandet kräver. Man har lagt stor energi på en argumentering för vilken betydelse masterprogrammet ska ha för forskningen. Möjligen har man gjort detta utifrån föreställningen att undervisningen är självklar, medan forskningen i det sociala arbetet innebär ett nytänkande och därför har behövt understrykas mera i ansökan.

Både i den nya svenska examensordningen och i alla kursplaner sedan 2007 utgör de nya målformuleringarna, i form av "förväntade studieresultat" eller "förväntade läranderesultat", de mest centrala delarna. Det handlar inte primärt om formalia utan om djupet i det pedagogiska planeringsarbetet. En resultatorienterad utbildning ställer nya krav på kurs- och utbildningsplaner. Men övergången innebär också att examinationsformer och betygsättning på ett helt annat sätt kommer i fokus både vid utbildningsplanering och kvalitets-säkring av program och examina. Det är med detta som utgångspunkt, samt osäkerheten kring själva programkonstruktionen, som den väsentliga aspekten "nivå och progression" har bedömts som otillfredsställande. Det är också anledningen till att vi anser att ansökan inte nu bör tillstyrkas, trots många andra starka sidor vid Ersta Sköndal högskola.

Kandidatexamen i socialt arbete

Ersta Sköndal högskola ansöker också om kandidatexamensrättigheter i socialt arbete. Utifrån argumentationen ovan, dvs. att ett fungerande utbildningsprogram finns upp till magisternivå, knutet till god lärarkompetens, en god forskningsmiljö, internationaliseringsprogram och i övrigt erforderlig infrastruktur, anser vi att ansökan om rättigheten att utfärda kandidatexamen ska beviljas.

Vårdvetenskap

Utlåtande av ämnessakkunniga

Evelyn Hermansson, Göteborgs universitet
Kenneth Asplund, Mittuniversitetet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Avslag/Beviljande

Förslag till områdesbenämning

Vårdvetenskap

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Lärarkompetensen vid institutionen för vårdvetenskap omfattar totalt 42 personer: fem professorer med inriktningarna omvårdnad (2), etik/vårdetik (2) respektive psykiatri (1), tre docenter med inriktningarna omvårdnad (2) respektive psykosomatik/beteendevetenskap (1) samt tolv lektorer med inriktningarna omvårdnad/vårdvetenskap (6) hälsovetenskap (2) teologi (1) psykiatri (2) respektive geriatrik (1). Samtidigt framkom vid platsbesöket att några av lektorerna var på väg med ansökan om docentur. Därtill kommer 23 adjunkter varav 1 disputerad och 5 forskarstuderande. Generellt sett är lärarkompetensen således god, men ett visst problem finns då de meriterade lärarna antingen är knutna till Ersta Sköndal högskola på deltid eller har merparten av sin tid knuten till forskning inom profilmrådena vid Ersta Sköndal högskola. Kravet på kompetens såväl för handledning av studenterna på masternivå som för examination, angavs till docentkompetens. Högskolans ledning har därför en tydlig strategi att dels kunna omfördela lärarresurser från forskningsenheterna till institutionen för vårdvetenskap dels göra ytterligare lärarsatsningar för att utöka lärarkompetensen. Ersta Sköndal högskola har ett utformat avtal för kompetensutveckling och egen forskning för lärare. Den pedagogiska kompetensen bland lärare upprätthålls dels genom krav på pedagogisk utbildning, dels genom pedagogisk fortbildning. Vid utlysning av nya lärartjänster ställs krav på pedagogisk kurs. Lärarkompetensen bedöms av de ämnessakkunniga som mycket hög inom området. Med utgångspunkt från antalet studenter på avancerad nivå inklusive det tillskott som det ansökta masterprogrammet skulle ge har de ämnessakkunniga uppfattningen att också lärarkapaciteten är tillräckligt omfattande för att kunna svara mot de krav som ställs på undervisning, handledning och examination.

Infrastruktur

Ersta Sköndal högskolas utbildning är förlagd till två olika, men välutrustade och moderna, campus. Högskolan har alla de resurser som idag krävs av ett modernt lärosäte i form av bibliotek, IT-utrustning m.m. I undervisningen används en elektronisk plattform, Luvit. I början av 2007 förstärktes den samlade biblioteksverksamheten med särskild kompetens att bygga upp forskningsmiljöer vid bibliotek. Såväl doktorander som magisterstudenter vid institutionen för vårdvetenskap som är förlagd till Ersta uttryckte att de var nöjda med de resurser som fanns vid campus.

Ekonomiska förutsättningar

För de ansökta masterprogrammen planeras som första alternativ en utökning av utbildningsuppdraget med 30 helårsstudieplatser per år. Dessa ska fördelas på de två utbildningarna med 15 platser vardera. I andra hand kommer högskolan att omfördela resurserna från befintlig magisterutbildning till de båda masterprogrammen, men då med färre platser. I vilken omfattning detta skulle ske kunde man inte ange.

Med denna relativt lilla omfattning är det naturligtvis viktigt, av ekonomiska skäl, att den planerade samordningen kan fungera. Alternativet att starta programmen genom omfördelning från magisterprogrammet kan riskera att leda till alltför små studentgrupper.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Forskningen inom institutionen för vårdvetenskap har varit framgångsrik och genererat betydande externa anslag och tillhör nationellt de ledande inom palliativ omvårdnad. Inom institutionen för vårdvetenskap finns en forskningsenhet, enheten för forskning i livets slutskede. Forskningen har en inriktning mot omvårdnad av personer med cancersjukdom (palliativ vård) och nyligen har en gren inom forskningsenheten förstärkts kompetensmässigt inom området, omvårdnad av personer med allvarlig demenssjukdom. Det sker också ett ömsesidigt utbyte med forskningsenheterna vid institutionen för socialt arbete. Forskningsenheten inom det palliativa området är kliniskt förankrad och förlagd i anslutning till Ersta sjukhus egen medicinska forskningsenhet. Avtal finns mellan forskningsenheten och utbildningen, ett samarbete som upplevdes som välintegrerat. Förutsättningar för att masterutbildningen kan och kommer att kunna knyta an till forskningen är mycket goda, och de forskande lärarna deltar i utbildningen på alla nivåer.

Ersta Sköndal högskola har möjligheter att ha forskarstuderande genom avtal med olika universitet och högskolor. Tillsammans med Örebro universitet bedriver Ersta Sköndal högskola en forskarskola där hälften av utbildningens kurser anordnas av högskolan och hälften av Örebro universitet. Idag finns elva doktorander i vårdvetenskap vid Ersta Sköndal högskola knutna till

forskarutbildning vid andra lärosäten. Högskolans lärare och studerande på avancerad nivå har möjligheter att delta i seminarieverksamhet vilket också kommer att gälla masterstudenterna. Seminarierna bedrivs i olika konstellationer och på olika nivåer, och vid platsbesöket uttrycktes det att aktiviteten var hög. Huruvida studenter med masterutbildning skulle kunna få tillgodoräkna sig kurser från masterprogrammet inom en kommande forskarutbildning hade däremot inte diskuterats. Sammantaget finns en god forsknings- och forskarutbildningsmiljö inom berört område som masterstudenterna kan utgöra en del av. I lärosätets strategiska utveckling är forskningssatsningar och forskarrekrytering också ett prioriterat område.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande*

Nivå och progression – avsnitt av Evelyn Hermansson

Utbildningens innehåll och utformning ska garantera att examensmålen nås. Det är därför väsentligt att dessa mål uppfyller kraven på ett program på avancerad nivå och att det går att utläsa en progression i utbildningen mellan utbildningsnivåer och inom utbildningen.

Behörig att antas till masterprogrammet i vårdvetenskap är den som har kandidatexamen i vårdvetenskap eller motsvarande. Enligt ansökan ges samtliga kurser inom programmet på avancerad nivå. Däremot har ämnessakkunnig inte fått någon information om huruvida det finns någon policy eller lokalt regelverk inom högskolan som reglerar andelen högskolepoäng från grundnivå som kan om så önskas ingå i masterexamen. Såväl utbildningsplan som kursplaner följer högskolelagen och högskoleförordningen till sin utformning. I utbildningsplanen anges såväl de generella målen för masterexamen som lokala mål för masterutbildningen i såväl socialt arbete som vårdvetenskap. De senare målen är formulerade i termer av programmets inriktning "makt och delaktighet inom vård, omsorg och socialt arbete", vilket i mycket är en spegling av kursstrukturen. Arbetet med lärandemålen i såväl utbildningsplan som kursplaner har styrts av Blooms taxonomi och formerats utifrån nivåerna analys, syntes och värdering.

Vid bedömning av såväl nivå som progression måste man förhålla sig till hela programmets konstruktion med två praktiskt taget identiska utbildnings- och kursplaner och lärandemål för två olika huvudområden. Detta medför att såväl nivå som progression blir problematisk. I utbildningsplanen anges att huvudområdet vårdvetenskap utgörs av 87 högskolepoäng fördelade på åtta delkurser inklusive metodkurs 15 högskolepoäng och valbar kurs 10 högskolepoäng. Kurserna omfattar 10–30 högskolepoäng, men fyra av kurserna delas mellan vårdvetenskap och socialt arbete. Kurserna Makt och delaktighet angivna som I, II och III, som bör vara centrala i programmet, tillhör de kurser som endast omfattar hälften av de angivna högskolepoängen med fördjupning inom vårdvetenskap, resterade utgörs av socialt arbete. Numreringen av kurserna kan antyda en viss fördjupning, men samtidigt tycks dessa snarare vara designade

tematiskt (maktbegrepp och strukturmakt, individ möter organisation respektive makt och delaktighet i den egna professionens fält). Formuleringen av lärandemålen antyder inte heller någon successiv fördjupning. Även kurslitteraturen som används är till mer än hälften identisk i de båda utbildningarna.

De lokala examensmålen som är formulerade med stöd i högskoleförordningens generella mål i utbildningsplanen stämmer väl överens, men när dessa senare konkretiseras i de olika kursplanerna genom lärandemål blir diskrepansen mellan de olika målen tydliga. Kursplanernas lärandemål blir i de flesta fall formulerade på en i många avseenden låg nivå i enlighet med Blooms taxonomi för att svara mot ett program för masterexamen. Detta blir påtagligt speciellt i kursplanen för examensarbetet såväl vad gäller lärandemål som kravet på examensarbetets utformning där skillnaden mellan kraven på magister- och masternivå inte tydligt framgår. Dessutom är lärandemålen i kursplanerna mycket abstrakt formulerande så att de ger utrymme för vida tolkningar i förhållande till de båda huvudområdena. Detta förstärks av den gemensamma kurslitteraturen även om den, som framkom vid platsbesöket, ska kompletteras med vetenskapliga artiklar dels för att bidra till fördjupning, dels ge en större tydlighet av programmets huvudområde vårdvetenskap.

Examensmålen tillsammans med lärandemålen ska ge studenterna såväl information om de kunskaper man ska ha uppnått vid genomgången kurs som styra examinationen. Utbildningsplanens mål borde därför på ett tydligare sätt ha varit styrande för de lärandemål som formulerats i kursplanerna för att avspegla att programmet avser avancerad nivå där fördjupning inom ett huvudområde tillsammans med progression är helt avgörande. Problematiken med de praktiskt taget identiskt formulerade målen i utbildnings- och kursplaner för såväl huvudområdet vårdvetenskap som socialt arbete och den bristande fördjupning inom huvudområdet vårdvetenskap samt otydlighet i progressionen inom den avancerade nivån, gör att ämnessakkunnig känner osäkerhet om programmet i sin nuvarande utformning uppfyller de krav som man kan ställa på ett masterprogram.

Ämnessakkunnig ser i grunden positivt på programdesignens ambition att integrera skilda professionsfält och kunskapsområden. Uppläggningsen rymmer både en stor potential och en risk för svårigheter när integrationen ska genomföras i praktiken. Ska genomförandet bli framgångsrikt krävs en noggrann och fördjupad samverkan i kursplanearbetet inom olika läroslag då arbetet med programmet bitvis kan ge intryck av att vara ofärdigt. Det finns utrymme för ett fördjupat arbete med programmet ur olika perspektiv innan det är färdigt att genomföras. Samtidigt gav platsbesöket många vittnesmål om ett engagemang och en vilja att åstadkomma ett framgångsrikt program och ta det utbildningsmässiga ansvar som följer med examensrättigheten.

Sammanfattande omdöme: *Den ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" inte är tillfredsställande.*

Nivå och progression – avsnitt av Kenneth Asplund

Behörig att antas till masterprogrammet i vårdvetenskap är den som har kandidatexamen i vårdvetenskap eller motsvarande. Enligt ansökan ges samtliga kurser inom programmet på avancerad nivå.

Såväl utbildningsplan som kursplaner följer högskolelagen och högskoleförordningen till sin utformning. I utbildningsplanen anges såväl de generella målen för masterexamen som lokala mål för masterutbildningen i såväl socialt arbete som vårdvetenskap. De senare målen är formulerade i termer av programmets inriktning ”makt och delaktighet inom vård, omsorg och socialt arbete”, i mycket en spegling av kursstrukturen. Arbetet med lärandemålen i såväl utbildningsplan som kursplaner har styrts av Blooms taxonomi och formerats utifrån nivåerna analys, syntes och värdering.

I utbildningsplanen anges att huvudområdet vårdvetenskap utgörs av 87 högskolepoäng fördelade på åtta delkurser inklusive metodkurs 15 högskolepoäng och valbar kurs 10 högskolepoäng. Kurserna omfattar 10–30 högskolepoäng men fyra av kurserna delas mellan vårdvetenskap och socialt arbete. Kurserna Makt och delaktighet angivna som I, II och III som bör vara centrala i programmet, tillhör de kurser som endast omfattar hälften av de angivna högskolepoängen med fördjupning inom vårdvetenskap, resterade utgörs av socialt arbete. Numreringen av kurserna kan antyda en viss fördjupning, men samtidigt tycks dessa snarare vara designade tematiskt (maktbegrepp och struktur-makt, individ möter organisation respektive makt och delaktighet i den egna professionens fält). Det kan behövas att progressionen uttrycks på ett tydligare sätt avseende kurser om makt och delaktighet. Kurslitteraturen kommer att användas i de båda utbildningarna och kompletteras med mer specifik litteratur i ämnena.

De lokala examensmålen som är formulerade med stöd i högskoleförordningens generella mål i utbildningsplanen stämmer väl överens. Kursplanernas lärandemål blir i de flesta fall formulerade på en i många avseende låg nivå i enlighet med Blooms taxonomi för att svara mot ett program för masterexamen. Detta blir påtagligt speciellt i kursplanen för examensarbetet såväl vad gäller lärandemål som kravet på examensarbetets utformning där skillnaden mellan kraven på magister- och masternivå inte tydligt framgår. Lärandemålen i kursplanerna är abstrakt formulerade så att de ger begränsad vägledning, och de kan behöva konkretiseras vid en översyn. Litteraturen i kursen kommer att kompletteras med forskningslitteratur, främst avhandlingar och artiklar.

Det är positivt med goda ambitioner att integrera skilda professionsfält och kunskapsområden. Det finns förutsättningar för detta då Ersta Sköndal högskola redan på grundnivå samverkar mellan ämnena.

Samtidigt fick vi vid platsbesöket många vittnesmål om ett engagemang och en vilja att åstadkomma ett framgångsrikt program och ta det utbildningsmässiga ansvar som följer med examensrättigheten.

Sammanfattande omdöme: *Den ämnessakkunnige finner att aspekten ”Nivå och progression” är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

I ansökan anges att kvaliteten i utbildningarna vid Ersta Sköndal högskola säkras genom flera samverkande system. Formellt utförs kvalitetssäkringen av representanter i forskningsstyrelse och institutionsstyrelse samt tjänsteförslagsnämnd. Dessutom hänvisar man till Högskoleverkets och andra myndigheters granskningar. Ingen annan form av extern utvärdering eller lärosätessgranskning förekommer. Studenterna utvärderar fortlöpande kurser via studentplattformen Luvit, och dessa utvärderingar används för att följa utvecklingen och rätta till brister i utbildningen. För det ansökta masterprogrammet finns en ambition att utarbeta ett forskningsprojekt för att följa progression och kvalitet under utbildningen samt alum-nuppföljning för att utvärdera hur alumnernas kunskap tas tillvara i verksamheten. Någon särskild struktur för att för att inrätta, följa upp eller avveckla program finns inte. Inte heller någon strategi eller riktlinjer för klassificering av kurser eller andelen utbildning på grundnivå som kan ingå i masterexamen. Högskolan skulle enligt vår mening vinna på att arbeta mera strategiskt med kvalitetssäkringen inför ett planerat masterprogram.

Internationalisering

Ersta Sköndal högskola har under den senaste tioårsperioden i första hand koncentrerat sitt internationaliseringsarbete på en institutionsbaserad utbytesverksamhet. I första hand har det gällt studentutbyte men också lärarutbyte. Fokus har varit olika former av utlandsstudier, främst externfinansierade stipendier men också tre nordiska nätverk varav vårdvetenskap har utgjort ett. Institutionen för vårdvetenskap har två lärare som inom tjänsten arbetar 20 procent med internationaliseringsfrågor i samverkan med studenter. Mobiliteten har skett främst genom nätverken Nordplus (nordiska länderna inklusive Färöarna), Erasmus (Italien, Storbritannien och Nordirland), Linneus-Palme (Filippinerna) och Free-movers. Institutionen har även ett utvecklat forskningssamarbete och metodutvecklingskurser tillsammans med olika internationella universitet. En annan del av det internationella samarbetet utgörs av den så kallade Globala kursen, en högskoleövergripande kurs som ges på engelska med föreläsare från Filippinerna och Ryssland samt lärare från vårdvetenskap och socialt arbete.

En strategisk översyn av internationaliseringsarbetet har nyligen gjorts där 17 åtgärder föreslås för att stärka högskolans internationella arbete. De ämnessakkunniga finner att institutionen för vårdvetenskap vid Ersta Sköndal högskola har ett internationaliseringsarbete som kan ge ett gott stöd för ett masterprogram. Mer otydligt är hur examensmålen om internationalisering uppfylls. Programmet omfattar en engelskspråkig kurs, men internationalisering i form av muntlig och skriftlig presentation i internationella sammanhang finns inte

konkretiserat i kursplanen för examensarbetet vare sig i lärandemålen eller i anvisningar för examination.

Koppling till yrkesverksamhet

Den arbetsmarknad som fältet vårdvetenskap/socialt arbete utgör är omfattande. Att ge en utbildning som innehåller både sociala och medicinska moment verkar vara ett säkert kort. Ersta Sköndal högskola har inte gjort någon marknadsundersökning utan räknar intuitivt med att studenterna ska vara anställningsbara efter avslutad kurs. Ett osäkerhetsmoment är dock om arbetsgivarna ger tjänstledigt till redan anställd personal. Erfarenheten säger att här behövs bearbetning av attityder hos chefer vid såväl kommuner som landsting. Inte minst då det finns en intressant motivering för ett program i spänningsfältet mellan den starke medborgaren som kräver sin rätt och den svage klienten/patienten som kan vara utlämnad åt svårgreppbara maktstrukturer. Ledande personer inom såväl vården som det sociala arbetet måste kunna hantera båda kategorierna på ett sätt som tar hänsyn till etik och effektivitet.

Vid Ersta Sköndal högskola talar man i anslutning till masterprogrammet emellertid mest om utvecklingen av forskare som antingen anställs för forskningsändamål i kommuner och landsting eller går vidare i forskarutbildning. De ämnessakkunniga anser att högskolan skulle behöva förbereda för en bredare yrkesverksamhet än forskning. Det finns som framhölls vid platsbesöket ett behov av magister-/masterutbildade sjuksköterskor för att kunna leda vårdens utveckling men också för att kunna utveckla hög kvalitet på handledning av studerande på såväl grund- som avancerad nivå under verksamhetsförlagd utbildning.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut – avsnitt av Evelyn Hermansson

Det masterprogram som denna ansökan avser är en del av en större program-satsning som är gemensam för två olika huvudområden, vårdvetenskap och socialt arbete. Detta medför att själva strukturen i det gemensamma och praktiskt taget identiska programmet kan möta alla de svårigheter som uppstår när samverkan förs mot en fördjupad integration utan avsikt att skapa ett nytt område men bibehålla det som är unikt för var och en. Man ska emellertid inte bortse ifrån de möjligheter som nya gränsöverskridande konstellationer kan ge, och i det program vi har att bedöma finns anledning att förvänta sig att det kan bli framgångsrikt. Vid Ersta Sköndal högskola finns redan erfarenhet av samverkan mellan vårdvetenskap och socialt arbete vilken man tydligare kunnat bygga vidare på.

I granskningen har ämnessakkunnig funnit såväl starka områden som sådana som behöver förbättras och i vissa fall klart vidareutvecklas. Till de starka hör lärarkompetens och lärarresurser och anknytningen till utbildning

på forskarnivå och den som ämnessakkunnig anser goda forskningsmiljön som masterstudenter i programmet skulle få tillgång till under sin utbildning. Till förbättringsområdet hör kvalitetssäkring och koppling till yrkesverksamhet. Här saknas en uttalad policy för kvalitetssäkring inom lärosätet såväl internt som externt enligt Bologna-direktiven på samma sätt som främjad anställningsbarhet efter masterexamen enligt samma direktiv måste beaktas i likhet med utvecklingen av framtida forskare. Dessutom saknas internationaliseringsaspekten i lärandemålen och examensarbetet.

Den svaga länken i ansökan utgörs av utformningen av masterprogrammets struktur beträffande huvudområde samt progression och nivå. Här har man inte fullt ut tagit fasta på Bologna-direktivens anvisningar om lärandemålen som starka styrinstrument för progressionen inom den avancerade nivån och mellan kurserna, tillika högskoleförordningens examensbeskrivning vad gäller fördjupning inom huvudområdet vårdvetenskap och skillnaden mellan magister- och masterexamen. Detta område behöver således vidareutvecklas och färdigbearbetas vad gäller såväl integrationsaspekten som det specifika huvudområdets fördjupning och förtydligas i utbildnings- och kursplaner.

Det är med detta som utgångspunkt som den väsentliga aspekten ”nivå och progression” har bedömts som otillfredsställande. Ämnessakkunnig finner därför att ansökan i detta skede inte bör tillstyrkas trots många andra starka sidor vid Ersta Sköndal högskola.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut – avsnitt av Kenneth Asplund

Ett masterprogram kan ses som en naturlig fortsättning på den samverkan som sker mellan ämnena på grundnivå. Utsikterna är därför goda för den fortsatta utbildningen på avancerad nivå. När det gäller ansökan så finns otydligheter i beskrivningen av kursen avseende nivå och progression. Det kan delvis förklaras av att Ersta Sköndal högskola något missförstått råd och anvisningar vid ansökningstillfället. Min bedömning är således att utbildningen kan tydliggöras inom nivå och progression och att Ersta Sköndal högskolas starka resurser och anknytning till forskningsmiljöerna har kompetensen att etablera en masterutbildning enligt den insända ansökan.

Min sammanfattande bedömning är att Ersta Sköndal högskola har förutsättningar att genomföra utbildningen. Likt generalistgruppen som under 2007 hade Högskoleverkets uppdrag att leda prövningen av masterexamensrätt, så har undertecknad utgått från att på en övergripande nivå gäller prövningen av huruvida högskolan har de förutsättningar som behövs för att kunna ta ansvar för de rättigheter och skyldigheter som följer med masterexamensrätten. Bedömningen är att Ersta Sköndal har de förutsättningarna.

Högskolan Dalarna

Informationsvetenskap

Utlåtande av ämnessakkunniga

Harry Flam, Stockholms universitet

Ole Hanseth, Universitetet i Oslo

Bengt Swensson, Örebro universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Avslag

Område för examensrätt

Som område för examensrätt anges i ansökan *informationsvetenskap*, vilket definieras som "... en flervetenskaplig disciplin som handlar om insamlande, klassificeringen, bearbetning, lagring, sökning och analys medels samhällsvetenskaplig teori av information. Information i sin tur avser den kontext i vilken data skapas och tolkas. Informationsvetenskap innefattar delområden som artificiell intelligens, beslutsstödssystem, datamodellering, databashantering, geografiska informationssystem, informationsarkitektur, inferens, informationsetik, informationssökning i dokument och databaser, konceptuell modellering, prognoser, människa-dator interaktion, simulering, standardisering och systemutveckling." Vid platsbesöket angavs att området utgör en delmängd av huvudområdena datateknik, informatik och statistik, där inget av de tre huvudområdena i dess helhet ingår i området, kompletterad med mindre delar av nationalekonomi och kulturgeografi.

Inom området informationsvetenskap planeras ett masterprogram benämnt Mikrodataanalys och e-infrastruktur. Mikrodataanalys och e-infrastruktur definieras som ett huvudområde inom området informationsvetenskap.

Examen planeras att utfärdas i informationsvetenskap med inriktning mot mikrodataanalys och e-infrastruktur.

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Antalet anställda disputerade lärare som anges ha kompetens i området informationsvetenskap (lärare inom huvudområdet mikrodataanalys och e-infrastruktur är angivna inom parentes) är inom datateknik fem (5), varav en professor och ingen docent, informatik tre (3), varav ingen professor och en docent, samt statistik sex (6), varav två (2) professorer och två (2) docenter. Docenten i informatik tjänstgör på halvtid och är bosatt i Göteborg. I stödämnet kulturgeografi finns två (2) disputerade, varav en professor, och i stödämnet nationalekonomi sju (7), varav två professorer.

Samtliga lärare som undervisar på avancerad nivå bör vara disputerade. De bör också ges tillräcklig tid för egen forskning; 10 procent av arbetstiden för lektorer (som är den tid vilken tilldelas lektorer som saknar extern finansiering) är otillräckligt. Inom området krävs ett tillräckligt antal lärare som med stor säkerhet kan antas vara aktiva forskare och ha hög ämneskompetens. I praktiken innebär detta ett tillräckligt antal med minst docentkompetens. Då området är sammansatt av relativt stora delmängder av vart och ett av huvudområdena datateknik, informatik och statistik krävs, menar ämnessakkunniga, inom varje huvudområde minst två med professors- eller docentkompetens. Bidraget till utbildningen från vart och ett av huvudområdena – forskning, examination, handledning och utvecklingsarbete – riskerar annars att stå och falla med en enda professor eller docent, eftersom kompetensen hos de seniora lärarna inte tycks överlappa i någon större utsträckning. Möjligen skulle kravet kunna sättas något lägre inom antingen datateknik eller informatik, eftersom ämnena delvis överlappar varandra (och internationellt ibland sammanförs till ett ämne).

Även med ett något lägre krav på kompetens och kapacitet i datateknik och informatik finner vi att lärarresurserna inte är tillfredsställande.

Infrastruktur

Planeringen av programmet inkluderar biblioteksresurser, lokaler, datorer och dataprogram. Infrastrukturen i detta avseende kan antas bli tillfredsställande.

Ekonomiska förutsättningar

En utförlig ekonomisk konsekvensbeskrivning saknas. I ansökan anges att antalet studenter som fullföljer studierna fram till examensarbetet bör vara minst 20 för att erforderliga lärar- och handledarresurser ska kunna finansieras och programmet vara ekonomiskt försvarbart. Det föreligger en klar risk för att detta krav inte kan uppnås. Andelen utländska studenter på magisterprogrammen i datateknik, informatik och statistik (som alla planeras att läggas ned om ett masterprogram inrättas) utgör i dag enligt uppgift 80–90 procent. Det har visat sig vara svårt att rekrytera ett tillräckligt antal svenska studenter till de nuvarande magisterutbildningar som ska ersättas av masterutbildningen. De utländska studenterna kommer i dag framför allt från Kina, Indien och Västafrika.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" inte är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Som framgått finns ett relativt stort antal disputerade lärare i de huvudområden, inklusive stödämnena, som inkluderas i området informationsvetenskap. Forskningsmiljön är tillfredsställande, med aktiva forskare, med forskningsseminarier till vilka studenter har tillträde och med ett tiotal forskarstuderande som har biträdande handledare vid högskolan.

Det har inte framgått om utbildningen säkert kommer att ge ett tillräckligt antal högskolepoäng och fördjupning inom ett huvudområde för att studenterna ska ha möjlighet att antas till forskarutbildning i Sverige och utomlands.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Ansökan saknar ett fullständigt förslag till utbildningsplan. Det som kan utläsas av det ofullständiga förslaget och den information som gavs vid platsbesöket gör det tveksamt om masterutbildningens behörighetskrav, innehåll och utformning med rimlig säkerhet kan garantera att utbildningens examensmål nås.

För behörighet krävs inte nödvändigtvis tidigare högskolestudier i datateknik, informatik och statistik, och det är tveksamt om den första terminens obligatoriska kurser ger samtliga studenter tillräcklig grund för de följande terminernas studier.

En relativt stor del av den föreslagna utbildningen bygger på ett fritt val av kurser.

Examensmålen är inte tydligt kopplade till lärandemålen i de olika kursplanerna – där de senare i stor utsträckning tycks direkt hämtade, utan bearbetning, från magisterprogrammen.

Utbildningen integrerar inte på ett tydligt sätt de olika delarna till ett genomarbetat och tvärdisciplinärt program som ger progression.

Vi finner i övrigt att ett tillräckligt antal kurser är klassificerade till avancerad nivå, att fördjupningskravet om minst 60 högskolepoäng inom huvudområdet är uppfyllt, att det finns en progression mellan grundnivån och den avancerade nivån samt att utbildningen är forskningsanknuten.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" inte är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Högskolans styrelse fastställde för drygt ett år sedan en policy och strategi för kvalitetssäkring. Policyn och strategin implementeras för närvarande. Underlag saknas för att avgöra om högskolan har lokala riktlinjer för nivåklassificering av kurser och för andelen högskolepoäng från grundnivå som kan ingå i en masterexamen.

Internationalisering

Examensordningens mål om internationalisering ska uppnås genom examensarbetet.

Andelen utländska studenter i utbildningen kan förväntas bli stor. För svenska studenter finns möjligheter att förlägga en del av studierna vid utländska lärosäten.

Koppling till yrkesverksamhet

Forskningsområdet mikrodataanalys och e-infrastruktur, är väl motiverat av myndigheters och företags behov, särskilt i regionen. En utbildning av den föreslagna typen torde därmed också kunna få god koppling till yrkesverksamhet.

Sammanfattande bedömning: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Övrigt

Ansökan är som framgått i flera avseenden bristfällig. I underlaget saknas högskolans strategi för masterexamen, lokala riktlinjer för nivåklassificering av kurser samt lokala regler för hur stor andel högskolepoäng från grundnivå som kan ingå i en masterexamen. Förslaget till utbildningsplan är knapphändig och ofullständig. Det är oklart om ett gällande avtal med Örebro universitet om forskarutbildning föreligger.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Ämnessakkunniga är mycket positiva till den utveckling av forsknings- och undervisningssamarbete som pågår. Huvudområdet *mikrodataanalys och e-infrastruktur* inom området för examensrätt – informationsvetenskap – är väl motiverat. Det bygger på lärarkompetens och forskning vid högskolan samt på myndigheters och företags behov, i första hand i regionen. Lärarresurserna i form av docentkompetens eller högre i datateknik och informatik är dock otillräckliga för examensrätt i informationsvetenskap. Det är tveksamt om den föreslagna masterutbildningens behörighetskrav, innehåll och utformning är sådana att examensmålen kan uppnås. Ämnessakkunniga föreslår därför att ansökan avslås.

Högskolan i Borås

Pedagogiskt arbete

Utlåtande av ämnessakkunniga

Daniel Kallós, Umeå universitet

Astrid Pettersson, Stockholms universitet

Förslag till beslut

Beviljande

Förslag till områdesbenämning

Pedagogiskt arbete

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Inom området för examensrätt har högskolan 30 lärare. 18 lärare är disputerade. Fyra är professorer i pedagogik/specialpedagogik med lång erfarenhet av forskning och handledning. En professor har en tjänstgöringsgrad på 20 procent och en annan på 50 procent vid lärosätet. De övriga två har en tjänstgöringsgrad på 100 procent varav hälften utgörs av forskning. En ytterligare professur i pedagogik med inriktning mot pedagogiskt arbete har nyligen utlysts. Tio är lektorer i pedagogik, en är lektor i psykologi, en i sociologi och två i litteraturvetenskap. Andelen forskning i tjänsten varierar enligt högskolans förteckning för lektorerna mellan 0 och 80 procent. Inom områdena pedagogik/pedagogiskt arbete/ämnesdidaktik finns 15 doktorander. Det finns många professorer och doktorander men få docenter och postdoktorala anställningar. Vid vårt besök vid Högskolan i Borås redovisar högskolans ledning och lärarföreträdarna satsningar på postdoktorala anställningar förlagda till institutionen för pedagogik samt att en av de anställda ansökt om att antas som oavlönad docent.

Den nya masterutbildningen i pedagogiskt arbete kommer att förläggas till institutionen för pedagogik. Samarbetsmöjligheterna inom institutionen och mellan lärosätets övriga institutioner bedöms vara goda, särskilt mellan institutionen för pedagogik och institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap.

Infrastruktur

Studenterna vid Högskolan i Borås har mycket stora och unika möjligheter till litteratur och informationstekniska resurser framförallt genom att institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap finns vid lärosätet.

Ekonomiska förutsättningar

Lärosätet har ett resurstilldelningssystem som innebär att extra resurser tilldelas för de institutioner som ansvarar för masterutbildning. Både lärosätet och ansvarig institution har för närvarande en stark ekonomi.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

De ämnessakkunniga bedömer att utbildningen kommer att ges i en forskande miljö. Inte minst under senare år har forskningsmiljön vid den institution där den föreslagna masterutbildningen ska förläggas breddats och fördjupats. I ansökan förtecknas t.ex. åtta av Vetenskapsrådet finansierade projekt vilka beviljats under perioden fr.o.m. år 2003.

Enligt de planer som finns ska minst två doktorander per år tillföras miljön. Forskningsmiljön centreras kring fyra forskningsteman, nämligen 1) lärarutbildning och pedagogisk yrkesverksamhet, 2) barn och ungdomars vardag i förskola och skola, 3) barn och ungdomars lärande i förskola och skola samt 4) styrning och lärande i arbetsliv och utbildning. Det fjärde temaområdet består av olika projekt och samarbeten mellan de fyra disciplinerna arbetsvetenskap, psykologi, sociologi och pedagogik. Avsikten är att såväl doktorander som masterstuderande ska vara knutna till något av dessa teman.

För närvarande finns relativt svagt utvecklade kontakter mellan magisterstuderande och doktorander. Vid vårt besök framkom att en masterutbildning skulle kunna fungera som en bro mellan forskningsmiljöer för magisterstuderande och doktorander. De masterstuderande skulle till exempel kunna delta i doktorandseminarier, och de valfria kurserna inom masterprogrammet (se nedan under aspekten Nivå och progression) skulle kunna ingå i doktorandutbildningen och ges tillsammans med denna.

Avtal med andra lärosäten finns. I ansökan redovisas ett samarbetsavtal med Umeå universitet, och vid vårt besök redovisades också ett avtal med Göteborgs universitet avseende en forskarskola på lärarutbildningens område. Samverkan finns också med forskarutbildning i pedagogiskt arbete vid Linköpings universitet och med flera högskolor.

De ämnessakkunniga bedömer att den föreslagna masterutbildningen kommer att kunna ges i en forskande miljö som befinner sig i en positiv och dynamisk utvecklingsfas.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Samtliga kurser inom programmet ska enligt planerna ligga på avancerad nivå, vilket är ett medvetet val.

De tre första kurserna inom utbildningen läses i angiven ordning. Härigenom avser man också att mera tydligt ange progressionen i utbildningen.

Vid vårt besök framkom att avsikten är att de två kurser som i förslaget till utbildningsplan benämnts Självständigt vetenskapligt arbete 1 och 2 för de masterstuderande som regel ska utgöra en sammanhängande kurs om 30 högskolepoäng. En tung del av masterutbildningen utgörs av sex valbara kurser om vardera 7,5 högskolepoäng.

I det fortsatta arbetet med utbildningsplanen avser man att förstärka progression och fördjupning mellan de valbara kurserna genom att utveckla ”block av valbara kurser”, t. ex. knutna till de olika forskningsteman (se ovan) vilka utgör en viktig del i forskningsmiljön. I övrigt kan noteras att de valbara kurserna ingår i, och i flertalet fall initialt utformats för, doktorandutbildningen.

Vid våra diskussioner med institutionsledning och lärare framkommer tydligt att frågor om nivå och progression, i förhållande till ansökningshandlingarna, utvecklats positivt och fördjupats.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten ”Nivå och progression” är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkringen utgår från lärarkompetensen, som när det gäller masterutbildningen är god. Högskolan har en tradition av externa granskare, och utbyte av examinatorer med andra lärosäten förekommer.

Lärosätet har ett övergripande kvalitetsprogram, där det bl.a. framgår att det är självvärderingar som utgör fundamentet för kvalitetsarbetet. Varje institution ska vart tredje år göra en självvärdering. I högskolans forsknings- och utbildningsstrategi för 2009–2012 framgår att högskolan satsar än mer på kvalitetssäkring av sin utbildning. Där framhålls särskilt uppföljning, egeninitierade självvärderingar och kontinuerlig bedömning av utbildningarnas relevans som viktiga ingredienser i kvalitetsarbetet.

Lärosätet har utkast till lokala riktlinjer för nivåindelning av kurser. Av dessa riktlinjer framgår att varje ansökan om ny utbildning genomgår en systematisk kvalitetsgranskning såväl för utbildningen i sin helhet som för varje kurs. Särskilt granskas omfattningen av forskningsanknytning och professionsanknytning i kurserna/utbildningen. I detta arbete ingår utbildningsråd, institutioner, nämnder och högskolestyrelse. Samtliga kurser på masternivån kommer att ligga på avancerad nivå. Kurser som ingår i masterutbildningen granskas av institution och lärarutbildningsnämnden.

Det finns ett vägledande dokument för utformning av kursplaner fastställt av forsknings- och utbildningsnämnden.

Internationalisering

Lärosätets gästprofessorer kommer att delta i utbildningen, och masterstudenterna kommer att få möjlighet att göra presentationer även på engelska. Masterstudenterna planeras komma in på samma sätt som de forskarstuderande i lärosätets internationella kontakter och utbyten.

Kopplingen till yrkesverksamhet

Högskolan i Borås är ett professionslärosäte och betonar i alla sammanhang vetenskap för professionen och partnerskap i praktiken.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Övrigt

Den föreslagna masterutbildningen ska ges på halvfart. Skälet är, enligt vad som sagts oss, främst möjligheten (eller till och med nödvändigheten) att kunna bedriva yrkesverksamhet parallellt med studierna. Här bör högskolan förstärka befintliga kontakter med arbetslivet och t.ex. arbeta med industridoktorand-modellen. I utbildningsplan och studieranvisningar skulle relationen mellan studier och arbetsliv ytterligare kunna utvecklas och eventuellt annan studietakt än enbart halvfart övervägas.

Förkunskapskraven för tillträde till masterutbildningen borde ses över så att anknytningen till de grundutbildningar, som man i första hand avser att bygga på, tydligare markeras. Lärarutbildningarna jämte OPUS-programmet (*Organisations- och personalutvecklare i samhället*) är de utbildningar högskolan främst vill knyta an till i den föreslagna masterutbildningen, och detta borde med andra ord ha markerats tydligare.

Det hade kunnat skrivas fram tydligare att den föreslagna masterutbildningen ingår i ett systematiskt arbete för att förstärka och utveckla professionsuppbyggnad vid högskolan.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Mot bakgrund av vår ingående granskning av de handlingar Högskolan i Borås insänt som underlag för sin ansökan om att få utfärda masterexamen i pedagogiskt arbete, och med stöd av ytterligare information som framkommit genom vårt besök vid högskolan, föreslår vi att ansökan beviljas.

Vi föreslår sålunda att Högskolan i Borås beviljas examensrätt för masterexamen i pedagogiskt arbete. Området är ett numera relativt väletablerat ämne vid svenska universitet och högskolor och har vid Borås högskola givits en relativt bred professionsanknytning i anslutning till högskolans profilområde "praxisnära forskning om lärandets innehåll och redskap". Tyngdpunkten är läraryrket som profession men anknytning görs även till utbildningar inriktade mot undervisning och lärande inom andra sektorer av arbetslivet genom en anknytning till grundutbildningsprogrammet Organisations- och personalutvecklare i samhället (OPUS).

Högskolan i Halmstad

Hälsovetenskap

Utlåtande av ämnessakkunniga

Evelyn Hermansson, Göteborgs universitet

Margaretha Strandmark, Karlstads universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Beviljande

Förslag till områdesbenämning

Högskolan i Halmstad har ansökt om masterexamensrätt inom hälsovetenskap, som är ett brett område vilket innefattar såväl omvårdnad, folkhälsovetenskap, psykologi med inriktning mot idrott och handikappvetenskap. Baserat på en sådan examensrätt planeras för ett masterprogram inom hälsovetenskap med huvudområdet omvårdnad, som lärosätet i nuvarande läge anser sig ha störst resurser för. Avsikten är att framledes starta masterprogram inom övriga huvudområden. Ämnessakkunniga föreslår vid sin granskning att området hälsovetenskap i detta skede också bör motsvara huvudområdet i masterexamen, eventuellt med olika inriktningar, för att på så sätt få en tvärvetenskaplig utbildning inom hälsovetenskap där lärosätet har en av sina starka profiler. Detta skulle öppna för tillträde till programmet med annan bakgrund inom området än omvårdnad, och därmed tillgång även för andra grupper till ett masterprogram inom hälsa och livsstil.

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

I underlaget för bedömning av examensrätt anger högskolan att man sammanlagt har 40 lärare/forskare med relevant kompetens för undervisning, forskning och examination inom masterprogrammet hälsa och livsstil. Av dessa är två professorer varav en på 10 procent, tre docenter, fyra lektorer samt tre adjunkter med licenciatexamen inom omvårdnad/vårdvetenskap. Övriga företrädare stödjande lärarkompetens och resurser för masterprogrammet såsom psykologi med inriktning mot idrott (en professor, en docent, en lektor samt en adjunkt med filosofie licenciatexamen) och folkhälsovetenskap (en lektor). Övriga utgörs av lektorer inom handikappvetenskap, som ännu inte har huvudområdesstatus samt 17 adjunkter. Några av lärarna är parallellt med lärarfunktionen forskarstuderande vilket gör att lärarkompetensen kommer att stärkas ytterligare inom en relativt snar framtid. Magister- och masteruppsatser ska handledas av disputerad lärare/lektor som bedriver egen forskning samt examineras av minst docentkompetenta lärare. Detta förutsätter en strategi för utveckling av lärarkompetensen inte minst inom de huvudområden som

är involverade i programmet, framför allt omvårdnad och folkhälsovetenskap. Vid platsbesöket framkom att man har för avsikt att bygga ut kompetensen inom lärosätets profilmråden, som har en hög potential för utveckling, och strategi för en stor satsning inom området. Enligt lärosätets policy ingår kompetensutveckling i tjänsten för alla tillsvidareanställda lärare, och det innebär att disputerade lärare enligt avtal har möjlighet till forskning i tjänsten. Lärare/forskare kan dessutom ansöka om medel för docent- och professorsmeritering. Högskolepedagogisk kompetens anses nödvändigt för lärartjänst vid högskolan som också har inrättat ett mycket aktivt centrum för lärande och utbildning.

Generellt är lärarkompetens och lärarresurser inom huvudområdet omvårdnad god men behöver, som man skriver i ansökan, stödinsatser från övriga lärare inom området hälsovetenskap, inte minst folkhälsovetenskap, för att svara upp masterprogrammets behov, utformning och innehåll.

Infrastruktur

Forskning och utbildning vid Högskolan i Halmstad präglas av samverkan över ämnesgränser, genom sina fem tvärvetenskapliga sektioner. Det ansökta masterprogrammet ligger inom sektionen för hälsa och samhälle (HOS). Högskolan har också en lång tradition av nära samverkan med omgivande samhället inom såväl landsting, region som näringsliv.

Biblioteks- och informationstjänster anges i ansökan som centrala pedagogiska resurser av betydelse för att stödja såväl forsknings- som utvecklingsarbete på grund- och avancerad nivå. Vid lärosätet finns goda möjligheter till informationssökning inom svenska och internationella databaser. Datorstött UtbildningsPlattform (DUP) är ett Internetbaserat verktyg och kurshjälpmedel som finns vid lärosätet och som används såväl i campusutbildningar som i distansutbildning.

Ekonomiska förutsättningar

Finansiering av och antalet studieplatser för det ansökta masterprogrammet Hälsa och livsstil finns inte angiven i ansökan, men Högskolan i Halmstad betraktar masterexamensrätt inom det hälsovetenskapliga området som strategiskt viktigt och menar att den ligger väl i linje med lärosätets långsiktiga plan. Den som man anger starka ekonomin inom sektionen hälsa och samhälle ger goda förutsättningar att genomföra programmet. Vid platsbesöket framkommer att man planerar för ca 15–20 helårsstudieplatser, men det framgick inte om detta kommer att medföra några omdisponeringar mellan övriga vårdutbildningar inom lärosätet. Det var, som man påpekade, inte omfattningen av studenter på masterprogrammet utan mer profileringen som var viktig.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Forskningen inom Högskolan i Halmstad bedrivs huvudsakligen inom formellt konstituerade forskningsmiljöer som administrativt är knutna till en sektion. Inom sektionen för hälsa och samhälle finns fyra forskningsmiljöer, och det är främst två av dem, Valfärd och välbefinnande och Centrum för hälsoforskning som berör ansökan. Den vetenskapliga kvaliteten vid högskolan ligger på en hög nivå. Bidragande orsaker till ett starkt vetenskapligt förhållningssätt inom det hälsovetenskapliga området är det imponerande stora antalet publikationer i vetenskapliga internationella tidskrifter, och att den vetenskapliga tidskriften *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being* har sin redaktion på högskolan. Därutöver har högskolan en så kallad Journal club, i vilken aktuella artiklar i hälsovetenskap diskuteras. Forskningsmiljöerna har fortlöppande seminarieverksamhet, och forskningsprojekten inom forskningsmiljöerna bedrivs ofta i samverkan med region och landsting samt nationella och internationella partners. Högskolan har en uttalad strategi för att utveckla forskning inom detta område ytterligare.

Högskolan har ingen egen forskarutbildning så man har skapat en forskarutbildningsmiljö genom samverkan och avtal med olika universitet och högskolor. Främst gäller samarbetsavtal mellan Högskolan i Halmstad, Skövde och Örebro universitet, fakulteten för hälsa, medicin och vård, samt ett hängavtal gällande forskning och forskarutbildning med Hälsohögskolan vid Högskolan i Jönköping. Doktoranderna är inskrivna vid respektive universitetet/högskola men Högskolan i Halmstad står för kostnaderna av de egna doktoranderna. Huvudhandledare från högskolan knyts till Örebro universitet respektive Högskolan i Jönköping som oavlönade docenter eller genom adjungering. Genom avtalen finns det naturliga övergångsmöjligheter från masterutbildning till forskarutbildning inom omvårdnad. Doktorander vid högskolan finns även antagna vid andra lärosäten. Såväl doktorander som masterstudenter knyts till och inkluderas i de forskarmiljöer och forskningsprojekt som finns inom området hälsovetenskap med aktivt deltagande i såväl seminarieverksamhet som forskarutbildningskurser.

Idag finns åtta forskarstuderande inom det hälsovetenskapliga området varav sex inom omvårdnad, men endast två bedriver sina forskarstudier på helfart. Detta kan ses om en svaghet vad gäller forskarutbildningsmiljö inom huvudområdet omvårdnad. I lärosätets egen strategiska utveckling ingår ytterligare forskarutbildningssatsningar inom det hälsovetenskapliga området.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Utbildningens innehåll och utformning ska garantera att examensmålen uppnås. Det är därför viktigt att lärandemålen uppfyller kraven på ett masterprogram på avancerad nivå och att det går att utläsa en progression i utbildningen, såväl mellan utbildningsnivåer som inom utbildningen. För tillträde

till masterprogrammet Hälsa och livsstil med examen i hälsovetenskap men huvudområdet omvårdnad krävs kandidatexamen, och samtliga kurser inom programmet anges ligga på avancerad nivå. Såväl utbildningsplan som kursplaner följer högskolelagen och högskoleförordningen till sin utformning och hänvisar till de generella mål som gäller för masterexamen men anger också lokala mål som är klart inriktade mot hälsovetenskap.

I bedömningen av ansökan finner vi att fördjupningen på 60 högskolepoäng inom huvudområdet omvårdnad är något oklar och gränserna i kursplanerna mellan omvårdnad och folkhälsovetenskap är något otydliga.

Vid värdering av lärandemålen i kursplanerna ifrågasätts om alla kurserna är på avancerad nivå. Lärandemålen för en del kurser håller väl avancerad nivå, medan målen inom andra kurser, speciellt vad gäller ”kunskap och förståelse”, mer anger grundnivå.

En klar progression uttrycks mellan Hälsa och livsstil I och II genom att den första kursen ger en teoretisk grund till den andra kursen som är av mer tillämpande karaktär. Dessa båda kurser tillsammans med kursen Den ojämlika hälsan (15 högskolepoäng) är inriktade mot folkhälsovetenskap och omfattar sammanlagt 45 högskolepoäng. Här anges även förkunskapskrav från kurser inom programmet för tillträde. Däremot är progressionen inte lika tydlig i alla lärandemål inom omvårdnadskurserna vilka utgörs av Uppsatskurs (15 + 15 högskolepoäng alternativt 30 högskolepoäng), Kardiovaskulär prevention och rehabilitering (7,5 högskolepoäng) samt Smärta och smärtbehandling (valbar kurs 7,5 högskolepoäng) som tillsammans utgör 45 högskolepoäng. Kursplanen för Uppsatskurs II (15 högskolepoäng) saknas. Sammantaget anser vi ändå att kravet om 60 högskolepoäng fördjupning inom huvudområdet uppfylls.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten ”Nivå och progression” är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Säkringen av kvaliteten vid högskolan utgår från nationella och internationella riktlinjer. Riktlinjer för inrättande och avveckling av utbildning finns fastställda inom Högskolan i Halmstad, och nivåklassificering av kurser finns angivna i ansökan men inte omfattning av tillgodoräknande av kurser från grundnivå för masterexamina. Detta framkom dock vid platsbesöket. Säkring av kvaliteten bedöms vara ett mycket starkt område och utbyggt på alla nivåer inom organisationen. Kvalitetssäkringssystemet är uppbyggt av tre samverkande delsystem, ett för utbildning, ett för forskning och ett för samverkan. Därtill kommer särskilda system för jämställdhet och mångfald, miljö samt IT. Ansvariga för respektive system på de olika nivåerna finns klart beskrivna. Institutionsledning, lärare och studentrepresentanter var väl insatta i hur kvalitetssäkringen integreras i den dagliga verksamheten med bland annat kvalitetsdialoger mellan kvalitetsråd och sektioner. Kvalitetsarbete och forskningsfrågor diskuteras också på återkommande sektionsdagar med all personal. Kvalitets-

säkringen verkar därmed vara väl utvecklad och sker i samverkan mellan alla nivåerna.

Internationalisering

Högskolan i Halmstad har ett väl uppbyggt nätverk av internationella kontakter. Studenterna har goda möjligheter att förlägga en del av sina studier utomlands via internationella kontakter och samarbetspartners samt utbytesprogram. Det planerade masterprogrammet Hälsa och livsstil ska genomsyras av ett globalt perspektiv. I ansökan anges att ett av målen för masterexamen är att studenten ska visa förmåga att både i nationella och internationella sammanhang kunna redogöra för sina slutsatser såväl muntligt som skriftligt. Detta blir dock inte synligt i kursplanerna. Däremot är tre av de magisteruppsatser som ingick i ansökan skrivna på engelska. Vid den muntliga genomgången med doktorander och studentrepresentant framkom att de doktorander som varit antagna en längre tid på forskarutbildningen hade presenterat sina resultat på internationella konferenser.

Koppling till yrkesverksamhet

Av ansökan framgår att kopplingen till yrkeslivet finns i hälso- och sjukvården på olika ställen i vårdkedjan. En utveckling av sjuksköterskornas självständighet betonas i deras framtida yrkesverksamhet. En masterexamen inom hälsovetenskap borde vara attraktivt även inom andra fält vilket inte framhålls.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Ämnessakkunniga finner att ansökan om examensrätt i området hälsovetenskap ligger väl i linje med Högskolan i Halmstads satsningar på sina profilområden. Här finns en stor potential för utveckling av det hälsovetenskapliga området och för samarbete mellan närliggande områden. Högskolan uppvisar också ett stort intresse och entusiasm för att förverkliga högklassiga masterprogram.

I den granskning vi genomfört har vi funnit att lärarkompetensen inom omvårdnad är god speciellt om programmet, som man anger i ansökan, också "stötts upp" av lärarkompetens från folkhälsovetenskap och psykologi med inriktning mot idrott. Dessutom anges i ansökan en ytterligare förstärkning av lärarkompetens genom rekrytering och satsning på kompetenshöjning. Den forskning som bedrivs vid sektionen hälsa och samhälle håller hög klass, och granskning av examensarbeten på magisternivå tyder på en pågående god vetenskaplig skolning. Högskolan uppvisar, trots att man inte har någon egen forskarutbildning, en miljö med stor aktivitet av olika seminarier och även tillgång till forskarutbildningskurser som kan komma masterstudenterna till del. En viss begränsning av antalet heltidsdoktorander inom omvårdnad utgör dock en svaghet inom forskarutbildningsmiljön.

När det gäller nivå och progression ser vi främst att huvudområdet omvårdnad inte blir tydligt i programmet då innehållet mer avspeglar en kombination av omvårdnad och folkhälsovetenskap utan tydlig avgränsning. Vi ser också att progressionen inom vissa kurser kunde förtydligas ytterligare för att bättre avspegla avancerad nivå enligt klassificeringen men också för att diskrepansen mellan magister- och masternivå ska bli tydligare. Trots dessa synpunkter anser vi sammantaget att målen för masterexamen uppfylls.

Beträffande säkring av kvalitet så finner ämnessakkunniga detta som ett mycket starkt område som skulle kunna utgöra en förebild för andra högskolor.

Med utgångspunkt från vår ovanstående bedömning anser vi att ansökan från Högskolan i Halmstad kan beviljas.

Högskolan Kristianstad

Vattenvård

Utlåtande av ämnessakkunniga

Irene Bohman, Högskolan i Kalmar

Peter Eklöv, Uppsala universitet

Maria Viklander, Luleå tekniska universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Avslag

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Ämnessakkunniga bedömer den formella lärarkompetensen hos anställda lärare inom området, tillika huvudområdet, vattenvård som relativt god. Ett stort antal lärare kommer att involveras i den planerade masterutbildningen, men den huvudsakliga lärarkåren består av fyra docenter (vattenvård, miljökemi och mikrobiologi), en disputerad (hydrologi) och en adjunkt, på vilka huvuddelen av kursansvaret också vilar. Inom vissa delområden av utbildningen är lärarkapaciteten låg, och inom dessa ämnen man knyta ett större antal externa lärare – totalt 28 lärare på utbildningen. Att samordna utbildningen med många externa lärare ställer stora krav på kursledning eftersom lärarnas bakgrund varierar såväl akademiskt som ämnesmässigt. Bedömargruppen anser att det kan finnas anledning att väga generaliteten i utbildningen mot kravet på extern specialistkompetens, då det kan finnas fördelar med att definiera området på ett sådant sätt att man gör sig mindre beroende av externa lärare. Även om den formella lärarkompetensen når över den miniminivå som Högskoleverket kräver så är högskolans strategi för att utveckla lärarnas vetenskapliga kompetens inom centrala delar av området vattenvård otydlig och otillräcklig för att garantera en god vetenskaplig miljö. Inom andra delar av området såsom kemi och mikrobiologi erbjuds betydligt bättre förutsättningar när det gäller vetenskaplig kompetens och miljö bland anställda lärare.

Infrastruktur

Högskolan erbjuder god tillgång på laboratorier och annan infrastruktur som är viktig för verksamhet inom utbildningsområdet. Undervisningslokalerna är välutrustade och ligger väl samlade med god närhet till bibliotek och datorsalar. Det närliggande biosfärsområdet har många olika vattenbiotoper som utgör en viktig resurs i undervisningen.

Ekonomiska förutsättningar

Ämnessakkunniga bedömer de ekonomiska förutsättningarna som tillfredsställande. Eftersom ekonomin är god ser de ämnessakkunniga att man med fördel kan stärka forskningsanknytningen inom de delområden som berör vattenvård där forskningsmiljön inte är tillräckligt starkt etablerad för närvarande. Genom en ekonomisk prioritering skulle man därigenom också bredda möjligheterna till att långsiktigt stärka och utveckla forskningsanknytningen i den planerade utbildningen.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Det finns en liten, men god och kreativ, utbildningsmiljö mellan aktiva doktorander, lärare och studenter inom delområden som omfattas av mikrobiologi och kemi. Här finns en tillfredsställande koppling till forskarmiljö med nio handledda doktorander varav flertalet befinner sig heltid på högskolan. Däremot är miljön på forskarnivå som erbjuds studenterna där den föreslagna masterutbildningen fokuseras, vattenvård, begränsad. De mest aktiva lärarna inom vattenvård handleder endast en doktorand. Denna doktorand befinner sig endast sporadiskt på högskolan – 10 procent av studietiden. Högskolan erbjuder ett begränsat utbud av forskarutbildningskurser, främst inom pedagogik, och huvuddelen av kurserna för forskarutbildning får doktoranderna på det universitet där de är registrerade. En regelbunden seminarieverksamhet har nyligen startat vilken också är öppen för studenterna. Emellertid hålls flera seminarier på svenska vilket begränsar deltagandet för de internationella studenter som för närvarande finns inom området. Den planerade utbildningens inriktning erbjuder goda möjligheter för verksamhet inom yrkeslivet utanför universitetet medan möjligheterna för en doktorandtjänst begränsas i huvudsak av dess tvärvetenskapliga karaktär.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" inte är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Studenter antas till masterprogrammet med grundläggande examen från flera olika huvudområden såsom biologi, geovetenskaper, kemi eller ingenjörsvetenskaper. De ämnessakkunniga ser svårigheter med att integrera tidigare kunskap från flera olika huvudområden till att etablera en likvärdig nivå inom ett gemensamt huvudområde och sedan nå en progression till avancerad nivå inom detta huvudområde. Som en bärande tanke för att utjämna nivå vid ingången till programmet anges att studenterna ska lära av varandras erfarenheter. De ämnessakkunniga fann en sådan metod alltför instabil, och den ger heller ingen garanti för likvärdig kunskapsnivå vid ingången av programmet eftersom studenter oftast antas med olika erfarenheter. Dessutom läggs för stort ansvar för kursinnehåll på studenterna samt att det är oklart till vilken

grad ansvariga lärare är involverade i denna process. Utbildningsansvariga bör istället etablera valbara introduktionskurser för att utjämna initiala kunskaps- skillnader. Uppenbarligen är nivån ett problem vilket bekräftas av studenter på magisternivå som upplever för låg ingångsnivå. Man anger att studenterna uppnår progression genom att första terminen erbjudas kurser av mera grundläggande karaktär. Sedan följer en ämnesmässig breddning och metodologisk fördjupning som ska utgöra progression i utbildningen. Ämnessakkunniga menar att utbildningar på masternivå ska uppvisa en ökande komplexitet inom huvudområdet och inte endast en utveckling av generell kompetens såsom kritiskt tänkande och vetenskaplig metod. Ämnessakkunniga fann att kursernas beskrivningar inte visar en tydlig progression. Alla kurser anges också med samma förkunskapskrav vilket gör det svårt att tolka progression. Området är också smalt definierat i förhållande till masterutbildningens bredd vilket motverkar en eventuell framtida förändring eller vidareutveckling av området. Vid en förnyad ansökan rekommenderar vi Högskolan Kristianstad att göra följande:

- 1) Bredda definitionen på området i förhållande till den föreslagna utbildningen och skaffa därigenom handlingsutrymme för flera teoretiska fördjupningar och därmed större förutsättningar för fördjupning på avancerad nivå. Dessutom ger en bredare definition bättre förutsättningar för vidareutveckling av området i framtiden.
- 2) Specificera särskilda behörighetskrav för programmets olika delkurser och tydliggör därigenom den ämnesmässiga progressionen inom programmet.
- 3) Inför valbara kurser första terminen för att utjämna skillnader i studenters förkunskaper och säkerställ därmed gemensam nivå vid slutet av första terminen.
- 4) Tydliggör integrering med forskningsverksamhet.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" inte är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Vid högskolan saknas rutiner för inrättande av masterprogram. Det finns däremot ett uppdrag från rektor vid högskolan att upprätta riktlinjer och rutiner för inrättande av masterprogram som skulle redovisats senast den 1 november 2007. Under platsbesöket fick sakkunniggruppen ta del av en muntlig och skriftlig beskrivning av det kvalitetssäkringsarbete som bedrivs på högskolan. Även om högskolan uppvisar en tydlig ansvarsfördelning och arbetsgång i kvalitetsarbetet är det oklart hur mycket av detta som rutinmässigt används i dagsläget inom området. Kriterier för handledning av examensarbeten saknas och formerna måste tydliggöras.

Det fanns inga examensarbeten från det befintliga magisterprogrammet att tillgå vid platsbesöket vilket beror på att de nuvarande studenterna förväntas bli färdiga med sina arbeten först i juni 2008.

Internationalisering

Det befintliga magisterprogrammet rekryterar enbart utländska studenter, och utbildningen har således en stark internationalisering med en bred rekrytering från ett stort antal länder. Utbildningen uppvisar också goda kontakter med relevanta internationella forskningsprojekt som ger bra förutsättningar för samarbeten inom utbildningen. Nackdelen med den starka internationaliseringen kan vara avsaknaden av lokal förankring med koppling till svensk lagstiftning och regelverk.

Koppling till yrkesverksamhet

Utbildningen präglas av en stark koppling till yrkesverksamhet men på grund av den starka internationaliseringen finns kopplingen i huvudsak till internationella förhållanden. De ämnessakkunniga föreslår att en plan utarbetas för att balansera kunskap om nationella och internationella regelverk så att utbildningen blir attraktiv på såväl den nationella som internationella arbetsmarknaden.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" inte är tillfredsställande.*

Övrigt

Examensrätt söks för området "Sustainable Water Management", på svenska "vattenvård". De namn på område och examen som högskolan valt bör ytterligare finslipas. De ämnessakkunniga har resonerat kring dessa begrepp såväl på svenska som på engelska. En bättre områdesbenämning vore "naturvetenskaplig vattenvård" och examensbenämningen skulle då bli "naturvetenskaplig master i vattenvård".

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

De ämnessakkunniga föreslår avslag på ansökan om examensrätt för området vattenvård från Högskolan Kristianstad. Motiveringen är att:

- 1) Den vetenskapliga kompetensen inom området och huvudområdet måste säkerställas. I dagsläget bereds inte en tillräckligt god anknytning på forskarnivå.
- 2) Det råder brister i progression och nivå inom den föreslagna utbildningen.
- 3) Högskolans strategi för att utveckla forskning inom centrala delar av området är otydlig.
- 4) Högskolans kvalitetssäkringssystem är ännu inte i full funktion för utbildningar på masternivå och kan därför inte fånga upp ovanstående brister.

Malmö högskola

Idrottsvetenskap

Utlåtande av ämnessakkunniga

Kari Fasting, Norges Idrettshøgskole

Eva Olofsson, Umeå universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Beviljande

Förslag till områdesbenämning

Idrottsvetenskap

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Under det senaste året har såväl lärarkompetensen som lärarkapaciteten ökat vid Malmö högskolas enhet för idrottsvetenskap. Idag finns två professorer, två docenter och tio lektorer samt två gästprofessorer på deltid. De sakkunnigas bedömning är att enheten har den lärarkompetens som krävs för att genomföra utbildningen. Bedömningen av lärarkapaciteten, dvs. antalet lärare som behövs för undervisning, handledning och examination är beroende av antalet studerande. Med beräknat 15 studenter kommer det totalt att finnas 30 studenter i programmet varje år efter full utbyggnad. Ämnessakkunnigas bedömning är att nuvarande kapacitet räcker för ett sådant studerandeantal. Vid en ökning av volymen kommer lärarekrytering att krävas.

Infrastruktur

Enheten för idrottsvetenskap finns organisatoriskt vid lärarutbildningen. Företrädare för såväl lärarutbildningen som enheten för idrottsvetenskap synes vara nöjda med organisationen och menar att den har varit gynnsam för idrottsvetenskapens snabba expansion vid Malmö högskola. Samverkan finns också med andra områden inom högskolan. Det finns för utbildningen ändamålsenliga lokaler, datorer och tillgång till bibliotek.

Ekonomiska förutsättningar

Högskolans egen bedömning är att det krävs 15 studenter för att den planerade utbildningen ska vara ekonomiskt försvarbar. De ämnessakkunniga menar att det sannolikt är realistiskt att räkna med 15 studenter varje år.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

I högskolans utbildnings- och forskningsstrategi för 2009–2012 presenteras tre kunskapsfält, var och en med flera profiler. En av dessa profiler benämns idrott i förändring. Det borde garantera en viss prioritering av resurser till såväl forskar- som doktorandtjänster inom området och därmed stabilisering av den snabbt växande idrottsvetenskapliga verksamheten vid högskolan.

Det finns en aktiv forskningsmiljö vid enheten för idrottsvetenskap. Alla lärare är garanterade forskningstid i sina tjänster – professorer/docenter 50 procent och disputerade lärare 20 procent. Tack vare externa forskningsmedel har de flesta lärare idag betydligt mer forskningstid, 50–75 procent.

Vid enheten finns sedan några år tillbaka fem doktorander i pedagogik och sociologi inskrivna vid forskarutbildning vid Lunds universitet. Under 2007 inleddes ett forsknings- och forskarutbildningssamarbete mellan Örebro universitet och Malmö högskola. Samarbetet består för närvarande av att fem doktorander är inskrivna vid Örebro universitets forskarutbildning i idrott. Skriftligt avtal för detta samarbete saknas. Däremot finns individuella avtal för de fem doktoranderna. Doktoranderna är externfinansierade och har heltidsanställning vid enheten för idrottsvetenskap i Malmö, där de har sina arbetsplatser. Inom ramen för sina doktorandtjänster har doktoranderna en viss institutionsundervisning. Huvudhandledare samt experthandledare finns vid enheten för idrottsvetenskap vid samma institution. Bihandledare ska enligt överenskommelsen utses vid Örebro universitet. P.g.a. pensionsavgång vid Örebro universitet verkar den frågan inte vara löst just nu. Doktoranderna har under innevarande läsår läst en forskarutbildningskurs som arrangerats i Malmö med lärare från Malmö. I kursen deltog även några doktorander från andra lärosäten. I en särskild överenskommelse mellan Malmö högskola/enheten för idrottsvetenskap och Örebro universitet/Hälsoakademin ingår att professor Tomas Peterson vid enheten för idrottsvetenskap anställs som gästlärare i idrott i Örebro med ”ansvar för att kvaliteten i forskarutbildningen i idrott upprätthålls”. På det sättet bidrar Malmö högskola till en kompetenshöjning av forskarutbildningen vid Örebro universitet, vilket i sin tur gynnar den idrottsvetenskapliga verksamheten vid Malmö högskola.

Vid enheten finns en aktiv seminarieverksamhet där aktiva forskare liksom doktorander i idrott, pedagogik och sociologi och övriga lärare deltar. Även om magisterstudenterna inte regelmässigt deltar i seminarieverksamheten verkar miljön vid enheten vara sådan att både studenter och doktorander väl känner till den forskning som bedrivs vid enheten. Det ger anledning att tro att även studenter inom området för examensrätten kommer att få ta aktiv del av högskolans forsknings- och forskarutbildningsmiljö.

Masterutbildningen kommer att ge studenterna möjlighet att söka till forskarutbildning i idrott vid Örebro universitet. Dock är det inte ännu utrett hur många högskolepoäng studenten kan tillgodoräkna sig från master- till forskarutbildningen. De sakkunnigas bedömning är att det finns formella möjligheter för studenterna att söka till forskarutbildning internationellt men att det

också borde finnas vissa möjligheter vid flera lärosäten i Sverige. Högskolan skulle kunna säkerställa detta genom kontakter och överenskommelser med vissa lärosäten.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Av den skriftliga utbildningsplanen framgår inte tydligt vad som är målen för magister- respektive masterexamen. Enligt muntlig information kommer detta att åtgärdas antingen genom två separata utbildningsplaner eller genom att i samma utbildningsplan ange målen för respektive examen. Av högskolans policy framgår att masterutbildningar får ha kurser på grundnivå om högst 25 procent. De presenterade kurserna för den sökta examen är samtliga placerade på avancerad nivå.

Den idrottsvetenskapliga forskningen vid enheten är organiserad kring fem olika teman som är väl integrerade i den planerade utbildningen genom utbudet av valbara kurser. Forskningsanknytningen uppnås också via de undervisande forskarna. Examensordningens fördjupningskrav om minst 60 högskolepoäng i huvudområdet synes bli uppfyllt. Däremot verkar det något oklart på vilken väg detta uppnås. 60 högskolepoäng kan uppnås antingen vid de obligatoriska kurserna Självständigt arbete samt Idrott, modern samhällsteori och metod eller via de självständiga arbetena samt valbara kurser, som bygger på enhetens forskningsteman.

Såväl lärare som magisterstudenter gav goda exempel på hur progressionen nås i undervisningen. Däremot är kursplanerna skrivna så att det inte nödvändigtvis behöver bli någon progression. Så är t.ex. förkunskapskraven desamma på samtliga obligatoriska och valbara kurser.

Ämnessakkunniga bedömer att utbildningen borde kunna rekrytera studerande från andra lärosäten, men den planerade utbildningen synes i första hand ha utformats med utgångspunkt i högskolans egen grundutbildning.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Ansökan om masterexamen har gjorts av högskolans rektor. Både anställningsbarhet och forskningsmiljö/forskarutbildningsmiljö har av rektor bedömts positivt innan ansökan sänts in. När det gäller säkerställandet av nivå och progression i utbildnings- och kursplaner saknas lokala riktlinjer, däremot anordnar högskolan regelbundna seminarier för alla institutioner där kursplaner läses och granskas gemensamt. De ovan redovisade bristerna i både utbildnings- och kursplanerna skulle kanske ha kunnat undvikas genom skriftliga lokala riktlinjer.

Internationalisering

Enheten för idrottsvetenskap har internationellt samarbete med flera universitet och olika ämnesinriktningar inom det idrottsvetenskapliga området. Det finns ett skriftligt avtal med Institutt for sociologi og statsvetenskap vid Norges Naturvetenskapliga Universitet i Trondheim (NTNU) som innebär ett 20 procent professorsåtagande från enhetens sida för att delta i undervisning och handledning vid NTNU. Enheten arbetar med att utveckla ett gästforskarprogram innefattande 12–15 internationella gästprofessorer. Medel för detta har ännu inte erhållits.

Koppling till yrkesverksamhet

Det idrottsvetenskapliga grundutbildningsprogrammet innefattar en unik och relativt omfattande praktik. Högskolan gör uppföljningar av studenterna och har mycket god kännedom om den arbetsmarknad som grundutbildningen förbereder för. I målsättningen för den planerade utbildningen ges exempel på att man ser en delvis annan arbetsmarknad för studenter med masterexamen än kandidatexamen. Huruvida denna arbetsmarknad fångar upp dessa studenter är svårt att bedöma.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Övrigt

Enheten för idrottsvetenskap har en nättidskrift benämnd www.idrottsforum.org som blivit ett viktigt idrottsvetenskapligt forum i Norden. Ämnessakkunniga bedömer att här finns möjligheter för masterstuderande att både finna forskningsresultat och själva publicera sådana. Kvaliteten kommer att höjas när tidskriften under året också övergår till peer review-bedömning av insända texter.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Malmö högskola ansökte även föregående år om examensrätt i idrottsvetenskap. Ansökan avlogs med motiveringen att "den vetenskapliga miljön inom området' ännu inte 'är av sådan kvalitet och omfattning att högskolan kan erbjuda utbildning med nära anknytning till utbildning på forskarnivå". Under det gångna året har en rad åtgärder vidtagits för att stärka forsknings- och forskarutbildningsmiljön: ett muntligt samarbetsavtal med Örebro universitet angående forskarutbildning har träffats, nya tjänster har inrättats, den idrottsvetenskapliga forskningen har blivit ett av högskolans profilområden och enheten själv har formulerat sin forskning kring fem teman. Ett skriftligt avtal med Örebro universitet bör dock snarast upprättas. Vidare har internationaliseringen stärkts genom samverkan med fler universitet i fler länder. Det planerade gästprofessorsprogrammet kan komma att förstärka internationaliseringen.

Som genomgången ovan visat är svagheten i ansökan kriteriet ”nivå och progression”. Svagheten ligger framför allt i de skriftliga dokumenten. Utbildningsplanen och kursplanerna är inte helt avstämde mot examensmålen. Vissa kursplaner reser en del frågor om både nivå, innehåll och val av litteratur. Platsbesöket och samtalen med institutionsledning, lärare och studenter gav dock sådan kompletterande information kring dessa frågor att ämnessakkunniga bedömer att såväl nivå som progression i utbildningen kommer att säkerställas samtidigt som också de skriftliga dokumenten kommer att revideras.

Ansökan avser examensrätt i området idrottsvetenskap och examensbenämningen ”idrott i förändring”. Idrottsvetenskap är ett relativt nytt begrepp i svenskt högskoleväsende. Idrottsvetenskap finns som huvudområde vid några svenska lärosäten. Några lärosäten använder benämningen idrott. Vid andra lärosäten med idrottsrelaterade utbildningar och forskning används benämningar som idrottsmedicin, idrottspedagogik och idrottspsykologi. Någon enhetlig definition eller områdesbeskrivning finns inte. De internationella motsvarigheterna är Sport Science(s), där singularformen oftast associeras till naturvetenskapligt inriktade idrottsstudier. En mångårig debatt kring ämnets kärna tycks just nu ha stannat vid att betrakta begreppet som ett samlingsbegrepp för flera vetenskaper, därav pluralformen. Ämnessakkunniga tillstyrker examensbenämningen idrottsvetenskap men rekommenderar högskolan att överväga en engelsk översättning som beaktar utbildningens utgångspunkt i ett samhälls- och kulturvetenskapligt förhållningssätt till idrotten.

Kultur och medier

Utlåtande av ämnessakkunniga

Robert Burnett, Karlstads universitet
Inga-Britt Lindblad, Umeå universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Beviljande

Förslag till områdesbenämning

Malmö högskola har hos Högskoleverket ansökt om att få möjlighet att ge masterexamen inom området kultur och medier vid institutionen för konst, kultur och kommunikation vid sitt lärosäte. Enligt ett strategidokument som har bilagts ansökan har Malmö högskola en strävan att se till att bland annat området, tillika huvudområdet, kultur och medier har förankring i den forskning som bedrivs vid högskolan, så kallad grundutbildningsdrivande forskning. Den ambitionen har enligt ansökningshandlingarna förstärkts av den så kallade Bologna-processen. Samtidigt är målet även att utbildningen på avancerad nivå ska kunna förbereda studenterna för en arbetsmarknad.

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Vid en bedömning av lärar- och handledarresurserna framgår det att den pedagogiska och vetenskapliga kompetensen är tillräckligt stabil och tillfredsställande med bland annat en professor och ett par docenter samt ett antal tillsvidareanställda disputerade lektorer med fördjupad ämneskompetens inom huvudområdet kultur och medier. Eftersom utbildningen i kultur och medier på grundnivå har en tydlig inriktning på praktisk kultur- och medieproduktion har man förutom disputerade lärare ett antal adjunkter anställda på konstnärliga och gestaltande meriter som inte är forskarutbildade. Annan specialkompetens ingår också i lärarlaget inom etnicitet och genusvetenskap. Det föreligger därmed en bredd och ett djup i kollegiet vilket innebär att föreslaget masterprogram kan genomföras.

Infrastruktur

Ämnessakkunniga fann att den infrastruktur som idag finns på institutionen var kreativ för studenten och bjöd på bra tillgång till god utrustning (datorer, bibliotek, redigeringsutrustning).

Ekonomiska förutsättningar

I sin ansökan till Högskoleverket om masterexamensrättigheter inom området kultur och medier framhåller Malmö högskola den forskningsstrategi som har byggts upp kring ett antal forskningsmiljöer, och utifrån den argumentationen önskar de framledes kunna erbjuda en utbildning som kan leda till en masterexamen i kultur och medier. Området är på så sätt prioriterat av högskolans ledning vilket bör säkerställa den framtida ekonomiska basen.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

En styrka är att studenter på högre nivå i viss mån ingår i befintliga forskningsprojekt vid Malmö högskola och därmed får en naturlig skolning inför både en master- och en eventuell fortsatt forskarutbildning.

Av ansökningshandlingarna framgår det att området kultur och medier nu har sammanlagt fem doktorander. I samband med sakkunniggruppens möte med dessa framgår det att deras forskarutbildning sker i samarbete med medie- och kommunikationsvetenskap vid fakulteten för ekonomi, kommunikation och IT vid Karlstads universitet. För doktoranderna vid Malmö högskola blir det på så sätt genomförbart att kunna ta sina kurspoäng och få handledning i sin kommande avhandling inom ramen för vilken de har möjlighet att utforma en gestaltande del.

Genom avtalet med medie- och kommunikationsvetenskap vid Karlstads universitet har den planerade utbildningen vid Malmö högskola god anknytning till forskarutbildning. Varje doktorand vid Malmö högskola har en handledare på plats i Malmö och en handledare vid Karlstads universitet. Lärare i Malmö och i Karlstad har bedrivit en gemensam doktorandkurs.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Alla kurser innebär en fördjupning och alla ligger inom huvudområdet. Det finns en pedagogisk tanke bakom progressionen i utbildningen. Ett par svagheter i ansökan kan vara värda att nämnas här. För varje termin anges planen för 30 högskolepoäng med olika teman som staden, produktion och analys, praktik, publik och politik samt ett examensarbete. Här framgår emellertid inte hur en nödvändig progression ser ut i kursplanen, däremot tydliga lärandemål. Men hur svårighetsgraden stiger med utbildningstiden är inte angivet på något sätt annat än att det blir mer av praktiskt projektarbete. Oklart är också utformningen av det sammanhållande studieobjektet "staden" och på vilket sätt det genomsyrar utbildningen och på så sätt skulle kunna främja progressionen.

Progressionen mellan kurser inom den avancerade nivån framgår i några fall inte tydligt i kursplanerna, men det är klart att högskolan har tillräcklig

kapacitet och kompetens bland sina lärare för att komplettera kursutbudet så att ytterligare progression säkerställs.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Malmö högskola genomför både skriftliga och muntliga kursvärderingar. De studenter som ämnessakkunniga träffade under platsbesöket var nöjda med lärarnas vetenskapliga och pedagogiska kompetens.

Internationalisering

Merparten av kurserna som anges i ansökan kommer att ges på svenska enligt uppgift vid platsbesöket. Samarbetsavtal finns med flera utländska lärosäten.

Koppling till yrkesverksamhet

Det framhävs i ansökan att den planerade masterutbildningen på avancerad nivå även ska ha en inriktning mot brukbarhet på en arbetsmarknad, således inte enbart vara forskningsförberedande. Inom den forskning som bedrivs vid högskolan har man goda kontakter med branschen.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande*

Övrigt

Som bakgrund för denna ansökan kan också nämnas att ämnet medie- och kommunikationsvetenskap i Malmö utvärderades för en tid sedan i ett nationellt sammanhang och fick då ett erkännande för sitt profilupplägg med en integrerad teoretisk och gestaltande undervisning. Lokalbehovet för denna typ av praktisk produktion inom undervisningens ram förefaller också tillräckligt väl anpassad med till exempel en modellverkstad och ett fullskalelaboratorium. Med tanke på sin praktiskt inriktade profil och inte minst med Malmö högskolas centrala läge i förhållande till kontinenten har institutionen konst, kultur och kommunikation och därmed även området kultur och medier också ett flertal samarbeten med universitet, förutom med Karlstad, som befinner sig utanför det angloamerikanska området. Till viss del kommer detta självfallet även studenterna till godo.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Den profil som Malmö högskola har valt att fördjupa inom området kultur och medier kan betraktas som en i högsta grad anpassad utbildning efter vår tids mediasituation med så kallade nya medier och deras betydelse för publik- och användardeltagande samt produktionskompetens och byggande av studentprojekt. Det är en i hög grad spännande och nödvändig utveckling i vår

tid. Vi bedömer att ansökan om examensrätt för masterexamen är bra och kan beviljas.

Södertörns högskola

Biovetenskap

Utlåtande av ämnessakkunniga

Anna Stina Sandelius, Göteborgs universitet

Patrik Medstrand, Lunds universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Beviljande

Förslag till områdesbenämning

Den samlade bedömningen är att resurser och anknytning till forskning inom området är tillräckliga för att bevilja examensrätt inom området biovetenskap.

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Vi bedömer att lärarkompetensen hos anställda lärare vid Södertörns högskola liksom lärarkapaciteten inom området biovetenskap är god och tillräcklig för masterrättighet inom föreslaget område. Flertalet lärare publicerar aktivt, i välrenommerade tidskrifter. Några lärare från Karolinska institutet har en begränsad del av sin anställning (15 procent) förlagd till Södertörns högskola.

Infrastruktur

Forskningslaboratorierna i biologi är mycket välutrustade och tillgången till apparatur är mycket god. Vidare har studenterna god tillgång till datorer, databaser samt vetenskaplig litteratur (inklusive litteratur via elektroniska media).

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna anses vara tillfredsställande.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Vi fann att Södertörns högskola bjuder på en mycket god utbildningsmiljö för en blivande masterstudent. Dagens magisterstudenter får genom projektarbeten direkt arbeta i en forskande miljö, nyttjar forskningsinstrument och deltar i forskningsseminarier. Motsvarande ska gälla för masterstudenten, vilket är mycket föredömligt. Vi noterade även som positivt att forskar- och examensstudenter generellt verkar samverka fritt inom livsvetenskaper, inom biovetenskaper bland annat genom en gemensam forskarskola.

Studenternas förmåga att självständigt integrera och nyttja kunskaper, hantera komplexa frågeställningar samt utveckla sin självständighet för forsknings- och utvecklingsarbete är endast delvis angivet i programbeskrivningen för masterprogrammet och är föga konkretiserat i kursplanerna för programmet. Man presenterar inga riktlinjer för vilken möjlighet studenter har att tillgodoräkna sig kurser från masterutbildning i forskarutbildningen. Dock finner vi genom projektarbeten och examensarbeten för magisterstudenter samt från doktorander att övergången till forskarutbildningsstudier synes fungera väl.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Nivån på ingående kurser liksom progressionen i föreslaget masterprogram kan inte tydligt identifieras av programbeskrivningen eller av de preliminära kursplaner som bifogats ansökan. Lokala riktlinjer för nivåindelning av kurser är otydlig och framgår inte av ansökan, däremot framgår det i diskussioner vid platsbesöket att ett sådant regelverk finns. Riktlinjer för skrivandet av kursplaner med lärandemål saknas. Förkunskapskrav, arbetsmoment och undervisningsformer anges i stort identiskt för alla delkurser, både de obligatoriska och de valfria. Examinera mål anges inte.

Behörighetskraven tillåter en stor variation i bakgrund hos studenterna, och man anger inte hur man tänker ge en avancerad kurs till en grupp med tydligt olika förkunskaper (till exempel kemi kontra medicin). Det finns risk att studenter saknar grundläggande kemikunskaper, vilket är orimligt för ett program som är molekylärt inriktat. Programmets delkurser uppvisar en nära total avsaknad av progression i teori och färdighetskrav för studenten samt i undervisnings- och examinationsformer. Undervisningsformerna och pedagogiken och på vilket sätt dessa bedrivs, framgår enbart delvis av ansökan.

I nuläget undanhåller man viktig information från studenterna, vilka vid ansökning till ett program har rätt att kräva information om kursinnehåll, progression, lärandemål m.m.

Den muntliga informationen vid platsbesöket varierade från att ge ett klart intryck av att man vet vad som krävs och att man både kan och vill ge en utbildning på hög nivå med tydlig progression, till att verka mer främmande inför dessa krav; man verkade nöjd i sin förvissning om att kurserna blir bra i praktiken. Ledningen framhöll fördjupningen mellan magister- och masternivå som central, att denna bestod i en fördjupad metodförståelse, ökad grad av generisk förmåga och ökad grad av självständighet.

Vid platsbesöket framkom att kemi ingår som obligatoriskt inslag i biologiska kandidatexamen; ingen student är helt utan kemibakgrund. Kurserna inom det nuvarande magisterprogrammet ligger på en hög nivå med allt högre ställda utmaningar och krav, både vad gäller innehåll och examination. Lärarna framhöll det ämnesövergripande perspektivet och att man lyckas stimulera nyfikenhet, vilket bland annat visar sig i den stora andelen studenter som fort-

sätter till forskarutbildning. En examinationsform innebär att studenten får en vetenskaplig uppsats med diskussionen bortklippt för att själv skriva ett förslag till diskussion. Verktygskurserna (skriva, tala, statistik, arbeta i projekt) har sin tyngdpunkt tidigt i utbildningen, medan applikationerna kommer senare. Forskningsanknytningen blir allt starkare och sista kurserna utför studenterna egna projekt. De i doktorandgruppen som gått sin tidigare utbildning vid Södertörns högskola var mycket nöjda med denna, med tyngdpunkt på bra och ny utrustning, de varierande undervisnings- och examinationsformerna, de höga kraven samt närheten till forskande lärare. Vid en rundvandring på institutionen stärktes intrycket av en forskningsnära och välutrustad utbildningsmiljö och de studentredovisningar i form av posters som hängde i korridorerna gav intryck av höga krav på självständighet redan under den grundläggande utbildningen.

Det förblev oklart vad gäller studenternas möjligheter att välja valbar kurs bredare än Södertörns högskolas utbud. Vid platsbesöket nämndes en entreprenörkurs som möjligt alternativ, men den finns inte upptagen bland de valbara kurserna. Man verkar inte heller ha reflekterat över möjligheten att rekommendera studenter att välja andra än de föreslagna kurserna, utifrån deras planer med utbildningen (t.ex. språk, ekonomi, projektledning m.m., vid Södertörns högskola eller andra lärosäten).

För att åtgärda ovannämnda brister, bör Södertörns högskola överväga att: 1) inrätta arbetsgrupper som tar fram lokala styrdokument som underlag för nivå- och progressionsarbetet respektive för arbetet med kursplanerna, 2) knyta till sig högskolepedagogisk expertis i kvalitetsarbetet med att implementera den nya högskoleförordningen, 3) specificera tydligare särskilda behörighetskrav för programmet liksom för dess ingående kurser, 4) införa kurser/moment under år 2 som bättre förbereder studenten för arbetsmarknaden (förutom forskarutbildning och den akademiska forskarrollen), 5) tydliggöra progressionen i programmet genom att öka behörighetskraven samt låta kurserna till stor del bygga på varandra och därmed successivt öka den teoretiska fördjupningen, 6) successivt öka kraven på studenten att självständigt integrera och nyttja sina kunskaper, kritiskt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar, samt planera, genomföra, granska och sammanställa kvalificerade vetenskapliga uppgifter inom given tidsram, 7) tydliggöra progressionen i undervisnings-, inlärnings- och examinationsformer.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" är tillfredsställande. Detta omdöme baseras på intrycken från platsbesöket, medan aspekten inte var tillfredsställande presenterat i det skriftliga underlaget. Vi framhåller att kursplanerna måste omarbetas kraftigt.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Strategin för kvalitetssäkring av masterprogrammet är uttalad men inte helt klart framställd. Man har nyligen åter startat ett högskolegemensamt kvalitets-

råd, och medger att man inte har kommit så långt i kvalitetsarbetet, utöver kursvärderingar.

Internationalisering

Vi ser föga av internationalisering i programbeskrivning eller i kursplaner förutom målet att undervisningen ska ske på engelska och att studenter även från andra länder ska delta i programmet. Södertörns högskola bör överväga om masterstudenten någon gång under sin utbildning kan läsa kurser utomlands.

Koppling till yrkesverksamhet

Södertörns högskola vill stärka avnämarperspektivet och arbetar med en referensgrupp med representanter från näringslivet och det omgivande samhället. Vi ser inget av detta i programmets kursplaner, men vid platsbesöket nämnde man dessa kontakter och att lärarkåren för en aktiv diskussion om anställbarhet för studenterna. Studenterna examineras även i förmågan att skriva populärt.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Övrigt

Det hade varit önskvärt med ett tydligare inslag av student- och avnämarperspektiv. Södertörns högskola vill stärka det senare men intrycket av ansökan är ändå att man verkar ha planerat programmen till stor del utgående från lärarnas forskningsintressen och kompetenser, snarare än utifrån ett student- och arbetsmarknadsbehov. (Detta skiljer inte Södertörns högskola från flertalet andra lärosäten, men planeringen av programmet avseende denna aspekt bör inte desto mindre ses över.) Studenternas medverkan i planeringen av programmet framgick inte i ansökan. Här gav platsbesöket ingen ytterligare information.

Med ledning av examensarbeten som bifogats ansökan, utbildningsmiljön och lärarkompetensen anser vi att examensarbeten med erforderlig vetenskaplig kvalitet kan erhållas. Upplägget av examensarbeten är bra, med återkommande träning i presentation och diskussion av egna resultat.

Resultat från en alumnuundersökning eller motsvarande utförd studentundersökning bör presenteras för att redovisa styrkor och brister i existerande magisterprogram. Vidare bör en redogörelse göras över kvalitetssäkringssystemet. Intressant är även att veta vad studenterna gör efter avslutad utbildning samt hur man arbetar för att främja anställbarheten.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Ansökan föreslås beviljas. Nödvändiga resurser finns och forskningsanknytningen är föredömlig. Kvalitetssäkringen är tillfredsställande, och de ämnessakkunniga har förtroende för att det planerade programmet i praktiken kommer att ha den nivå och progression som krävs. Ansökan visade på stora brister

i insikten om betydelsen av nivå, progression och lärandemål, medan det vid platsbesöket framkom vikten av att dokumentera detta i form av kursplaner. Ovannämnda insikter bedömdes vid platsbesöket saknas på en del håll, men diskussionerna gav ändå ett klart besked om den höga nivån i lärarnas kompetens och engagemang, bland annat exemplifierat med erfarenheterna från de magisterprogram man nu ger. Tveklöst kommer man att erbjuda bra kursinnehåll och varierande undervisningsformer samt ställa krav på studenternas utveckling i ämneskunskaper och färdigheter. Det är nödvändigt att detta synsätt snarast kommer på pränt i form av genomtänkta och informativa program- och kursplaner, som anger progression och tydliga lärandemål i utbildningen.

Etnologi

Utlåtande av ämnessakkunniga

Ulrika Wolf-Knuts, Åbo Akademi
Orvar Löfgren, Lunds universitet

Ämnessakkunnigs förslag till beslut

Beviljande

Förslag till områdesbenämning

Etnologi

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

De sakkunniga konstaterar att ansökan är tydlig, transparent och läsarvänlig. Den inleds visserligen med ett avsnitt av marknadsföringskaraktär, men övergår snabbt till att vara reflekterande och motiverande.

Av ansökan framgår att det på institutionen finns två professorer och en docent. Därtill är en nyinrättad professur ledigförklarad, något som är exceptionellt i dag, och en ansökan om docentur behandlas som bäst och har nått den sista instansen hos rektor. Det planerade masterprogrammet kommer i synnerhet att riktas mot transnationella processer i ett mångkulturellt Sverige och Europa, ett tema som varit centralt för de allra flesta av lärarna på institutionen. Den muntliga beskrivning som de intervjuade lärarna gav av sina aktiviteter stärkte de ämnessakkunniga i bedömningen av kompetens och kapacitet hos lärarna. Det fanns en klar medvetenhet om hur den vetenskapliga kompetensen kan utvecklas och vilka vägarna till en fördjupad lärarkompetens är. Resurssituationen inom institutionen tillåter endast begränsad forskning inom anställningen, men flertalet lärare har forskningstid genom sina projekt. Den vetenskapliga produktiviteten är god och av hög klass. Lärarkompetensen och lärarkapaciteten är otvetydigt tillräcklig.

Infrastruktur

Ett besök på biblioteket visade att bokbeståndet var förhållandevis litet, men högskolan har heller inte haft särskilt lång tid att samla litteratur på. Samtalet med forskarstuderandena och studenterna uppvisade en ytterst stor tillfredsställelse med den service bibliotekarier ger i form av litteraturtips, köp och fjärrlån. De elektroniska hjälpmedel som erbjöds var goda. Infrastrukturen är utan tvivel tillräcklig för en masterutbildning i etnologi.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna är svåra att bedöma eftersom medel ges på basis av resultat, men på direkt och upprepad förfrågan svarade institutionsprefekten att denna utbildning skulle komma att prioriteras om examensrätt beviljades av Högscoleverket.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

På anmodan kunde både lärare och doktorander verbalisera sina tankar om forskningsanknytningen, medan D-studenterna ännu inte gjort sig så många idéer om detta tema. De aktiva forskare som finns vid institutionen sysslar nästan utan undantag med transnationalitet, det centrala temat i masterprogrammet. Man kan uppvisa många och aktuella publikationer kring detta tema. Forskarmiljön ter sig gedigen, nätverken inom ämnet är stora och mångsidiga. Samarbetet kring forskarutbildningen inom högskolan är vittförgrenat och tvärvetenskapligt, och det finns stora möjligheter till internationella kontakter i synnerhet i Östeuropa och Baltikum. Regelbundna forskarutbildningsseminarier anordnas i samarbete med etnologerna på Stockholms universitet och med doktorander inom andra ämnen på Södertörns högskola. Som etnolog kan man alltså exponeras för andra forskarutbildningsmiljöer, något som berikar det etnologiska kunnandet och bidrar till mångvetenskaplighet. Genom detta arrangemang blir också den kritiska massan stor nog för en grundlig forskarutbildning. Det etnologiska forskarseminariet vid institutionen består för närvarande av sju doktorander, vilka alla har sin arbetsplats på institutionen. Enligt doktoranderna är det meningen att masterstudenterna ska inbjudas till de högre seminarierna.

Att döma av de muntliga utsagorna finns det inget skäl till tvivel på att den planerade utbildningen är nära anknuten till utbildningen på forskarnivå. Bedömarnas slutsats blir att anknytningen till utbildning på forskarnivå är tillfredsställande, men att den kunde vara bättre beskriven i själva ansökan. Viktigt är att ta tillvara studenternas synpunkter på vidare integration av master- och forskarutbildning.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Utbildningens progression som den framträder i kursplaner, litteraturlistor och i våra diskussioner med lärarna framstår som väl genomtänkt. Kraven på att minst 75 procent av kurserna ska vara på avancerad nivå och ha 60 högskolepoängs fördjupning är tillgodosedda, och vi menar att de examensmål som ställs är realistiska i förhållande till utbildningens uppläggning. De uppställda förkunskapskraven på 90 högskolepoäng i etnologi bör ge en enhetlig studerandegrupp, vilket underlättar nivåhöjningen. Vid diskussioner om hur man

förhåller sig till begreppet ”eller motsvarande kunskaper” framgick det att institutionen hade ett bra grepp om vilka krav som detta skulle innebära.

Både lärare och studenter gav uttryck för att det fanns en klar progression mellan grundnivå och avancerad nivå, som den idag framträder mellan C- och D-nivåer – både en skärpning och fördjupning i förhållande till teori, metod och fördjupning inom olika forskningsfält. Nivåskillnaden framgår även klart i de insända magisteruppsatserna som genomgående håller hög klass.

Denna nivåskillnad avspeglas även i den nya masterutbildningen, där progressionen ter sig väl genomtänkt, både i den gradvisa metodologiska och teoretiska fördjupningen och i kraven på uppsatsarbeten. Kurslitteraturen håller genomgående en avancerad nivå och det finns en tydlig betoning av kritiskt och självständigt tänkande.

Även forskningsanknytningen ter sig betryggande. Lärargruppen som kommer att involveras i utbildningen har genomgående ett starkt forskningsengagemang inom fältet transnationella studier, med deltagande i flera större projekt, och det var vårt intryck att man generellt vid institutionen arbetar på att hålla dialogen mellan undervisning och forskning vital.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten ”Nivå och progression” är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

I det skriftliga materialet var informationen kring kvalitetssäkring vid institutionen och den planerade utbildningen något vag, men diskussionerna med lärare och studenter gav en bild av en miljö där löpande utvärdering ägde rum, inte bara i formella kursvärderingar utan även genom den nära och goda kontakten mellan lärare och studenter. I mötet med doktorander och D-studenter slogs vi av studenternas mycket positiva syn på institutionen och studiemiljön. De var välformulerade och engagerade i sin utbildning och såg mycket positivt på masterplanerna. I mötet med högskoleledningen fick vi även intryck av att arbetet med att utveckla former för kvalitetssäkring hade stark prioritet.

Internationalisering

Internationaliseringen är ett mycket slående drag i institutionens och etnologi-ämnets verksamhet vid högskolan. Det framgår inte minst i den starkt internationella forskningen, men även i grundutbildningen, genom undervisningens uppläggning och studenternas i val av uppsatsämnen. Det är vårt intryck att denna ambition är mycket uttalad på masternivå. Kontakten mellan forskning och undervisning ter sig alltså välutvecklad, liksom ambitionen att låta de studerande möta internationella sammanhang. En viktig förutsättning är här den mångkulturella profilen bland studenterna, ett särdrag för Södertörn.

En betydelsefull resurs utgörs av banden till Östersjöstiftelsen och den Östersjöforskning detta medfört vid institutionen och högskolan. En viktig plattform är även den tvärvetenskapliga forskarmiljön, som bland annat utgörs av

The Centre for Baltic and East European Studies (CBEES), vid högskolan. Institutionen utvecklar även kontinuerligt samarbeten med universitet utomlands, nu senast i Latinamerika. Vi menar att förutsättningarna finns för att examensordningens mål gällande internationalisering kommer att uppnås.

Koppling till yrkesverksamhet

Ett extra plus vill vi ge den satsning som i planeringen och utformningen av utbildningen lett till arbetslivsanknytning. Utbildningen innehåller viktiga praktikmoment, men har även förberetts genom flitiga kontakter med potentiella avnämare, ännu dock främst inom offentliga myndigheter, stat, kommun samt frivilligorganisationer. Institutionen har redan ett nätverk här och denna satsning lovar gott för framtida anställningsbarhet. Ett ytterligare steg i kvalitetssäkringen vore att kontinuerligt skapa återkoppling mellan avnämare och praktikmiljöer, samt inte minst ett mer systematiskt utnyttjande av alumnerefarenheter. Vad har tidigare magisterstudenter för syn på sin utbildning, nu när de finns i arbetslivet?

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Vi vill framhålla att den bild vi fått av institutionen och etnologiämnet, både i det skriftliga materialet och framförallt i de muntliga diskussionerna med olika företrädare är mycket positiv. Det framtagna skriftliga materialet har vissa brister, men dessa luckor fick vi avklarade under diskussionerna.

Detta är en ung, men expansiv och livskraftig undervisnings- och forskarmiljö, med stark internationell anknytning. Lärarlaget gör ett samspelat intryck. Den föreslagna masterutbildningen i etnologi med dess fokus på transnationella frågor ter sig väl förberedd och klokt utformad, och den uppfyller så vitt vi kan se de krav som Högskoleverket ställer. Vårt förslag är därför att ansökan beviljas.

Företagsekonomi

Utlåtande av ämnessakkunniga

Bertil Gandemo, Lunds universitet
Alf Rehn, Kungliga Tekniska högskolan

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Beviljande

Förlag till områdesbenämning

Företagsekonomi

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Lärarkompetensen är god. Professors- och/eller docentkompetens finns inom företagsekonomins fyra traditionella delområden, även om ekonomistyrning inte särredovisas utan ingår i redovisning och finansiering. Det finns fyra professorer och fem docenter samt därutöver nio disputerade lärare. Bredd krävs med tanke på att "företagande" ska ses i vid bemärkelse. Även "entreprenörskap" ska ges bred tolkning. Flera lärare och forskare med den senare inriktningen har huvudsakligen meritering inom de traditionella delområdena i företagsekonomi men också inom ämnet ekonomisk historia.

En professor i ekonomisk historia med inriktning även mot entreprenörskap är påtänkt som ansvarig för programmet. För att minska beroendet av denna nyckelperson bör någon med professors- eller docentkompetens inom företagsekonomi och delvis inriktning mot entreprenörskap utses till biträdande programansvarig.

Infrastruktur

Infrastrukturen synes inte utgöra något problem. Planerat antal masterstudenter är 20, därav hälften från utlandet. Mängden kurslitteratur ansågs av intervjuade studenter kunna klaras via goda biblioteksresurser.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för att ge masterexamen är goda. Lärarkompetensen ska förstärkas. Utlysning har skett av en professur i redovisning/beskattning och en professur i finansiering. Ytterligare kompetens ska tillföras genom utlysning av ett lektorat i entreprenörskap.

Sammanfattande bedömning: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Inom området finns ingen egen forskarutbildning. Däremot ges enstaka forskarkurser och handledning av doktorander. Högskolan har sedan 2001 samarbetsavtal med företagsekonomi på Stockholms universitet om examination av doktorer/licentiat. Detta avtal har fungerat bra. Inom området för examensrätt finns fyra av högskolan finansierade doktorander som är inskrivna vid Stockholms universitet. Ytterligare fem doktorander är adjunkter. Utökad samarbete på forskarsidan diskuteras med universiteten i Linköping, Örebro och Uppsala samt med andra högskolor. Detta görs i syfte att bredda forskar- och forskarutbildningsmiljön.

Under 2007 hölls 18 forskarseminarier vid institutionen. Presentationer gjordes av egna seniora forskare (6) och doktorander (5) samt inbjudna forskare (7). Magisterstudenter har inte deltagit i forskarseminarierna, men intervjuade studenter var väl insatta i lärares och vissa doktoranders forskningsverksamhet. Ämnen för magisteruppsatser väljs fritt, vilket bara i enstaka fall innebär anknytning till forskningsprojekt vid institutionen. Framtida masterstudenter bör i högre grad engageras i forskningsprojekt och inbjudas till forskarseminariet. Anknytningen till utbildning på forskarnivå är godtagbar och kan förbättras framöver.

Sammanfattande bedömning: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Vad gäller högskolans arbete med att säkra nivåer och progression för den masterexamen man söker examensrätt för kvarstår vissa frågetecken, men det generella omdömet är att de krav på nivå och progression som kan ställas vid en dylik bedömning uppfylls.

Utbildningen har för tillfället så många examensmål (över 50 stycken) att det är oklart hur alla dessa ska kunna uppfyllas. Samtidigt måste konstateras att många av de uppställda målen verkar slentrianmässigt tillkomna. När det gäller de centrala målen och utbildningens mera övergripande mål så ser vi det som troligt att de kan uppnås.

Det är tydligt och klart att utbildningen har tillräckligt (över 75 procent) av kurserna på avancerad nivå.

Frågan om huruvida kravet om en fördjupning på minst 60 högskolepoäng uppnås är inte helt enkel. Där det finns en idé om fördjupning, kvarstår problemet att denna fördjupnings natur inte är helt enkel att uttyda. Ansökan är inte helt tydlig på denna punkt. Även om platsbesöket gav en hel serie svar på frågan om vad fördjupningen bestod i, så saknar vi som utvärderare fortfarande ett rakt och entydigt svar på frågan. Problemet kan till en del förklaras med utbildningens natur. Delområdet "entreprenörskap" upplevs av vissa som mycket brett, av andra som för snävt och tvingande. Vi har dock i vår bedömning konstaterat att fördjupningen är i just entreprenörskap (brett förstått) och

att de olika svar vi fått kan tolkas utifrån en definitionsproblematik för delområdet. Genom fördjupningen uppfylls även examensordningens krav.

Läser man enbart ansökan blir frågan om progression svårbedömd, eftersom det saknas tillräcklig information. Platsbesöket gav dock vid handen att programmet har en välgenomtänkt progressionslogik som bygger på metodologiska insikter som drivande för de studerandes utveckling inom programmet. Härmed uppnås även progressionskravet. Progressionen mellan utbildning på grundnivån och den avancerade nivån uppnås väl och utan problem.

Programmet är utan tvivel forskningsrelaterat, och det verkar som om forskare på institutionen väl lyckats integrera forskningsatsningar och aktuella forskningsfrågor i utbildningen.

Även med de frågetecken som vi har vad gäller examensmålens mängd, fördjupningens natur och progressionslogiken i programmet ser vi att nivå- och progressionskraven överlag uppfylls på ett tillfredsställande sätt. Det finns punkter som kan utvecklas, men vi är övertygade om att detta kan göras när programmet väl är i gång.

Sammanfattande bedömning: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Högskolan har uppenbarligen ett kvalitetssäkringssystem på plats, även om det inte alltid är helt klart hur detta har utnyttjats i framtagandet av ansökan och utformningen av programmets kurser. Detaljer såsom det stora antalet examensmål och den inte helt tillfredsställande dokumentationen av programmets kurser och progression tyder på att högskolan bör satsa på att utnyttja befintliga system i än högre grad. Dock anser vi att de krav som kan ställas på kvalitetssäkringssystem uppfylls.

Internationalisering

Programmet har en tydlig internationell profil och det är glädjande att se att man ämnar stärka programmet via nationella och internationella samarbeten. Detta borgar för ett dynamiskt program som kan utvecklas över tiden.

Koppling till yrkesverksamhet

Dokumentationen i ansökan gav mycket lite information vad gäller koppling till de slag av yrkesverksamhet som är naturliga med hänsyn till programmets inriktning. Platsbesöket gav oss dock information om att man från högskolans sida aktivt tänker engagera sig för att koppla såväl representanter från näringslivet i stort som från lokala näringar till programmet på ett sätt som skulle uppfylla och överskrida de krav som kan ställas. Således kan konstateras att ännu en kritisk aspekt av programmets kvalitet har säkrats.

Kvaliteten i programmet är i stor utsträckning säkrad och kommer i sin helhet att kunna säkras på ett tillfredsställande sätt, även om viss otydlighet ännu råder.

Sammanfattande bedömning: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Övrigt

Utbildningsplan, kursplaner och litteraturlistor bör arbetas igenom, så att progressionen i undervisningen framställs klarare och överlappningar ifråga om litteratur undviks. Material måste skrivas på engelska och svenskspråkig litteratur måste kompletteras med engelskspråkig av motsvarande slag. Rensning måste, som nämnts, ske i florán av mål. Målen bör klarare kopplas till formerna för examination, vilket i sin tur påverkar uppläggning av undervisning och val av litteratur.

Ansökningshandlingarna var i vissa avseenden otillräckliga och föranledde på en del punkter oss som utvärderare att fördjupa oss vid platsbesöket. Frågor om progression och kursernas egentliga innehåll och koppling var tidvis nästan omöjliga att besvara enbart utgående från dokumentationen, varför platsbesöket var helt nödvändigt för att kunna bedöma om examensrätt skulle föreslås eller ej. Det är önskvärt att högskolan ser över sina processer inför skrivandet av kommande ansökningar.

Erhållna magisteruppsatser höll ojämn vetenskaplig kvalitet avseende bland annat problemanalys och metoder. En skärpning bör krävas i framtida masteruppsatser. Det bör också klart framgå vem/vilka som är handledare och vem/vilka som är examinator(er). Ett enhetligt försättsblad i uppsatser kan rekommenderas, liksom råd till studenter om hur referenslistor ska utformas.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Ansökan föreslås beviljas. Resurserna är tillräckliga, erforderlig anknytning till utbildning på forskarnivå har presenterats, nivå och progression är tillräcklig för ett masterprogram. Kvalitetssäkringen håller acceptabel nivå. Institutionen har både resurser och motivation att driva ett program, kompetens att sköta det väl samt utveckla det över tid.

Genusvetenskap

Utlåtande av ämnessakkunniga

Harriet Silius, Åbo Akademi

Margareta Fahlgren, Uppsala universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Beviljande

Förslag till områdesbenämning

Genusvetenskap

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

I underlaget för bedömningen redovisar Södertörns högskola fyra heltidsanställningar. Av de fyra anställningarna är tre riktade mot särskilda ämnesområden: historia, antropologi och statsvetenskap för att på så sätt säkra ämnets forskningsbredd och undervisningens koppling till flera forskningsområden. Den fjärde anställningen har en allmän inriktning mot genusvetenskap. Av de tillsvidareanställda lektorerna är två docenter. Förutom de tillsvidareanställda lektorerna undervisar två lektorer, anställda i idéhistoria respektive etnologi, regelbundet på särskilda kurser inom genusvetenskap. Bägge lektorerna är docenter, vilket ökar den totala kompetensen inom lärarkåren i genusvetenskap.

Samtliga lärare har externa forskningsmedel och ingår i forskarnätverk inom och utom Södertörns högskola. Enligt prefekten ges utrymme till kompetensutveckling, och i ansökan framhålls att ämnet genusvetenskap sedan ett antal år tillbaka bedriver ett internpedagogiskt utvecklingsarbete. Det hade varit önskvärt att den tid som avsätts för kompetensutveckling dokumenterats i ansökan.

Lärarna kommer från olika ämnen vilket skapar den tvärdisciplinära bredd som utmärker genusvetenskap. Samtliga lektorer handleder en eller flera doktorander. En professur i genusvetenskap ska lysas ut under 2008 och kommer att tillsättas under 2009. Professuren kommer att stärka lärarkårens kompetens ytterligare och borgar för stabilitet i ämnet framöver. Enligt sakkunnigas bedömning har lärarstaben utan tvivel kompetens och kapacitet att ge det planerade masterprogrammet.

Infrastruktur

Vid högskolan finns ett väl fungerande bibliotek och studieplatser. Studenterna vittnade om att högskolan erbjuder en god studiemiljö

Sammanfattade omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

I ämnet genusvetenskap finns en doktorand som antogs 2007 på Tema Genus vid Linköpings universitet. Doktoranden har huvudhandledare och arbetsplats vid högskolan. Naturligtvis kan inte en doktorand sägas utgöra en forskarutbildningsmiljö. Ser man på institutionen i stort finns dock ett tiotal doktorander, antagna i olika ämnen, som har en tydlig genusprofil i sina avhandlingsprojekt. Även om dessa doktorander inte har genusvetenskap som examensämne har de en reell kompetens inom området. Alla doktorander som arbetar med genusvetenskapliga ämnen samlas regelbundet i institutionens genusseminarium.

Masterstudenterna kommer att ges möjlighet att delta i genusseminariet och därmed ta aktiv del i forsknings-/forskarutbildningsmiljön.

Efter avlagd masterexamen har studenterna möjlighet att söka till utbildning på forskarnivå i genusvetenskap, såväl nationellt som internationellt. Ämnessakkunniga gör bedömningen att det finns en genusvetenskaplig forskarutbildningsmiljö som masterprogrammet kan anknyta till.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Södertörns högskola ger sedan 2005 en magisterutbildning i genusvetenskap med inriktning på praktiskt jämställdhetsarbete. Den föreslagna masterutbildningen är dock ingen fortsättning på den ettåriga magisterutbildningen utan avviker till sitt innehåll genom att ha fokus på globala frågor och genom att vara klart mera forskningsanknuten. Utbildningen ska ges på engelska. Kravet på forskningsanknytning är väl uppfyllt.

Av de fem kurser som ingår i programmet är alla utom en enligt ansökan på avancerad nivå. Kravet på att 75 procent av kurserna ska vara klassificerade att tillhöra avancerad nivå är uppfyllt. Ansökningshandlingarna gav inte tillräcklig ledtråd för att bedöma på vilket sätt en avancerad nivå garanteras, hur examensmålen nås eller hur fördjupningen sker. Platsbesöket gav dock vid handen att nivån är avancerad, att examensmålen nås och att fördjupningskravet uppfylls.

Ansökningshandlingarna gav inte heller redskap för att bedöma frågan om progression, men platsbesöket gav mycket tillfredsställande svar. Vår bedömning är att programmet rymmer en pedagogiskt väl övervägd och med tanke på examensmålen klart motiverad progression.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Dokumentationen kring kvalitetssäkringen var knapphändig. Förhållandet mellan den föreslagna masterutbildningen och den existerande magisterutbildningen var oklar. Ämnessakkunniga bedömer dock att denna oklarhet framför allt gäller magisterutbildningens ställning i examenssystemet och att den därför saknar betydelse för att framgångsrikt kunna fullfölja masterutbildningen.

Vid platsbesöket framgick att alla kurser i genusvetenskap genomgår kursvärdering och att ett kontinuerligt arbete med pedagogiska frågor pågår. De studenter vi träffade vid platsbesöket var nöjda med den utbildning som nu ges och det sätt på vilket studenternas synpunkter beaktas i utbildningsplaneringen. Dokumentationen kring kvalitetssäkringen kräver ännu utveckling.

Internationalisering

Masterprogrammet ska ges på engelska och de involverade lärarna har breda internationella kontaktytor. Forskare med anknytning till forskarskolan BEEGS, som bl.a. medverkar på kurser i programmet, bidrar ytterligare till en internationell miljö.

Koppling till yrkesverksamhet

Det föreslagna programmet har en tydlig koppling till yrken med intersektionella perspektiv på genus liksom till forsknings- och utredningsverksamhet både nationellt och internationellt.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Dokumentationen innehåller vissa brister som har försvårat bedömningen av ansökan. Dessa brister hänger sannolikt samman med lärosätens ovana vid det nya sättet att beskriva utbildningar och de processer som garanterar deras kvalitet. Den något oklara och ibland knapphändiga dokumentationen uppvägdes av den information som gavs av ämnesrepresentanterna vid platsbesöket. Den muntliga informationen vid platsbesöket kom i detta fall att få avgörande betydelse. Vid platsbesöket möttes ämnessakkunniga av en kunnig, forskande lärarkår, med stor pedagogisk kompetens och med hög motivation att genomföra masterprogrammet, som utan problem t.ex. kunde redogöra för nivå och progression. Likaså möttes vi av engagerade studenter, med hög ambitionsnivå, som beskrev kvalitativt högtstående utbildning. Lärarkåren är i dagens läge liten, men den professur i genusvetenskap som ska utlysas under 2008 borgar för kvalitet och stabilitet framöver. *Vi föreslår att ansökan beviljas.*

Medie- och kommunikationsvetenskap

Utlåtande av ämnessakkunniga

Robert Burnett, Karlstads universitet
Stig-Arne Nohrstedt, Örebro universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Beviljande

Förslag till områdesbenämning

Medie- och kommunikationsvetenskap

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Södertörns högskola rapporterar in ett stort antal forskningskompetenta personer inom området tillika huvudområdet medie- och kommunikationsvetenskap. Dessa inkluderar en professor, en docent samt ett antal lektorer och adjunkter. Två lektorstjänster och en professorstjänst är utlysta. Den vetenskapliga publiceringen är omfattande och av hög kvalitet. Den pedagogiska kompetensen är dokumenterat god och bred innehållsligt och personellt. Det föreligger därmed enligt vårt förmenande en bredd och ett djup i kollegiet vilket innebär att föreslaget masterprogram kan genomföras även om enskilda medarbetare av olika anledningar skulle försvinna.

Infrastruktur

Den tekniska utrustningen och bibliotekets resurser har betryggande nivå. Lokalmässigt fungerar miljön bra och bidrar till den sociala och personella interaktion som krävs för ett gott arbetsklimat.

Ekonomiska förutsättningar

Området är prioriterat av högskolans ledning, vilket är viktigt för att säkerställa den framtida ekonomiska basen. Genom såväl framgångsrika projektansökningar till Östersjöstiftelsen men också andra forskningsfinansierare har miljön synnerligen goda förutsättningar att väl integrera forskning och undervisning på masterutbildningen.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Genom avtalet med medie- och kommunikationsvetenskap vid Örebro universitet har högskolan god anknytning till forskarutbildning på området. Det

kan nämnas att lärare vid Södertörn också undervisar på forskarutbildningen i Örebro och att handledarskapet delas på så sätt att varje doktorand har en handledare från vardera institutionen. Även med några andra forskarutbildningar har man utvecklat samarbete genom att enskilda doktorander kan följa relevanta kurser på forskarutbildningsnivån.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Den föreslagna masterutbildningen ligger på en hög akademisk nivå. Det finns en tydlig progression i förhållande till den nuvarande grundutbildningen. Progressionen mellan kurser inom den avancerade nivån framgår i några fall inte tydligt i kursplanerna, men det är klart att högskolan har tillräcklig kompetens bland sina lärare för att komplettera kursutbudet så att ytterligare progression säkerställs. Det intryck som gavs vid platsbesöket var att hela lärarlaget var väl insatt i utbildningens mål på såväl kurs- som programnivå och kunde redogöra för en progression i utbildningen. Vid diskussioner med lärarna under platsbesöket framkom att den kurslitteratur som används har ett omfång och nivå som ligger på en god internationell nivå.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Södertörns högskola genomför traditionella kursutvärderingar, och examensarbetena håller god kvalitet. De studenter som de ämnessakkunniga träffade under platsbesöket var påtagligt nöjda med sin utbildning och betonade att de hade lätt att få gehör för sina synpunkter på kursernas innehåll och utformning.

Internationalisering

Södertörns högskola har ambitionen att öka sin internationalisering, vilket är positivt. Merparten av kurserna som anges i ansökan kan komma att ges på engelska enligt uppgift vid platsbesöket. Varken de studenter eller de lärare som deltog vid platsbesöket, ansåg att det föreligger några problem att genomföra utbildningen på engelska. Samarbetsavtal finns med flera utländska lärosäten.

Koppling till yrkesverksamhet

Inom forskning finns kontakt med branschen. Branschrepresentanter kommer regelbundet till högskolan och träffar studenterna.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säkring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Övrigt

Den föreslagna masterutbildningen har en tydlig profil och utgör ett värdefullt komplement till det övriga utbudet av utbildningar på avancerad nivå i landet.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Vi bedömer att ansökan om examensrätt på masternivå är stark och utan tvekan kan beviljas. Utöver hög kompetens både vetenskapligt och pedagogiskt utmärks miljön av ett lärar- och forskarlag med hög motivation. Det är tydligt att högskolans ledning ger området det stöd som krävs för ett framgångsrikt utvecklingsarbete som redan nått långt.

Religionsvetenskap

Utlåtande av ämnessakkunniga

Edgar Almén, Linköpings universitet

Marja-Liisa Keinänen, Stockholms universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Avslag

Område för examensrätt

Ansökan gäller examensrätt inom området religionsvetenskap. I ansökan sägs att Södertörns högskola avser att utfärda masterexamen inom ett huvudområde med samma vida beteckning. Innehållsligt beskrivs dock ett betydligt snävare masterprogram med ett tydligt fokus på två internationellt sett snabbt växande religiösa rörelser: islamisk respektive kristen pentekostal väckelse. Detta fokusområde, som ringas in både i ansökans ingress (sid. 3) och i beskrivningen av masterprogrammets innehåll (sid. 7ff), präglar de beskrivna lärarledda kurserna och dominerar forskningsseminarierna. Emellertid framgår ej tydligt om litteraturkurs och uppsats/projektarbete måste väljas inom fokusområdet eller får väljas fritt inom det vidare huvudområdet.

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Fast anställda vid lärosätet med minst docentkompetens är vid tidpunkten för platsbesöket en professor på heltid och en deltidspensionerad docent, som tjänstgör på 30 procent och har sin huvudsakliga kompetens utanför det tänkta masterprogrammets fokusområde. Dessutom finns en professor och en docent med huvudanställning vid andra lärosäten knutna till Södertörns högskola på mindre andelar av tjänst.

Institutionen har redovisat ett högskolebeslut om att utlysa ytterligare en professur i religionsvetenskap. Man hoppas ha en innehavare på plats inför höstterminen 2009, men programmet för tjänsten är ännu inte fastställt, och man har då heller inga sökanden.

Institutionen redovisar också förhoppningar att några av de redan anställda kan få docentkompetens inom de närmaste åren, men man redovisar inga pågående prövningar av detta.

Högskoleverket har formulerat ett krav på ”minst 2 docentkompetenta lärare inom huvudområdet /.../ anställda vid det sökande lärosätet”. I Högskoleverkets rapport *Prövning av masterexamensrätt 2007* (2007:46 R) tas hänsyn också till huvudområdets bredd och till befintliga professorers och docenters konkreta deltagande i den föreslagna utbildningen. Med ”anställda vid det

sökande lärosätet” avses av allt att döma att huvudanställningen ska vara vid det sökande lärosätet.

Institutionen uppfyller inte det av Högskoleverket uppsatta kravet inom fokusområdet för den planerade utbildningen. Relativt huvudområdet religionsvetenskap är bristen än större.

Infrastruktur

Inom fokusområdet för den tänkta utbildningen verkar litteraturtillgång etc. vara tillfredsställande.

Ekonomiska förutsättningar

Den föreslagna utbildningen replierar på forskningsanslag som verkar långsiktiga, på ett forskningsseminarium som redan finns och på periodiserade lärarledda kurser som institutionen bedömer att man kan upprätthålla även med begränsad studenttillströmning. De ämnessakkunniga har ingen anledning att ifrågasätta denna bedömning.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten ”Resurser” inte är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Den föreslagna masterutbildningen anknyter till en livaktig forskningsmiljö på ett pedagogiskt konstruktivt sätt. Förutsättningarna för utbildningens forskningsanknytning är alltså goda. Inom humaniora är det ju inte vanligt med stora forskningsprogram, i vilka doktorander kan delta, men forskarseminariet vid Södertörns högskola är med egen kompetens och med internationella kontakter en miljö med stora möjligheter för forskar- och masterutbildning.

Inom denna forskningsmiljö bedrivs också forskarutbildning. Lärarna visar stort intresse för ämnesdidaktiska frågor, vilket framgår av deras engagemang i olika didaktiska nätverk, och detta intresse verkar påverka uppläggnings av forskarseminarierna.

Omfattningen av denna forskarutbildning är emellertid just nu ganska begränsad. Av olika skäl hade D-studenterna, enligt deras egna uppgifter, under höstterminen bara kontakt med en av ämnets formellt tre forskarstuderande, och de hade inte kontakt med forskarstuderande i angränsande ämnen. Någon kursverksamhet på forskarutbildningsnivå förekom inte.

Institutionen redovisade planer för anställning av två–fyra nya doktorander och för anordnande av forskarutbildningskurser, men detta är ännu inte realiserat.

Samarbete vad gäller doktorander förekommer med Göteborgs universitet och med Stockholms universitet. Institutionen har inte redovisat hur dessa universitet eller andra lärosäten bedömer den tänkta utbildningens meritvärde vid ansökan till deras forskarutbildningar.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten ”Nära anknytning till utbildning på forskarnivå” inte är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Ansökan är inte helt tydlig vad gäller nivå och progression, vare sig vad gäller hur nivåer och progressioner är tänkta eller hur de preciseras i styrdokument och hur man tänker sig att följa upp resultaten.

Förkunskapskraven tycks vara generöst tänkta, då man kräver ”minst 90 högskolepoäng i religionsvetenskap eller motsvarande”. Eftersom man här godtar den breda definitionen av ”religionsvetenskap”, innebär detta inget krav på djup och inget krav på förkunskaper inom den tänkta utbildningens fokusområde. Hur detta ska hanteras pedagogiskt redovisas inte.

Progressionen inom utbildningen behöver förtydligas bland annat för att skillnaden mellan en magisterexamen och en masterexamen ska bli tydlig.

De tre lärarledda kurserna om vardera 15 högskolepoäng verkar vara planerade på avancerad nivå, även om formuleringen av lärandemålen inte verkar återspegla någon genomtänkt plan för hur detta ska uttryckas i kursplaner. Kurserna kan läsas i valfri ordning och bör därför befinna sig på samma nivå. Eftersom de kan läsas i valfri ordning, blir det svårt att utnyttja de fördjupningsmöjligheter som ligger i att det bör kunna finnas överlappningar mellan kursen Globalisering och interreligiösa relationer och de båda andra kurserna.

Mycket av progressionen verkar vara upphängt på kurserna Religionsvetenskaplig teori och metod I–IV som i sin tur bygger på forskningsseminarierna. Man har tänkt arbeta vidare med den tidigare D-kursens modell med en särskild lärare som ansvarar för för- och efterarbete till seminarierna, eventuellt för olika kullar av magister- och masterstudenter. Därmed skulle den stora skillnaden mellan grundläggande kurser och forskningsseminarier kunna överbryggas och en progression inom masterutbildningen kunna skapas, framför allt vad gäller färdigheter och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Detta problematiseras dock av att bara två av dessa kurser sägs vara obligatoriska.

Det framgår inte tydligt av ansökan om både litteraturkursen (15 högskolepoäng) och uppsatsen (30 högskolepoäng) ska väljas inom fokusområdet. Om man inför detta krav och förtydligar progressionen mellan kurserna Religionsvetenskaplig teori och metod I–IV, bör det kunna bli möjligt att visa både att examensordningens fördjupningskrav tillgodoses och att det finns en progression också vad gäller kunskap och förståelse inom masterutbildningen. Detta framgår dock inte klart av ansökan.

Hur det redovisade kursutbudet ska kunna användas också av magisterstudenter redovisas inte.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att redovisningen av aspekten ”Nivå och progression” inte är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Ansökans kvalitetsresonemang koncentreras på forskningsverksamhetens och forskningsseminariernas kvalitetsfrågor. Masterutbildningens kvalitetssäkring diskuteras inte direkt.

Internationalisering

Forskningsseminarierna har goda internationella kontaktnät som också masterstudenterna kan förväntas få del av.

Koppling till yrkesverksamhet

Det finns ett resonemang i utbildningsplanen om studenternas anställningsbarhet efter avlagd examen. Här sägs att utbildningen ger ”goda kvalifikationer för arbete med samhällsanalys av olika slag /.../ inom utrikesmyndigheter, säkerhetsjämsnt, försvar, internationella och ideella organisationer, samt inom media”. Programmet ska också kunna fungera som ”fortbildning för lärare i religionskunskap”. Det kan vara så, men i ansökan redovisas inte hur detta syfte påverkat uppläggningsen av programmet.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att redovisningen av aspekten ”Säkring av kvalitet” inte är tillfredsställande.*

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Bedömningen har gjorts i förhållande till redovisade planer och resurser i nuläget (höstterminen 2007 och tidpunkten för platsbesöket). Bedömningen är alltså att resurserna i nuläget och den redovisade planeringen av utbildningen inte uppfyller Högskoleverkets kriterier.

Planeringen anknyter till en livaktig forskningsmiljö på ett pedagogiskt konstruktivt sätt, och det bör finnas goda möjligheter att förtydliga och precisera denna planering, inte minst vad gäller huvudområdets bredd och utbildningens progression. Det finns också anledning att tro att förutsättningarna kan komma att förbättras inom de närmaste åren, särskilt vad avser aspekterna ”lärarkompetens och lärarkapacitet” och ”nära anknytning till utbildning på forskarnivå”.

Sociologi

Utlåtande av ämnessakkunniga

Göran Ahrne, Stockholms universitet

Elisabet Näsman, Uppsala universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Beviljande

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Vid ansökningstillfället hade institutionen en professor, fyra docenter och två disputerade lektorer i sociologi. Således är lärarkompetensen i ämnet hög. Då många studenter på grundutbildningen går vidare till C- och D-nivå finns erfarenhet av uppsatshandledning. Lärarkapaciteten på högskolan är alltså tillfredsställande inom sociologiämnet. Genom forskningsmedel och forskargrupper ges möjligheter för vetenskaplig kompetensutveckling. Möjligen finns ett behov av att stärka den pedagogiska kompetensutvecklingen.

Infrastruktur

Infrastruktur i form av biblioteksservice, arbetsplatser med datorer och övrig service riktad till studenter är tillfredsställande.

Ekonomiska förutsättningar

Då högskolan sedan tidigare sett att en relativt stor andel studenter går vidare i sina ämnesstudier och utbildningen inte planerar att ta in studenter varje år, kan prognosen för sökande efter de allmänna omständigheterna anses vara god. De ekonomiska resurser som finns för forskning inom de tematiska områden masterutbildningen är uppbyggd kring ger möjligheter för en god vetenskaplig miljö.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Genom avtal med Stockholms universitet och planerat avtal med andra lärosäten har högskolan gjort det möjligt att ha en relativt stor grupp doktorander i sociologi i miljön. För närvarande finns åtta doktorander vid institutionen, och tre till kommer att antas under vårterminen. Hittills har fem doktorander från högskolan disputerat i sociologi. Det relativt stora antalet doktorander möjliggörs framför allt av anknytningen till forskarskolan Baltic and East European Graduate School (BEEGS), som finansieras av Östersjöstiftelsen.

Anknytningen till forskarskolan kan också förväntas ge en kontinuitet i möjligheten att finansiera doktorander även i framtiden. Några doktorander finansieras dock också genom externa projekt.

Genom obligatoriska gemensamma seminarier och kurser ges en nära anknytning av masterstudenterna till forskarutbildningen. Forskargruppenas anknytning till fördjupningen inom masterutbildningen ger god förankring i den aktuella forskningen.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Masterutbildningen ligger som helhet på avancerad nivå. Utbildningsmålen ger inte en klar bild av att alla masterkurserna efter det första året av samläsning med magisterstudenter innebär en nivåstegring. En betoning av att integrering av kunskaper ska kunna göras kritiskt och systematiskt samt att frågeställningar ska identifieras kritiskt saknas i huvudsak i kursmålen. Vid platsbesöket framstod detta dock som ett förbiseende och inte som uttryck för ett reellt nivåproblem i planeringen. En tydlig progression ligger framförallt i form av en tematisk fördjupning där tidigare generella moment fördjupas, och detta i sin tur fördjupas ytterligare i den egna tillämpningen genom uppsatsen. Forskningsanknytningen är tydlig (se punkterna ovan).

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Hur högskolan som organisation arbetar med kvalitetssäkring är oklart, vilket också återspeglas i ansökan om masterutbildning i sociologi. Vid platsbesöket framkom dock att ett kvalitetssäkringsarbete i praktiken tillämpas i olika avseenden, och det finns en beredskap att samverka kring kvalitetskriterier och kvalitetssäkring med andra sociologiska institutioner inom ramen för de återkommande ämneskonferenserna, liksom en beredskap att aktivt arbeta med det pedagogiska arbetssättet och examinationsformerna.

Internationalisering

Genom att kurser återkommande ges av gästprofessorer, kurslitteraturen omfattar internationell litteratur och internationella teman, och att det finns ett utbytesprogram, finns förutsättningar för internationalisering av utbildningen.

Koppling till yrkesverksamhet

I masterutbildningens tematiska områden ges en ämnesmässig fördjupning och specialisering samtidigt med en ökad metodkompetens. Här erhåller studenterna därmed en god grund för en yrkesverksamhet som sociolog.

När det gäller kvalitetssäkring föreligger vissa brister och en del osäkerhet. Problemet tycks dock i huvudsak handla om en brist på medvetet och systematiskt arbetssätt med kvalitetssäkring i organisationen som helhet. Vad gäller sociologiområdet ger dock en samlad bedömning av lärarkompetensen, och den information om kvalitetssäkringsfrågorna som gavs vid platsbesöket, vid handen att detta inte utgör något problem av vikt för beslutet att bevilja examensrätt.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Säk-ring av kvalitet" är tillfredsställande.*

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Bedömningen av ansökan från Södertörns högskola avseende masterutbildning i sociologi har lett till slutsatsen att ansökan ska beviljas.

Förslaget till masterprogram är genomarbetat och har goda kvaliteter både till innehåll och uppläggning. Lärarkompetensen är hög, forskningsanknytningen stark och övriga resurser tillfredsställande. Genom en relativt stor grupp doktorander som planeras ha gemensamma kurser och seminarier med masterstudenterna ges en god anknytning till forskarutbildningen. Nivån är genomgående avancerad, vilket dock behöver markeras ytterligare. Progressionen inom programmet är i väsentliga avseenden tydlig. Det är bara en av ovanstående punkter som väckt frågetecken av allvarlig art, nämligen frågan om kvalitetssäkring. Problemet tycks dock i huvudsak handla om en brist på medvetet och systematiskt arbetssätt med kvalitetssäkring i organisationen som helhet. Vad gäller sociologiområdet ger en samlad bedömning vid handen att detta inte utgör något problem av vikt för beslutet att bevilja examensrätt. Att bevilja examensrätt för masterutbildning i sociologi är därmed väl motiverat.

Statsvetenskap

Utlåtande av ämnessakkunniga

Kjell Goldmann, Stockholms universitet
Gunnar Falkemark, Göteborgs universitet

Ämnessakkunnigas förslag till beslut

Beviljande

Förslag till områdesbenämning

Ansökan avser avancerad utbildning inom en etablerad disciplin, och området för examensrätt är därför självklart.

Resurser

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Undervisningen på masternivå ska, enligt vad man sagt oss, i allt väsentligt skötas av lärare på professors-/docentnivå. För detta finns utmärkta förutsättningar. I lärarstaben ingår en professor samt så många som 7,5 docenter med varierande, ehuru huvudsakligen internationell, inriktning. Ytterligare en professur är under tillsättning. Södertörns högskolas lärarkapacitet i statsvetenskap är större än den som finns vid flera av universiteten och uppfyller med råge minimivillkoren för masterexamensrätt.

Infrastruktur

Campus är relativt litet och kompakt, vilket underlättar närhet mellan lärare och studenter. Biblioteksresurserna är tillräckliga.

Ekonomiska förutsättningar

Ekonomiska konsekvensbedömningar har inte gjorts vare sig på ledningsnivå eller institutionsnivå.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Resurser" är tillfredsställande.*

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

Ett femtontal doktorander är aktiva i den lokala forskningsmiljön inom ramen för ett stabilt samarbete med Stockholms universitet. Statsvetenskapliga forskningsseminarier hålls varannan vecka med, som det förefaller, hyfsat deltagande av forskare och doktorander. De nuvarande magisterstudenterna inbjuds till seminarierna men deltar sällan. Åtgärder bör vidtas för att säkerställa seminariedeltagandet bland framtida masterstudenter; obligatorisk närvaro bör övervägas.

Det förekommer att studerande erbjuds anställning i forskningsprojekt, vilket är mycket positivt.

Det är uppenbart att framtida masterstudenter kommer att ha möjlighet att gå vidare till utbildning på forskarnivå i statsvetenskap i Sverige och utomlands (deras faktiska möjlighet att antas beror självfallet på den i varje fall i Sverige stora konkurrensen om de fåtaliga utbildningsplatserna).

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nära anknytning till utbildning på forskarnivå" är tillfredsställande.*

Nivå och progression

Behörighetsvillkoret för tillträde till den utbildning som planeras ger förutsättningar för utbildning på avancerad nivå. Nivån på en del av de kurser som beskrivs i ansökan är svårbedömd, eftersom litteraturlistorna är preliminära och i flera fall påtagligt ofullständiga. Vårt samtal med studerande på magisternivå har emellertid bekräftat att dagens magisterutbildning befinner sig på avancerad nivå och att den innebär progression i förhållande till utbildningen på grundnivå.

Vad gäller progressionen inom masterutbildningen har vi kunnat konstatera att man på lärnivå har utvecklat klara kriterier för den vetenskapliga fördjupning som en masteruppsats ska innebära i jämförelse med en magisteruppsats. Vid samtal med lärarna har också framkommit att klar progression kommer att föreligga inom kursdelen av utbildningen, om denna ges i enlighet med föreliggande planer.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten "Nivå och progression" är tillfredsställande.*

Säkring av kvalitet

Kvalitetssäkring

Man har idag en ordning för seminariegranskning och examination av magisteruppsatser som vi finner tillfredsställande för denna nivå men knappast för masteruppsatser. Enligt föreliggande preliminära utbildningsplan ska de masterstudenter vara opponenter på varandras uppsatser; det är lämpligt att anlita mera kvalificerade opponenter, till exempel forskarstuderande. Hur examinationsbesluten ska fattas är inte färdigdiskuterat; vi finner extern medverkan i någon form vara väsentlig, gärna i form av sådant utbyte med Stockholms universitet som nämndes som en möjlighet på lärarhall.

Vi har kunnat konstatera att målformuleringarna i högskolans styrdokument endast har relativt svag koppling till den konkreta utbildning i statsvetenskap som planeras. Den preliminära utbildningsplan som delgivits oss ger intryck av hafsverk. Detta ska ha berott på att man endast haft tre veckor på sig att utarbeta ansökan; en bättre förberedd ansökan om examensrätt hade varit önskvärd. Utbildningsplanen innehåller i föreliggande skick målformuleringar som är alltför vidlyftiga ("insikt om samhällsvetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den

används”) och i något fall svårbegripliga (förmåga att ”hantera komplexa samhällsföreteelser”); det är väsentligt att se över denna text, om utbildningsplanerna ska kunna fungera som styrinstrument för utbildningen och information till studerande.

Vi har även funnit exempel på bristande överensstämmelse mellan formuleringar i utbildnings- och kursplaner, å ena sidan, och den tilltänkta utbildningens faktiska innehåll, å den andra. Detta gäller bland annat frågan om de studerandes anställningsbarhet (se nedan). Vårt samtal med lärarna har rätat ut en del frågetecken och har övertygat oss om att den utbildning som planeras kommer att ha tillfredsställande kvalitet. Det som behövs är inte så mycket en annorlunda upplagd utbildning som utbildnings- och kursplaner med mindre av tjugig fraseologi och mera av precision och tydlighet. I det fortsatta utvecklingsarbetet bör man även säkerställa att litteraturlistorna blir kongruenta med det kursinnehåll som anges.

Internationalisering

Det finns samarbetsavtal med ett stort antal utländska lärosäten, vilka förhoppningsvis kan komma till nytta i arbetet på att ge masterstudenterna kontakt med internationell statsvetenskap.

Det återstår att klara ut hur studierna ska utformas för att ge alla studerande den i högskoleförordningen angivna förmågan att fungera professionellt i internationella sammanhang. På både högskole- och institutionsnivå hänvisar man till högskolans nyinrättade språkverkstad, men vi tror inte att detta är tillräckligt för att bistå de studerande som inte redan har god förmåga att arbeta på engelska.

Koppling till yrkesverksamhet

Trots kraftfulla målformuleringar om anställningsbarhet både på högskolenivå och i den skisserade utbildningsplanen i statsvetenskap är den planerade utbildningen traditionellt akademisk. Vi har inte funnit någon egentlig medvetenhet om denna fråga på institutionsnivå. Visserligen hoppas de studerande, som vi sammanträffat med, på fortsatt verksamhet inom forskningen, men det kommer säkert att finnas masterstuderande med annan målsättning. Antingen bör de formuleringar i styrdokumentet som utlovar bred anställningsbarhet tonas ner, eller också bör den faktiska utbildningen ses över från denna synpunkt.

Sammanfattande omdöme: *De ämnessakkunniga finner att aspekten ”Säkring av kvalitet” är mindre tillfredsställande.*

Övrigt

Vi har ett starkt intryck av engagerade lärare och positiva studenter.

Sammanfattande bedömning och motivering till förslag till beslut

Inom området för ansökan finns en relativt stark forskningsmiljö med många kompetenta lärare och ett betydande antal aktiva doktorander. Kontakterna mellan lärare och studenter är goda. Även om de dokument vi haft att utgå från behöver omarbetas, är den utbildning som planeras fullt tillfredsställande. Begränsningar i fråga om internationalisering och koppling till yrkesverksamhet är inte större än på många andra håll och är inte tillräckliga skäl för att avvisa en eljest välmotiverad ansökan.

Bilaga

HÖGSKOLEVERKETS
ANVISNINGAR VID PRÖVNING
AV MASTEREXAMENSRÄTT

Vad prövar Högskoleverket?

Högskoleverkets examensrättsprövningar

För att få utfärda en viss examen krävs att den som ordnar utbildningen, en statlig högskola eller en enskild utbildningsanordnare, har examensrätt, det vill säga särskilt tillstånd att ge just denna examen. En statlig högskola som vill ha rätt att utfärda en examen ansöker om detta hos Högskoleverket. En enskild utbildningsanordnare ansöker om examensrätt hos regeringen, som oftast skickar dessa ansökningar till Högskoleverket för yttrande.

Från den 1 juli 2007 gäller generellt att:

- högskolor med statlig huvudman har generell rätt att utfärda högskoleexamen, kandidatexamen och magisterexamen,
- universitet har dessutom generell rätt att utfärda masterexamen, licentiatexamen och doktorexamen,
- högskolor som har vetenskapsområde har generell rätt att utfärda masterexamen, licentiatexamen och doktorexamen inom detta vetenskapsområde.

Vad säger lagen om masterexamensrätt?

Högskolelagen och högskoleförordningen anger de ramar som definierar såväl vad en masterexamen är som för tillstånd att utfärda densamma.

Masterexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 120 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer, varav minst 60 högskolepoäng med fördjupning inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen. (HF, Bilaga 2)

Tillstånd att utfärda masterexamen får lämnas till universitet och till högskolor inom de vetenskapsområden inom vilka de får utfärda examina på forskarnivå. Ett sådant tillstånd får även lämnas till en högskola inom ett område där högskolan inte får utfärda examina på forskarnivå, om den vetenskapliga miljön inom området är av sådan kvalitet och omfattning att högskolan kan erbjuda utbildning med nära anknytning till utbildning på forskarnivå. (HF 6 kap. 26§)

För närmare beskrivning av masterexamen presenteras i bilaga 1 *Bestämmelser gällande masterexamen* fler utdrag ur högskolelag och högskoleförordning.

Vad är ett område respektive ett huvudområde?

Det som Högskoleverket skall pröva – ett område – finns på en skala mellan vetenskapsområde och huvudämne, för att använda det förra utbildningssystemet.

mets terminologi. I den första prövningen av masterexamensrätt, som genomfördes under våren 2007, framkom följande storleksförhållande:

- Område är mindre än ett vetenskapsområde
- Område är större än eller lika med ett huvudområde
- Huvudområde är större/vidare/tvärare än eller lika med ett huvudämne

Området för examensrätt bör således till omfånget vara smalare än ett vetenskapsområde, men minst lika brett som huvudområde. Huvudområdet motsvarar fördjupningen om minst 60 högskolepoäng i den masterexamen som högskolan avser att utfärda. Huvudområdet skall ligga inom området för examensrätt.

Vad prövas?

Masterexamensrätten avser ett område, men exemplifieras i lärosätens ansökningar med utbildning inom ett eller flera huvudområden. Prövningen gäller huruvida högskolan har de förutsättningar som behövs för att kunna ta ansvar för de rättigheter och skyldigheter som följer med examensrätten inom det sökta området. Dels prövas högskolorna mot de krav som ställs på kvaliteten inom det sökta området, dels mot de krav som är relaterade till högskolans system för kvalitetssäkring.

Vad innefattas i examensrätten?

Examensrätten innebär att högskolan skall/får fatta sådana beslut som explicit anges i högskoleförordningen att högskolan själv skall/får besluta, allt inom området för examensrätt. Här ingår att bestämma inriktning, examensbenämning och kursfordringar samt preciserade examenskrav. Vidare råder högskolan rent generellt över dimensioneringen av sitt utbildningsutbud utöver vad som bestäms i regleringsbrev. Högskolan behöver inte inkomma med en förnyad ansökan till Högskoleverket vid ändringar av en examens form eller innehåll, eller om högskolan önskar inrätta en ny masterutbildning, så länge den fortfarande utfärdas inom ramen för det beviljade området för masterexamensrätt.

Hur går prövningen till?

Ansökan

Högskolan skickar in en ansökan med underlag om rätt att utfärda masterexamen till Högskoleverket. Högskoleverkets ambition är att pröva och besluta om masteransökan före den 1 juli 2008, under förutsättning att ansökan är inkommen till Högskoleverket senast den 15 oktober 2007.

Externa bedömare

För att granska högskolans förutsättningar att utfärda masterexamen utser Högskoleverket externa bedömare. Bedömarna har till uppgift att utifrån Högskoleverkets aspekter och kriterier granska kvaliteten inom det föreslagna

området för examensrätt. Bedömningsunderlaget utgörs av högskolans skriftliga ansökan samt muntliga redogörelser vid möten med det sökande lärosätet. Vid mötet förs samtal med olika grupper inom högskolan: rektor, ämnes- och programansvarig och lärare samt i förekommande fall studenter inom en angränsande utbildning.

Beslut om examensrätt

Högskoleverkets ställningstagande till högskolans ansökan grundar sig på bedömarnas yttrande med förslag till beslut samt på de överväganden som Högskoleverket gör. Högskoleverket fattar beslut om examensrätt för statlig högskola men i fråga om enskilda utbildningsanordnare överlämnas bedömarnas yttrande och Högskoleverkets förslag till beslut till regeringen.

Kvalitetsaspekter

Högskoleverket prövar högskolans ansökan om examensrätt utifrån vad som föreskrivs i högskolelag och högskoleförordning. De externa bedömare som Högskoleverket anlitar granskar kvaliteten inom området för examensrätt utifrån vissa aspekter och kriterier. Dessa utgör i sig tolkningar av högskolelag och högskoleförordning. Utbildningens kvalitativa nivå avgörs av alla kvalitetsfaktorer sammantagna.

Praktisk information

Ansökan om masterexamensrätt skickas till Högskoleverket i:

- En digital version, inklusive bilagor, samt
- Sju pappersexemplar, inklusive bilagor

Den digitala version skickas via e-post till: kjl@hsv.se

Pappersexemplaren sänds till: Högskoleverket, Karin Järplid Linde, Box 7851, 103 99 Stockholm

Ansökan

1. Beskrivning av området för masterexamensrätt

Beskrivningen bör minst innehålla följande:

- benämning på området för examensrätt,
- benämningen på masterutbildningen/programmet,
- huvudområdet/ena för masterexamen,
- examensbenämning, dvs. vad som kommer att anges i studentens examensbevis,
- behörighetskrav från grundnivån samt
- högskolans strategi för masterexamen.

2. Redogörelse enligt ”Högskoleverkets aspekter och kriterier vid prövning av masterexamensrätt”

Högskoleverkets aspekter och kriterier presenteras i följande avsnitt.

3. Bilagor till ansökan

- Avtal med andra lärosäten gällande forskarutbildning (i förekommande fall)
- Högskolans forskningsstrategi
- Högskolans lokala riktlinjer för nivåklassificering av kurser
- Utbildningsplaner
- Kursplaner
- Litteraturlistor
- Magisteruppsatser (i förekommande fall)
- Faktauppgifter enligt bilagd tabellförteckning

Högskoleverkets kontaktperson vid prövning av masterexamensrätt:
Karin Järplid Linde, tfn: 08-563 087 86, e-post: karin.jarplid.linde@hsv.se

Högskoleverkets aspekter och kriterier vid prövning av masterexamensrätt

Observera att masterexamensrätten avser ett område, men exemplifieras i lärosätens ansökningar med utbildning inom ett eller flera huvudområden.

Resurser

A) Lärarkompetens och lärarkapacitet

- Antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i proportion till huvudområdets beräknade innehåll och omfattning. Minst 2 docentkompetenta lärare inom huvudområdet är anställda vid det sökande lärosätet.
- Lärarna har vetenskaplig, pedagogisk och annan nödvändig kompetens för undervisning, handledning och examination. Särskild vikt fästs vid kompetens att handleda och examinera examensarbeten.
- Lärarna kommer att ges reella möjligheter till kompetensutveckling och egen forskning.
- Institutionella förutsättningar för samarbete inom lärarlaget kommer att föreligga, i synnerhet inom tvär- och mångvetenskapliga områden.

B) Infrastruktur

- Studenterna kommer att ha god tillgång till litteratur, informationstekniska resurser och annan nödvändig utrustning.
- Inom experimentella huvudområden kommer studenterna ha tillgång till goda laborativa förhållanden.

C) Ekonomiska förutsättningar

- Ekonomiska konsekvensbedömningar görs inför inrättande av masterexamen.

Nära anknytning till utbildning på forskarnivå

- Det finns en forskningsmiljö vid högskolan, inom vilken det bedrivs forskarutbildning.
- Studenterna kommer att få ta aktiv del av högskolans forsknings- och forskarutbildningsmiljö som finns inom området för examensrätt.
- Masterutbildningen kommer att ge studenterna möjlighet att söka till utbildning på forskarnivå, såväl nationellt som internationellt.

Nivå och progression

- Masterutbildningens behörighetskrav, innehåll och utformning kommer att garantera
 - a) att utbildningens examensmål¹ nås
 - b) att minst 75 procent² av utbildningens kurser är klassificerade att tillhöra avancerad nivå,
 - c) att examensordningens fördjupningskrav om minst 60 högskolepoäng inom huvudområdet uppfylls,
 - d) att progression inom utbildningen uppnås,
 - e) att progression mellan utbildning på grundnivån och den avancerade nivån uppnås samt
 - f) forskningsanknytning.

Säkring av kvalitet

A) Kvalitetssäkring

- Lärosätet har ett kvalitetssäkringssystem som reglerar hur lärosätet inrättar, följer upp och avvecklar examina/utbildningar.
- Lärosätet har utformat lokala riktlinjer för hur kurser klassificeras som tillhörande grundnivå respektive avancerad nivå.
- Lärosätet har utformat ett lokalt regelverk som reglerar andelen högskolepoäng från grundnivå som kan ingå i en masterexamen.
- Kursplanerna följer högskoleförordningen och innehåller mål som utarbetats i enlighet med examensordningen och högskolelag.
- Utbildningsplaner följer högskoleförordningen och i de fall lokala mål uppställts skall dessa vara utarbetade i enlighet med examensordningen och högskolelag.

B) Internationalisering

- Examensordningens mål gällande internationalisering kommer att uppnås. (Se nedan)

För masterexamen skall studenten visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper.³

C) Koppling till yrkesverksamhet

- Examensordningens respektive högskolelagens mål gällande studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet kommer att uppnås. (Se nedan)

1. Se bilaga 1, *Generella examina på avancerad nivå, Masterexamen*

2. Enligt den praxis som utvecklas vid universiteten krävs att minst 75 procent av kurserna i en masterexamen är klassificerade att tillhöra avancerad nivå.

3. Se bilaga 1, *Generella examina på avancerad nivå, Masterexamen*, under rubriken *Färdighet och förmåga*

För masterexamen skall studenten visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.⁴

Utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.⁵

Tabeller

Tabell 1. Lärarkompetens inom området för examensrätt (redovisas per huvudområde)

Kön	Anställningsform* och lärosäteshemvist	Akademisk titel och inriktning	Anställningens omfattning (%) vid det sökande lärosätet	Uppskatta tjänstgöring av heltid vid det sökande lärosätet (%) GN/AN/FN/Fo/Adm**
Kvinna	Professor, LU	Professor (finansiell ekonomi)	30	-/30/-/-
Man	Lektor (vik), HKr	Docent (redovisning)	100	40/20/10/20/10
Man	Adjunkt (tim), HKr	Fil. dr (org.teori)	30	10/20/-/-

*Anställning motsvarar det som tidigare benämndes tjänst. Anställningsform som inte är tillsvidareanställning anges, bl.a. vikariat, projekt- eller timanställning, gästlärare

** GN=grundläggande nivå, AN=avancerad nivå, FN=forskarnivå, Fo=forskning, Adm=administrativt arbete

Tabell 2. Forskningsverksamhet vid lärosätet inom området för examensrätt

* Ange vilka som har genomgått refereegranskning (R).

	År 2002–2006
För ansökan relevanta publikationer*	
För ansökan övrig relevant forskningverksamhet	

Tabell 3. Forskarstuderande vid lärosätet inom området för examensrätt

	Lärosäte där forskarstud. är inskriven i FU	Tjänstgöring vid det sökande lärosätet (%)	Studietakt (%)	År för antagning
Forskarstud 1*	Lunds universitet	90	100	2003
Forskarstud 2*	Göteborgs universitet	40	80	2004
Forskarstud 3*	Lunds universitet	20	50	2005

* Aktiva forskarstuderande inom området för examensrätt som finansieras av lärosätet.

4. Se bilaga 1, *Generella examina på avancerad nivå, Masterexamen*, under rubriken *Färdighet och förmåga*

5. Se bilaga 1, HL 1 kap. 9§

Tabell 4. Producerade examina på forskarnivån inom området för examensrätt

	2002	2003	2004	2005	2006
Antal licentiatexamina*					
Antal doktorexamina*					

*Avser de examina där doktoranden haft sin forskarstudiefinansiering från det lärosäte som söker examensrätt vid tiden för examen

Bilaga I: Bestämmelser gällande masterexamen

Utdrag ur högskolelag och högskoleförordning

Mål för avancerad högskoleutbildning

HL 1 kap. 9§ Utbildning på avancerad nivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper. Utbildning på avancerad nivå skall innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

Tillstånd att utfärda examina

HL 1 kap. 11§ Regeringen beslutar vid vilka högskolor som examina på grundnivå respektive avancerad nivå får avläggas. Regeringen får meddela föreskrifter om att någon annan myndighet får besluta i dessa frågor. [...] Ett tillstånd att utfärda examina får lämnas bara om utbildningen uppfyller de krav som ställs på utbildning på grundnivå och avancerad nivå enligt detta kapitel och de särskilda krav som finns i förordningsbestämmelser. Dessutom skall det i ett rikstäckande perspektiv finnas ett allmänt intresse av att examina får utfärdas.

HF 6 kap. 25§ Högskoleverket får besluta vid vilka högskolor som varje examen på grundnivå och avancerad nivå får avläggas.

HF 6 kap. 26§ Tillstånd att utfärda masterexamen får lämnas till universitet och till högskolor inom de vetenskapsområden inom vilka de får utfärda examina på forskarnivå. Ett sådant tillstånd får också lämnas till en högskola inom ett område där högskolan inte får utfärda examina på forskarnivå, om den vetenskapliga miljön inom området är av sådan kvalitet och omfattning att högskolan kan erbjuda utbildning med nära anknytning till utbildning på forskarnivå.

Omfattningen av utbildningen

HF 6 kap. 2§ Omfattningen av utbildningen skall anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng.

Kurser och program

HF 6 kap. 13§ All utbildning på grundnivå och avancerad nivå skall bedrivas i form av kurser. Kurser får sammanföras till utbildningsprogram.

Kursplan

HF 6 kap. 14§ För en kurs skall det finnas en kursplan.

HF 6 kap. 15§ I kursplanen skall följande anges:

1. kursens benämning,
2. om kursen är på grundnivå eller avancerad nivå,
3. antal högskolepoäng som kursen omfattar,
4. kursens fördjupning i förhållande till examensfordringarna för kandidat-, magister- respektive masterexamen,
5. kursens mål,
6. det huvudsakliga innehållet i kursen,
7. den kurslitteratur och de övriga läromedel som skall användas,
8. de krav på förkunskaper och andra villkor utöver grundläggande behörighet som gäller för att bli antagen till kursen (särskild behörighet),
9. formerna för att bedöma studenternas prestationer,
10. de betygsgrader som skall användas,
11. om kursen är uppdelad i delar, och
12. om antalet tillfällen för prov och praktik eller motsvarande utbildningsperioder för att bli godkänd är begränsat.

I kursplanen skall det också anges när kursplanen eller en ändring av den skall börja gälla samt de övergångsbestämmelser och övriga föreskrifter som behövs.

Utbildningsplan

HF 6 kap. 16§ För utbildningsprogram skall det finnas en utbildningsplan.

HF 6 kap. 17§ I utbildningsplanen skall följande anges:

1. de kurser som utbildningsprogrammet omfattar,
2. den huvudsakliga uppläggningsplanen av utbildningsprogrammet, och
3. de krav på förkunskaper och andra villkor utöver grundläggande behörighet som gäller för att bli antagen till utbildningsprogrammet (särskild behörighet). I utbildningsplanen skall det också anges när utbildningsplanen eller en ändring av den skall börja gälla samt de övergångsbestämmelser och övriga föreskrifter som behövs.

Generella examina på avancerad nivå

I det följande presenteras examensordning för master- respektive magisterexamen sida vid sida. Skillnaderna mellan dem är uttryckta i ”fetad” stil. Presentationen av de båda examina på den avancerade nivån avslutas med en sammanfattande jämförelse.

MASTEREXAMEN	MAGISTEREXAMEN
<p>Omfattning</p> <p>Masterexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 120 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer, varav minst 60 högskolepoäng med fördjupning inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen. Därtill ställs krav på avlagd kandidatexamen om minst 180 högskolepoäng eller motsvarande utländsk examen.</p>	<p>Omfattning</p> <p>Magisterexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 60 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer, varav minst 30 högskolepoäng med fördjupning inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen. Därtill ställs krav på avlagd kandidatexamen om minst 180 högskolepoäng eller motsvarande utländsk examen.</p>
<p>Självständigt arbete (examensarbete)</p> <p>För masterexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen. Det självständiga arbetet får omfatta mindre än 30 högskolepoäng, dock minst 15 högskolepoäng, om studenten redan har fullgjort ett självständigt arbete på avancerad nivå om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen eller motsvarande från utländsk utbildning.</p>	<p>Självständigt arbete (examensarbete)</p> <p>För magisterexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen.</p>

<p>Mål För masterexamen skall studenten</p>	<p>Mål För magisterexamen skall studenten</p>
<p>Kunskap och förståelse</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och - visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen. 	<p>Kunskap och förståelse</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och - visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.
<p>Färdighet och förmåga</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, även med begränsad information, - visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete, - visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper, och - visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet. 	<p>Färdighet och förmåga</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa förmåga att integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, även med begränsad information, - visa förmåga att självständigt identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar, - visa förmåga att muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper, och - visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

<p>Värderingsförmåga och förhållningssätt</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete, - visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och - visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling. 	<p>Värderingsförmåga och förhållningssätt</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete, - visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och - visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.
---	---

En jämförelse mellan master- respektive magisterexamen visar att:

- masterexamen skall ha ett bredare kunnande inom huvudområdet för utbildningen,
- masterexamen skall ha väsentligt djupare kunskaper inom vissa delar av området,
- masterexamen skall ha djupare insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,
- masterexamen skall inte bara kunna integrera kunskap utan kunna göra det kritiskt och systematiskt,
- masterexamen skall inte bara självständigt kunna identifiera och formulera frågeställningar, utan också göra det kritiskt och kreativt,
- masterexamen skall kunna bidra till kunskapsutvecklingen,
- masterexamen skall kunna utvärdera de kvalificerade uppgifter han/hon utför,
- masterexamen skall inte bara nationellt utan också internationellt kunna redogöra för sitt arbete, och på mastern ställs högre krav på förmåga att arbeta självständigt.